
P&V
Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
LEXICON EN AFKORTINGEN.....	4
1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2019	6
GECONSOLIDEERDE BALANS	6
GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENINGEN	7
TOESTAND VAN HET GECONSOLIDEERDE TOTALE RESULTAAT.....	8
OVERZICHT VAN DE VARIATIES IN HET GECONSOLIDEERDE EIGEN VERMOGEN	9
TABEL VAN DE GECONSOLIDEERDE KASSTROMEN	10
2 ALGEMENE INFORMATIE	12
2.1 STRUCTUUR VAN DE P&V GROEP.....	12
2.2 CONSOLIDATIEBASIS EN CONSOLIDATIEKRING	13
2.3 BELANGRIJKE BOEKHOUDPRINCIPES	19
2.4 INFORMATIE OVER DE OPERATIONELE SECTOREN	22
2.5 WIJZIGINGEN IN DE WAARDERINGSREGELS VOOR DE IMPACT VAN DE TOEPASSING VAN IFRS 16... 22	22
2.6 SOLVABILITEITSMARGE.....	23
3 TOELICHTINGEN BIJ HET GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE	26
3.1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	26
3.2 BEDRIJFS-PANDEN EN MATERIËLE VASTE ACTIVA	30
3.3 VASTGOEDBELEGGINGEN	33
3.4 FINANCIËLE INSTRUMENTEN	36
3.5 FINANCIËLE BELEGGINGEN UNIT LINK (TAK 23)	63
3.6 INVESTERINGEN IN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN	63
3.7 OVERIGE ACTIVA	64
3.8 VERHUUR EN LEASING.....	66
3.9 NIET-COURANTE ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP.....	70
3.10 GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	72
3.11 EIGEN VERMOGEN.....	72
3.12 TECHNISCHE SCHULDEN EN VERZEKERINGSSCHULDEN.....	73
3.13 VOORZIENINGEN	86
3.14 PENSIOENEN EN ANDERE VERPLICHTINGEN.....	87
3.15 SAMENSTELLING VAN DE UITGESTELDE BELASTINGEN	92
3.16 SCHULDEN MET BETREKKING TOT NIET-COURANTE ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP	93
3.17 OVERIGE PASSIVA	93
3.18 AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN	97
3.19 WAARDERING TEGEN DE MARKTWAARDE.....	102
4 TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING	103
4.1 PREMIES	103
4.2 TECHNISCHE KOSTEN	104
4.3 FINANCIËLE OPBRENGSTEN.....	105
4.4 FINANCIËLE KOSTEN	106
4.5 ADMINISTRATIEVE EN OPERATIONELE KOSTEN.....	107
4.6 AANDEEL VAN DE WINST VAN DE GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN.....	107
4.7 OVERIGE OPBRENGSTEN	107
4.8 BELASTINGLASTEN/-INKOMSTEN IN DE RESULTATENREKENING	108
4.9 DIVIDENDEN	111

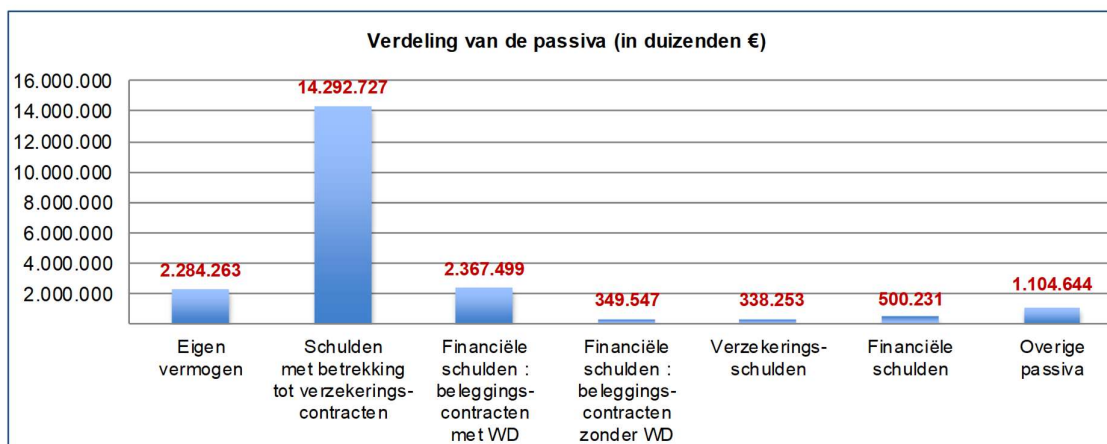
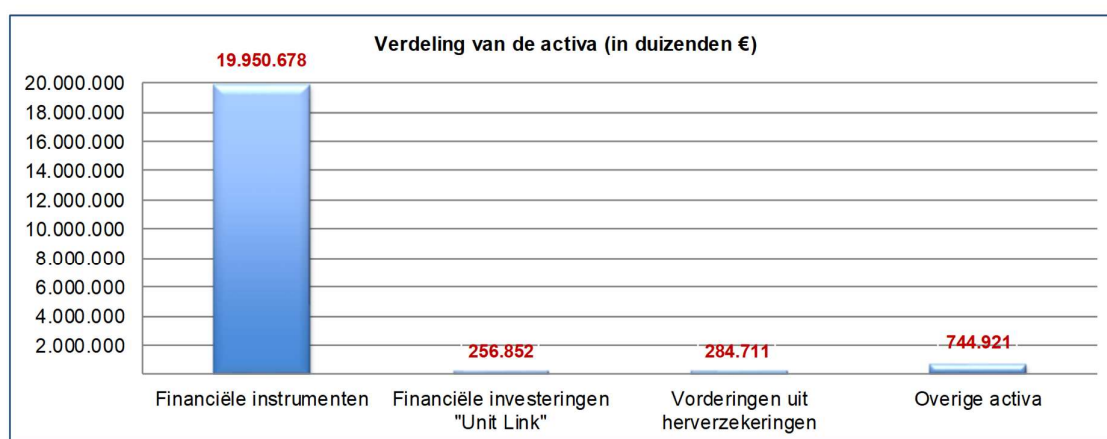
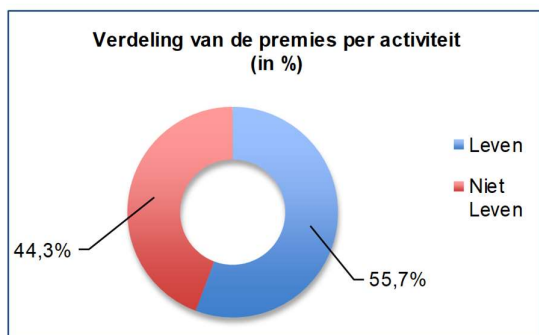
5	TOELICHTINGEN BIJ DE ELEMENTEN DIE NIET IN HET OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE ZIJN INBEGREPEN	112
5.1	VERBONDEN PARTIJEN	112
5.2	DOELSTELLINGEN EN BELEID BETREFFENDE RISICOBEBEER	115
5.3	GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	123
5.4	HUMAN RESOURCES	123
5.5	EVENTUELE ACTIVA EN PASSIVA	124
5.6	WAARSCHUWING OVER TOEKOMSTGERICHTE VERKLARINGEN	124
5.7	VERGOEDINGEN AAN DE COMMISSARIS	125
6	VERKLARING VAN DE VERANTWOORDELIJKEN	126
7	VERSLAG VAN DE COMMISSARIS OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	127

Lexicon en Afkortingen

GAAP	Generally Accepted Accounting Principles/ Practice
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standards Board
IBNR	Incured But Not Reported
IBNER	Incured But Not Enough Reported
IFRIC	IFRS Interpretation Committee (ex IFRIC) Interpretations
IFRS	International Financial Reporting Standard
Interpretations	IFRS Interpretations (IFRIC)
ORSA	Own Risk and Solvency Assessment
WD	Winstdeelname (discretionair)
RSR	Regulatory Supervisory Report
SFCR	Solvency and Financial Condition Report
Shadow accounting	Schaduwboekhouding in het kader van IFRS 4
SIC	Standard Interpretations Committee
S/P	Schade-premieverhouding
SPA	Share Purchase Agreement
VNI	Netto-inventariswaarde (gepubliceerd door het fonds)

BELANGRIJKSTE CIJFERS PER 31 DECEMBER 2019

Totaal balans	21.237.163 K€	Eigen vermogen	2.284.263 K€
Totaal premies	1.614.160 K€	Netto resultaat	63.366 K€
Solvabiliteitsratio	181,7%	Aantal medewerkers	1.568

1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING PER 31 DECEMBER 2019

Geconsolideerde balans

In duizenden €	Toelichting	2019	2018
Activa			
Immateriële vaste activa	3.1	72.889	64.835
Bedrijfsgebouwen en materiële vaste activa	3.2	78.951	87.247
Vastgoedbeleggingen	3.3	165.847	148.603
Investerings in geassocieerde ondernemingen	3.6	31.492	31.358
Uitgestelde belastingen	3.15	12	47
Financiële instrumenten	3.4	19.950.678	18.114.837
Financiële investeringen "Unit Link"	3.5	256.852	208.307
Activa uit hoofde van herverzekeringen	3.7.1	284.711	313.980
Deposito bij de cederende maatschappij		684	1.038
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	3.12.2	284.027	312.942
Vorderingen uit verzekeringen	3.7.1	110.879	68.399
Overige vorderingen		117.627	151.881
Overige vorderingen	3.7.2	115.065	149.644
Lease vorderingen in vlottende activa	3.7.2	2.562	2.237
Verworven producten	3.7.2	10.835	6.283
Activa aangehouden voor verkoop	3.9	-	306.902
Kas en kasequivalenten	3.10	156.389	247.160
Totaal activa		21.237.163	19.749.839
Eigen vermogen en passiva			
Uitgegeven kapitaal	3.11	52.881	48.212
Reserves	3.11	2.230.545	1.980.604
Eigen vermogen - deel van de groep		2.283.426	2.028.816
Eigen vermogen toegekend aan de minderheidsbelangen	3.11	837	812
Totaal eigen vermogen		2.284.263	2.029.627
Achternestelde schulden	3.17	400.080	400.108
Schulden met betrekking tot verzekeringscontracten	3.12	14.292.727	13.242.550
Financiële schulden – beleggingscontracten met WD	3.12	2.367.499	2.147.952
Financiële schulden – beleggingscontracten zonder WD	3.12	349.547	327.333
Pensioenen en overige verplichtingen	3.14	357.452	321.192
Uitgestelde belastingen	3.15	206.076	186.346
Verzekeringsschulden	3.12	338.253	382.659
Financiële schulden	3.17	500.231	231.477
Leasingschulden	3.8.2.2	8.089	-
Overige financiële schulden	3.4.2	492.142	231.477
Schulden met betrekking tot activa aangehouden voor verkoop	3.9	-	302.195
Overige schulden	3.17	141.036	178.400
Provisies	3.17.3	23.513	32.421
Overige passiva	3.17.3	117.523	145.980
Totaal passiva		18.952.900	17.720.212
Totaal eigen vermogen en passiva		21.237.163	19.749.839

Geconsolideerde resultatenrekeningen

In duizenden €	Toelichting	2019	2018
Bruto premies		1.614.160	1.558.707
<i>Leven</i>		899.352	863.127
<i>Niet leven</i>		714.808	695.580
Wijziging in voorziening voor niet-verdiende premies		(2.448)	(3.010)
<i>Leven</i>		-	-
<i>Niet leven</i>		(2.448)	(3.010)
Premies afgestaan aan herverzekeraars		(40.434)	(38.919)
<i>Leven</i>		(1.293)	(2.518)
<i>Niet leven</i>		(39.141)	(36.401)
Verdiende premies netto van herverzekeringen	4.1	1.571.278	1.516.778
Verzekeringskosten - netto		(1.014.740)	(1.071.190)
<i>Verzekeringskosten - netto (leven)</i>		(572.899)	(659.737)
<i>Verzekeringskosten - netto (niet-leven)</i>		(441.841)	(411.453)
Provisies voor schadegevallen - netto		(12.161)	2.576
<i>Provisies voor schadegevallen - netto (leven)</i>		(15.548)	(472)
<i>Provisies voor schadegevallen - netto (niet-leven)</i>		3.387	3.048
Provisie voor levensverzekering		(549.497)	(429.067)
Winstdeelname		(7.459)	(15.466)
<i>Winstdeelname (leven)</i>		(7.459)	(15.466)
<i>Winstdeelname (niet leven)</i>		-	-
Overige technische provisies		(1.951)	(3.150)
<i>Overige technische provisies (leven)</i>		-	-
<i>Overige technische provisies (niet leven)</i>		(1.951)	(3.150)
Overige technische lasten		(30.775)	(25.979)
<i>Overige technische lasten (leven)</i>		(7.609)	(7.230)
<i>Overige technische lasten (niet leven)</i>		(23.166)	(18.749)
Totaal technische lasten	4.2	(1.616.584)	(1.542.276)
Technisch resultaat		(45.306)	(25.498)
Financiële opbrengsten - voor positieve marktbevingen en gerealiseerde meerwaarden	4.3	475.070	496.538
Financiële kosten - voor negatieve marktbevingen en gerealiseerde minderwaarden	4.4	(53.103)	(104.989)
Financieel resultaat - voor marktbevingen en gerealiseerde meer- en minderwaarden		421.967	391.549
Financiële opbrengsten - positieve marktbevingen en gerealiseerde meerwaarden	4.3	111.591	211.971
Financiële kosten - negatieve marktbevingen en gerealiseerde minderwaarden	4.4	(62.835)	(143.096)
Niet-courant financieel resultaat		48.756	68.874
Totaal financieel resultaat		470.723	460.423
Technisch en financieel resultaat		425.417	434.925
Totaal commissies & overige opbrengsten	4.7	2.398	4.052
Administratieve & operationele kosten	4.5	(350.527)	(366.625)
Overige opbrengsten (kosten)	4.7	(20)	(65)
Belastingen	4.8	(16.133)	2.414
Resultaat van geassocieerde ondernemingen	4.6	2.231	4.109
Netto resultaat van het boekjaar		63.366	78.811
Toe te wijzen aan de:			
groep		63.348	78.800
minderheidsbelangen		18	10

Toestand van het geconsolideerde totale resultaat

In duizenden €	2019	2018
Netto resultaat van het boekjaar	63.366	78.811
<i>Niet-gerealiseerde resultaten die kunnen worden overgedragen naar de resultaten van de toekomstige boekjaren van de Groep</i>		
Netto winst (verlies) op kasstroomafdekkingen	58.900	11.081
Netto winst (verlies) op activa beschikbaar voor verkoop na aftrek van de shadow accounting	158.187	(174.021)
Niet-gerealiseerde resultaten van deelnemingen volgens vermogensmutatiemethode	(1.304)	643
Niet-gerealiseerde resultaten overgedragen naar resultaat van het boekjaar	(478)	(478)
<i>Niet-gerealiseerde resultaten die niet kunnen worden overgedragen naar de resultaten van de toekomstige boekjaren van de Groep</i>		
Niet-gerealiseerde resultaten op personeelsbeloningen	(28.335)	1.625
Overige posten in de niet-gerealiseerde resultaten		956
Niet gerealiseerde resultaten van het boekjaar, na aftrek van belastingen	186.970	(160.195)
Totaal resultaat van het boekjaar, na aftrek van belastingen	250.336	(81.384)
Toe te wijzen aan de:		
groep	250.300	(81.399)
minderheidsbelangen	36	16
	250.336	(81.384)

Overzicht van de variaties in het geconsolideerde eigen vermogen

	<i>Toelichting</i>	<i>Uitgegeven kapitaal & reserves verbonden aan het kapitaal</i>	<i>Niet verdeeld resultaat</i>	<i>Reserves mbt activa gehouden voor verkoop</i>	<i>Shadow accounting</i>	<i>Kasstroom- afdekkingen</i>	<i>Reserves IFRS 5</i>	<i>Reserves IAS 19</i>	<i>Reserves op geherwaardeerde activa</i>	<i>Totaal deel van de groep</i>	<i>Minderheids- belangen</i>	<i>Totaal eigen vermogen</i>
In duizenden €												
Op 31 december 2017	3.11	441.127	999.576	2.046.751	(1.409.404)	16.803	-	(77.556)	45.317	2.062.615	817	2.063.432
Netto resultaat van het boekjaar		-	78.800	-	-	-	-	-	-	78.800	10	78.811
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	530	(328.809)	154.895	11.081	478	1.625	-	(160.200)	5	(160.195)
Totaal resultaat van het boekjaar		-	79.331	(328.809)	154.895	11.081	478	1.625	-	(81.399)	16	(81.384)
Uitgekeerde dividenden	-	-	(41)	-	-	-	-	-	-	(41)	-	(41)
Wijzigingen in de perimeter		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overdracht van reserves		163.038	(122.154)	(138)	-	-	-	4.592	(45.317)	20	(20)	0
Overige		47.701	(80)	-	-	-	-	-	-	47.621	-	47.621
Op 31 december 2018	3.11	651.867	956.631	1.717.804	(1.254.509)	27.884	478	(71.339)	-	2.028.816	812	2.029.628
Netto resultaat van het boekjaar		-	63.348	-	-	-	-	-	-	63.348	18	63.366
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	(1.304)	744.694	(586.525)	58.900	(478)	(28.335)	0	186.952	18	186.970
Totaal resultaat van het boekjaar		-	62.044	744.694	(586.525)	58.900	(478)	(28.335)	0	250.300	36	250.336
Uitgekeerde dividenden	-	-	(28)	-	-	-	-	-	-	(28)	-	(28)
Wijzigingen in de perimeter		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overdracht van reserves		(11.711)	11.721	-	-	-	-	-	-	10	(10)	(0)
Overige		4.669	(341)	-	-	-	-	-	-	4.328	-	4.328
Op 31 december 2019	3.11	644.825	1.030.027	2.462.498	(1.841.033)	86.784	-	(99.674)	0	2.283.425	837	2.284.263

Tabel van de geconsolideerde kasstromen

In duizenden €	Toelichting	2019	2018
I. Beginsaldo	3.10	247.160	261.337
II. Kasstromen met betrekking tot de bedrijfsactiviteiten		146.062	134.753
I. Kasstromen met betrekking tot de exploitatie		146.955	165.625
1.1. Bedrijfsresultaat netto van niet monetaire bedrijfsselementen		255.096	72.604
1.1.1. Netto resultaat van het jaar	1	63.366	78.811
1.1.2. Financieel resultaat van investeringsactiviteiten		(480.374)	(448.920)
1.1.3. Belastingen op het resultaat	4,8	16.133	(2.414)
1.1.4. Waardecorrecties op investeringen zonder impact op de kasstromen		19.758	24.927
1.1.5. Technische provisies m.b.t. verzekeringen en andere aanpassingen		472.124	465.889
1.1.6. Deel van de herverzekeraars in de technische provisies		28.915	(2.680)
1.1.7. Resultaat van de ondernemingen geconsolideerd volgens vermogensmutatie		(1.438)	(3.976)
1.1.8. Overige rubrieken		136.611	(39.032)
1.2. Wijzigingen van de activa en passiva verbonden aan operationele activiteiten		(108.141)	93.020
1.2.1. Wijziging van de vorderingen		(8.687)	25.183
1.2.2. Wijziging van de vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen	3,7	376	2.385
1.2.3. Wijziging van de andere beleggingen		(48.546)	67.113
1.2.4. Wijziging van de verzekeringsschulden		(44.406)	2.865
1.2.5. Wijziging van de overige operationele passiva		(38.017)	19.824
1.2.6. Overige wijzigingen		31.139	(24.350)
2. Kasstromen uit belastingen en uitgestelde belastingen		(893)	(30.871)
2.1. Belastingsschulden		(893)	(30.871)
2.1.1. Belastingen op het resultaat		(15.041)	(26.226)
2.1.2. Uitgestelde belastingen		14.148	(4.646)
III. Netto kasstromen met betrekking tot investeringsactiviteiten		(404.822)	(225.377)
1. Acquisities		(2.836.997)	(2.656.179)
1.1. Betalingen voor het verwerven van aandelen en fondsen		(595.660)	(435.656)
1.2. Betalingen voor het verwerven van obligaties		(2.201.973)	(2.186.310)
1.3. Betalingen voor het verwerven van dochterondernemingen, joint ventures of geassocieerde ondernemingen		(750)	(1.026)
1.4. Betalingen voor het verwerven/uitgeven van leningen, andere activa en vaste activa		(38.613)	(33.187)
2. Overdrachten		1.972.488	1.968.118
2.1. Opbrengsten uit de verkoop van aandelen en fondsen		302.574	246.741
2.2. Opbrengsten uit de verkoop van obligaties		1.663.873	1.691.341
2.3. Opbrengsten uit de verkoop van dochterondernemingen, joint ventures of geassocieerde ondernemingen		5.532	349
2.4. Opbrengsten uit de verkoop van andere activa (financiële en vaste activa)		508	29.687
3. Interesten, dividenden en netto-opbrengsten van investeringsactiviteiten (betaald)		459.687	460.476
4. Andere kasstromen met betrekking tot investeringsactiviteiten		-	2.209
IV. Netto kasstromen met betrekking tot financieringsactiviteiten		163.320	28.746
1. Kasstromen met betrekking tot financiering		129.498	37.236
1.1. Opbrengsten / (Terugbetaling) uit financiële leasing		(4)	5.445
1.2. Opbrengsten / (Terugbetaling) uit uitgifte van andere financiële verplichtingen		(302)	139.800
1.3. Opbrengsten / (Terugbetaling) uit financiering op basis van effecten (REPO)		264.962	97.050
1.4. Opbrengsten / (Terugbetaling) uit andere financiële activa		(135.158)	(205.059)
2. Interesten		33.849	(8.449)
2.1. Interesten betaald met betrekking tot financiering		(21.047)	(59.711)
2.2. Interesten ontvangen met betrekking tot financiering		54.896	51.262
3. Betaalde dividenden		(28)	(41)
V. Kapitaalsverhoging vrijgegeven in cash		4.669	47.701
VI. Netto toename van geldmiddelen en kasequivalenten	3.10	(90.771)	(14.177)
VII. Eindsaldo	3.10	156.389	247.160

In duizenden €	Toe- lichting	2018	Geconsolideerde kas- stromen	Variatie non-cash			2019
				Herklassering	Niet- vervallen opgelopen rentes	Reële waarde	
Financiering via effectenleningen (REPO)	3.17	(225.028)	(264.962)	-	-	-	(489.990)
Overige financiële passiva	3.17	(6.449)	2.651	(10.740)	-	4.297	(10.241)
Financiële schulden	3.17	(231.477)	(262.311)	(10.740)		4.297	(500.231)
Achtergestelde schulden	3.17	(400.108)	302	-	(274)	-	(400.080)
Passiva met betrekking tot de financieringsactiviteit		(631.585)	(262.009)	(10.740)	(274)	4.297	(900.311)

2 ALGEMENE INFORMATIE

Op 28 mei 2020 heeft de Raad van Bestuur de publicatie goedgekeurd van de geconsolideerde jaarrekening van P&V Verzekeringen en haar dochterondernemingen (die samen de P&V Groep vormen) voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. P&V Verzekeringen is een coöperatieve vennootschap ingeschreven in België (ondernemingsnummer BE 0402.236.531; FSMA-code 0058). De maatschappelijke zetel is gevestigd in België te 1210 Brussel, Koningsstraat 151. De voornaamste activiteiten van de P&V Groep zijn Levens- en Niet-levensverzekeringen.

2.1 Structuur van de P&V Groep

2.1.1 PSH

PSH CV is de overkoepelende structuur van de P&V Groep waarin de referentieaandeelhouders vertegenwoordigd zijn.

PSH waarborgt de ethiek en de waarden van de P&V Groep als onderneming die deel uitmaakt van de sociale economie. Ze ziet erop toe dat de strategie en het algemene beleid in de verschillende activiteitsgebieden van de P&V Groep coherent en complementair zijn met de waarden en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de groep.

PSH is erkend als coöperatieve vennootschap door de Nationale Raad voor de Coöperatie. Die erkenning betekent dat PSH in overeenstemming met de coöperatieve principes werkt en meer bepaald het democratisch bestuur en het ontbreken van een speculatief doel respecteert.

2.1.2 P&V Verzekeringen

P&V Verzekeringen werd opgericht op 25 september 1907 als coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

P&V Verzekeringen richt haar activiteiten op de Belgische markt en beoefent, op enkele uitzonderingen na, alle individuele en collectieve vormen van verzekering in alle takken “Leven” en “Niet-leven” (B.O.D.R.).

Het is op dit niveau dat de strategieën en algemene beleidslijnen, die in de verzekeringssector van de P&V Groep zijn ontwikkeld, worden gedefinieerd (en de activiteiten die verbonden of verwant zijn met deze sector).

P&V Verzekeringen stelt, als verantwoordelijke entiteit, de eisen inzake interne governance van de groep vast, aangepast aan haar structuur, activiteiten en risico's, met in het bijzonder het opstellen van een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden. Ze zorgt ervoor dat het systeem van risicobeheer van de hele groep effectief is.

2.1.3 Belangrijke participaties

2.1.3.1 IMA

Sinds 1994 doet de P&V Groep voor de bijstandsverlening aan haar verzekerden een beroep op IMA (Inter Mutuelles Assistance). Begin 2012 versterkte de P&V Groep haar strategisch partnerschap met IMA en nam ze een participatie van 50% in het kapitaal van IMA Benelux en 3,95% in de naamloze vennootschap IMA met maatschappelijke zetel in Niort (Frankrijk).

Dankzij de strategische alliantie met IMA kan de P&V Groep haar klanten in de verschillende verzekeringstakken vernieuwende bijstandsdiensten aanbieden.

De P&V Groep en IMA hebben besloten om 33 % van de aandelen van de onderneming Ima Benelux te verkopen aan de maatschappij Ethias. Deze verkoop werd goedgekeurd bij

besluit van de Raad van Bestuur van 04 december 2019. De eigendomsoverdracht en het genot van de aandelen zal plaats vinden op 01 januari 2020. Ten gevolge van deze operatie bedraagt het deelnemingspercentage van P&V in het kapitaal van Ima Benelux 33,00% en in het kapitaal van IMA NV 3,74%.

2.1.3.2 *Multipharma*

De P&V Groep heeft een belangrijke participatie in de coöperatieve groep Multipharma Group. Deze groep bestaat uit de CVBA's Multipharma Group, Multipharma en de Voorzorg.

De Multipharma CVBA wil een actieve rol spelen in het toegankelijk maken van gezondheidsproducten (voornamelijk geneesmiddelen) en kwaliteitsvolle farmaceutische zorg. Haar identiteit steunt op drie sleutelementen: de wil om het apothekersberoep te versterken, de kracht van een geïntegreerd netwerk en de verwijzing naar het samenwerkingsproject. Multipharma baat een netwerk uit van 262 apotheken (op

31/12/2019) en een groothandelsdepot. Multipharma is het grootste netwerk van voor het publiek opengestelde apotheken.

2.1.4 *Andere participaties*

Naast haar deelname in verzekeringsondernemingen bezit de P&V Groep ook participaties in immobiëlenbedrijven en in portefeuillemaatschappijen die rechtstreeks bijdragen aan de uitoefening van haar activiteiten.

2.1.5 *Bestaan van bijkantoren*

Na de heroriëntering van de activiteiten van de P&V Groep op de Belgische markt, bezit de Groep geen bijkantoren meer.

2.2 *Consolidatiebasis en consolidatiekring*

2.2.1 *Consolidatiebasis*

De dochterondernemingen worden geconsolideerd via globale integratie op de overnamedatum, met name de datum waarop de zeggenschap over de dochterondernemingen wordt overgedragen aan P&V, en worden uit de consolidatiekring gehaald op de datum dat de P&V Groep niet langer zeggenschap heeft over de dochteronderneming. De jaarrekeningen van de dochterondernemingen worden voor dezelfde verslaggevingsperiode als die van P&V opgesteld, waarbij uniforme boekhoudregels worden toegepast. Alle saldi, intragroeptransacties, latente opbrengsten en lasten die voortvloeien uit

intragroeptransacties en de intragroepdividenden worden volledig geëlimineerd.

Een verandering in het percentage van deelneming (zonder verlies van zeggenschap) in een dochteronderneming moet worden geboekt als een verrichting die betrekking heeft op het eigen vermogen.

Indien P&V de zeggenschap over een dochteronderneming verliest:

- Neemt ze de activa (inclusief alle goodwill) en passiva van de dochteronderneming, de boekwaarde van elke deelneming die geen zeggenschap verleent, alsook het gecumuleerde bedrag van de

omrekeningsverschillen in het eigen vermogen niet langer op in de balans ;

- Boekt ze de reële waarde van de ontvangen vergoeding en elke behouden deelneming
- Boekt ze elk overschot of tekort in het nettoresultaat;
- Herclassificeert ze de elementen die in verband met de deelneming eerder opgenomen werden in niet-gerealiseerde resultaten in het nettoresultaat of rechtstreeks in de niet-uitgekeerde resultaten.

Deelneming in een geassocieerde onderneming

De deelneming van de P&V Groep in een geassocieerde onderneming wordt geboekt volgens de methode van vermogensmutatie. Een geassocieerde onderneming is een onderneming waarin de P&V Groep invloed van betekenis heeft. Volgens de vermogensmutatiemethode wordt de deelneming in een geassocieerde onderneming initieel opgenomen tegen de kostprijs, vermeerderd met de variaties, na overname, in het aandeel van het netto actief van de geassocieerde onderneming in het bezit van de P&V Groep.

De resultatenrekening weerspiegelt het aandeel van de P&V Groep in de resultaten van de geassocieerde onderneming. Wanneer een wijziging rechtstreeks in het eigen vermogen van een geassocieerde onderneming geboekt werd, boekt de P&V Groep haar aandeel in elke wijziging en verschaft ze de overeenkomstige informatie in de tabel van de variatie van het eigen vermogen.

De niet-gerealiseerde winsten of verliezen die voortvloeien uit transacties tussen de P&V Groep en de geassocieerde onderneming worden geëlimineerd ten belope van de deelneming van de P&V Groep in de geassocieerde onderneming.

Het aandeel van de winst van een geassocieerde onderneming wordt weergegeven in de resultatenrekening. Het betreft de winst die uitkeerbaar is aan de aandeelhouders van de geassocieerde onderneming, wat maakt dat die winst beschouwd wordt als winst na belastingen en als deelneming die geen zeggenschap geeft binnen de dochterondernemingen van de geassocieerde onderneming.

De rekeningen van de geassocieerde onderneming worden opgesteld voor dezelfde verslaggevingsperiode als die van de P&V Groep. Desgevallend wordt overgegaan tot correcties om ervoor te zorgen dat de toegepaste boekhoudmethoden conform zijn met die van de P&V Groep.

Na toepassing van de vermogensmutatiemethode bepaalt de P&V Groep of op de deelneming van de P&V Groep in de geassocieerde onderneming een bijkomend waardeverminderverslies opgenomen moet worden. De P&V Groep bepaalt op elke afsluitingsdatum of er objectieve aanwijzingen zijn dat de deelneming in de geassocieerde onderneming in waarde verminderd is. Zo ja, dan berekent de P&V Groep het bedrag van de bijzondere waardevermindering als het verschil tussen het realiseerbare bedrag van de geassocieerde onderneming en de boekwaarde en boekt ze dat bedrag in de resultatenrekening onder 'Resultaat van een geassocieerde onderneming'.

Indien de P&V Groep haar invloed van betekenis op een geassocieerde onderneming verliest, moet ze elke eventueel behouden deelneming tegen reële waarde waarderen en boeken. Elk verschil tussen de boekwaarde van de geassocieerde onderneming bij verlies van invloed van betekenis en de reële waarde van de behouden deelneming en de verwachte winsten van de overdracht wordt in het resultaat geboekt

Deelneming in een joint venture

P&V heeft een deelneming in een joint venture, die een entiteit is waarop gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend. Een overeenkomst gesloten tussen de deelnemers in de joint venture bepaalt de gezamenlijke zeggenschap over de economische activiteit van de entiteit. P&V verwerkt haar deelneming in de joint venture aan de hand van de methode van vermogensmutatie.

Een deelnemer in een joint venture mag de vermogensmutatie niet meer gebruiken vanaf de datum dat hij geen gezamenlijke zeggenschap meer heeft over een entiteit waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend. Bij verlies van de gezamenlijke zeggenschap waardeert en boekt de P&V Groep haar resterende deelneming tegen reële waarde. Elk verschil tussen de boekwaarde van de oude joint venture bij verlies van de gezamenlijke zeggenschap en de reële waarde van de behouden deelneming en de verwachte opbrengsten van de overdracht wordt in het resultaat geboekt.

2.2.2 De ultieme moedermaatschappij

De P&V Groep is voor 91,34% eigendom van de holding PSH CVBA ('PSH'). PSH heeft haar maatschappelijke zetel in België, ondernemingsnummer 0452 994 750.

2.2.3 De dochterondernemingen

De geconsolideerde jaarrekening omvat de gegevens van P&V Verzekeringen en de dochterondernemingen waarover P&V Verzekeringen zeggenschap heeft op 31 december 2019.

In overeenstemming met IFRS 10 oefent P&V Verzekeringen alleen zeggenschap uit als aan alle onderstaande voorwaarden is voldaan:

De moedermaatschappij heeft controle over de dochteronderneming, meer bepaald als ze:

- Stemrechten, potentiële stemrechten of een combinatie van beide heeft;
- De macht heeft om belangrijke personen aan te stellen die de rendementen van de dochteronderneming aanzienlijk kunnen beïnvloeden ;
- De macht heeft om de belangrijkste bestuurders of leden van het directieorgaan aan te stellen die de besluitvorming van de dochteronderneming kunnen beïnvloeden ;
- Rechten kan uitoefenen op het besluitvormingsproces door middel van managementovereenkomsten;

De moedermaatschappij behoudt zich het recht voor om variabele rendementen te innen die voortvloeien uit haar betrokkenheid bij relevante activiteiten van de dochteronderneming ;

De moedermaatschappij kan haar macht uitoefenen met de bedoeling de rendementen te sturen door de combinatie van de twee voorgaande punten. Daardoor kan slechts één partij de controle hebben over een filiaal.

Op grond van die definitie omvat de geconsolideerde jaarrekening de jaarrekening van P&V Verzekeringen en die van de dochterondernemingen, vermeld in onderstaande tabel:

Naam	Werkterrein	Zetel	BTW Nr. Of Nationaal Nr.	2019		2018	
				Gehouden kapitaal (%)	Belangen van derden (%)	Gehouden kapitaal (%)	Belangen van derden (%)
SCRL Barsis	Portefeuille / Holding	Koningsstraat, 151 1210 BRUSSEL	454.197.055	100,0	0,0	100,0	0,0
SCRL Coverdis Insure	Verkoop verzekerings-producten	Koningsstraat, 192 1000 BRUSSEL	476.294.150	100,0	0,0	100,0	0,0
SA Euresa Life (1)	Verzekeringen	Rue Thomas Edison, 5A 1445 STRASSEN LUXEMBOURG (L)	-	-	-	100,0	0,0
SA Financière Botanique	Portefeuille / Holding	Koningsstraat, 151 1210 BRUSSEL	415.679.048	100,0	0,0	100,0	0,0
SA Hotel Spa Resort	Immobiëlen	Koningsstraat, 151 1210 BRUSSEL	451.873.510	100,0	0,0	100,0	0,0
NV Piette & Partners	Verkoop verzekerings-producten	Casino plein, 6 8500 KORTRIJK	448.811.575	100,0	0,0	100,0	0,0
SCRL P&V Previdis	Verbonden activiteiten	Koningsstraat, 151 - 153 1210 BRUSSEL	402.236.630	97,9	2,1	97,9	2,1
SA Vilvo Invest	Immobiëlen	Koningsstraat, 151 1210 BRUSSEL	463.288.628	100,0	0,0	100,0	0,0

(1) Het filiaal Euresa Life werd verkocht op 01/01/2019.

2.2.4 Wijzigingen in de groepsstructuur

Gedurende het boekjaar 2019, heeft de P&V Groep verschillende wijzigingen uitgevoerd binnen haar groep :

- Verkoop van het filiaal Euresa-life op 01/01/2019 ;
- De fusie door overneming van de entiteit Multipar door de maatschappij Multipharma Group.

P&V Verzekeringen heeft, op datum van 16 december 2019, een SPA ondertekend betreffende de verwerving door P&V Verzekeringen van 100% van de aandelen van de onderneming Private Insurer en dit, behoudens de opschortende voorwaarde van toestemming van de toezichhoudende autoriteiten. Als aan de opschortende

voorwaarde is voldaan, gaat deze overname in op afsluitingsdatum van de transactie.

In overeenstemming met IFRS 12.12 moet P&V Verzekeringen, voor elk van haar dochterondernemingen waarbij de minderheidsbelangen belangrijk zijn, de relevante financiële informatie aanduiden.

De P&V Groep heeft echter geen dochterondernemingen met aanzienlijke minderheidsbelangen meer, wat de toepassing van deze norm niet meer noodzakelijk maakt.

2.2.5 Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Een geassocieerde deelneming is een vennootschap waarin de P&V Groep invloed van betekenis heeft. Invloed van betekenis is de macht om deel te nemen aan de financiële en operationele beslissingen van de vennootschap,

zonder zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap te hebben over de entiteit. Een joint venture is een partnership waarin de partijen die gezamenlijke zeggenschap hebben over de werking rechten hebben op het nettoactief.

De participaties van de P&V Groep in de geassocieerde deelnemingen of joint ventures zijn opgenomen in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode.

Overeenkomstig IFRS 11 is de vennootschap IMA Benelux, waarin de P&V Groep 50% bezit, een joint venture die geconsolideerd moet worden volgens de vermogensmutatiemethode. IMA Benelux is

immers een partnership waarin de partijen gezamenlijke zeggenschap hebben over de werking en rechten hebben op het nettoactief.

Een analyse in de loop van het jaar 2016 heeft bevestigd dat de vermogensmutatiemethode voor de vennootschap Multipharma Group CVBA nog steeds relevant is.

In overeenstemming met IFRS 12.21 (b) vat onderstaande tabel voor elke joint venture en/of geassocieerde deelneming van belang voor de P&V Groep verkort de relevante financiële informatie samen.

Naam	Werkterrein	Zetel	BTW Nr. Of Nationaal Nr.	2019		2018	
				Gehouden kapitaal (%)	Belangen van derden (%)	Gehouden kapitaal (%)	Belangen van derden (%)
SA Ima Benelux	Diensten	Square des Conduites d'Eau, Bat.11/12 4020 LIEGE	474.851.226	50,0	0,0	50,0	0,0
SCRL Multipar (1)	Farmaceutische distributie	Marie Curie Square, 30 1070 BRUSSEL	401.985.519	-	-	48,9	0,2
SCRL Multipharma Group (1)	Farmaceutische distributie	Marie Curie Square, 30 1070 BRUSSEL	401.995.516	48,9	0,2	48,3	0,3

(1) De buitengewone algemene vergadering van 05 december 2019 van Multipharma Group, heeft beslist de fusie door overname goed te keuren, door ontbinding zonder vereffening van de CVBA Multipar. De algeheelheid van de activa en passiva van het vermogen van Multipar, op basis van haar rekeningen afgesloten op 31/07/2019, worden aan Multipharma Group overgedragen. De fusie vond plaats met terugwerkende kracht op 1 augustus 2019.

Financiële informatie in IFRS (In duizenden €)	Ima Benelux SA		SCRL Multipharma Group		SCRL Multipar	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
% Groepsbelangen	50,00%	50,00%	48,89%	48,32%		48,88%
Vermogensmutatiewaarde (*)	1.530	1.568	29.962	(117)	-	29.906
Ontvangen dividenden	-	-	129	-	-	132
Beknopte balans	2019	2018	2019	2018		2018
Financiële instrumenten	-	-	758	3.592	-	1.395
Kas en kasequivalenten	2.840	2.869	15.360	609		28.349
Overige activa	1.718	1.798	212.437	59	-	212.036
Schulden op lange termijn	-	-	98.210	-	-	97.640
<i>Financiële verplichtingen</i>	-	-	79.412	-		85.283
<i>Handelsschulden, overige schulden en voorzieningen</i>	-	-	18.798	-		12.358
Schulden op korte termijn	1.498	1.530	69.346	914	-	83.250
<i>Financiële verplichtingen</i>	-	-	6.252	-		6.643
<i>Handelsschulden, diverse crediteuren en voorzieningen</i>	1.472	1.510	63.094	914		76.607
<i>Overige schulden op korte termijn</i>	26	20	-	-		-
Eigen vermogen	3.059	3.136	61.000	3.347		60.891
Beknopt globaal resultaat	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Overige opbrengsten	5.975	8.628	452.854	194	-	475.261
Overige kosten	(6.035)	(8.184)	(448.879)	(133)	-	(461.310)
Resultaat voor belastingen	(60)	444	3.975	62	-	13.951
Belastingen	(17)	(174)	(2.486)	-	-	(4.969)
Resultaat van geassocieerde ondernemingen	-	-	3.131	-	-	-
Netto resultaat van het boekjaar	(77)	270	4.620	62	-	8.982
Niet gerealiseerde resultaten	-	-	(5.308)	-	-	(2.654)
Globaal resultaat van het boekjaar	(77)	270	(688)	62	-	6.327

(*) In 2019 bedraagt de post « Investerings in geassocieerde ondernemingen » 31,5 miljoen euro. Dit bedrag wordt gedetailleerd in de hogervermelde tabel en stemt overeen met de som van vermogensmutatiewaarden.

Op 5 december 2019 heeft de buitengewone algemene vergadering van Multipharma Group beslist de fusie door opslorping goed te keuren, na ontbinding zonder vereffening van de CVBA Multipar. De algeheelheid van de activa en passiva van het vermogen van Multipar, op basis van haar rekeningen afgesloten op 31/07/2019, worden aan Multipharma Group

overgedragen. De fusie vond plaats met terugwerkende kracht op 1 augustus 2019.

In het geval van Multiparma Group bedragen de jaarlijkse afschrijvingskosten 8,5 miljoen euro in 2019 vergeleken met 5,7 miljoen euro in 2018.

De financiële kosten van dezelfde onderneming bedroegen in 2019 2,1 miljoen euro vergeleken met 3,1 miljoen euro in 2018. De financiële opbrengsten zijn niet significant.

2.3 Belangrijke boekhoudprincipes

De geconsolideerde jaarrekeningen van de P&V Groep werden opgesteld conform de internationale normen voor financiële verslaggeving (IFRS) gepubliceerd door de International Accounting Standards Board (IASB) van kracht in de Europese Unie op 31 december 2019. De geconsolideerde jaarrekeningen omvatten de jaarrekeningen van de P&V Groep en haar dochterondernemingen per 31 december van elk jaar. Ze worden opgesteld over dezelfde referentieperiode als die van de moedermaatschappij op grond van homogene boekhoudmethoden.

De geconsolideerde jaarrekeningen van de P&V Groep zijn opgesteld op grond van het

continuïteitsbeginsel en willen een getrouwe weergave geven van de geconsolideerde jaarrekening, de geconsolideerde resultatenrekening en de geconsolideerde kasstromen.

De minderheidsbelangen vertegenwoordigen het deel van de winst of het verlies en het netto vermogen dat niet in handen is van de groep. Ze worden afzonderlijk vermeld in de resultatenrekening en in het eigen vermogen van de geconsolideerde balans.

De geconsolideerde jaarrekeningen zijn opgesteld in euro, de werkingsmunt van de P&V Groep. De tabellen zijn uitgedrukt in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

2.3.1 Grondslagen voor financiële verslaggeving

De IFRS-normen, die een weerslag hebben op de P&V Groep, worden hierna geïdentificeerd:

IAS 1	:	Presentatie van de jaarrekeningen;
IAS 7	:	Kasstroomoverzichten;
IAS 8	:	Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten;
IAS 10	:	Gebeurtenissen na balansdatum;
IAS 12	:	Winstbelastingen;
IAS 16	:	Materiële vaste activa;
IAS 17	:	Leaseovereenkomsten;
IAS 18	:	Opbrengsten; IAS 12 ?
IAS 19	:	Personeelsbeloningen;
IAS 21	:	Gevolgen van wisselkoerswijzigingen;
IAS 23	:	Financieringskosten;
IAS 24	:	Informatieverschaffing over verbonden partijen;
IAS 28	:	Administratieve verwerking van investeringen in geassocieerde deelnemingen;
IAS 32	:	Financiële instrumenten: informatieverschaffing en presentatie;
IAS 33	:	Winst per aandeel;
IAS 36	:	Bijzondere waardevermindering van activa;
IAS 37	:	Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa;
IAS 38	:	Immateriële vaste activa;
IAS 39	:	Financiële instrumenten: opname en waardering;
IAS 40	:	Vastgoedbeleggingen;
IFRS 3	:	Bedrijfscombinaties;
IFRS 4	:	Verzekeringscontracten;
IFRS 5	:	Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten;
IFRS 7	:	Financiële instrumenten: informatieverschaffing;
IFRS 9	:	Financiële instrumenten;
IFRS 10	:	Geconsolideerde jaarrekening;
IFRS 11	:	Gezamenlijke overeenkomsten;
IFRS 12	:	Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten;
IFRS 13	:	Fair value accounting;
IFRS 15	:	Inkomsten uit klantencontracten;
IFRS 16	:	Leasing.

2.3.2 Invoering van nieuwe boekhoudprincipes of herziening van IFRS-normen

In vergelijking met het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 is 1 nieuwe norm in werking getreden en van toepassing binnen de P&V Groep :

IFRS 16 : Leasing :

- Deze IFRS-norm is van kracht gegaan voor de jaarrekeningen op 1 januari 2019;
- Vervangt de norm IAS17;
- Deze norm heeft vooral een impact op huurovereenkomsten voor wagens en gebouwen;
- De P&V Groep heeft beslist de gewijzigde retrospectieve aanpak toe te passen.

Naast de jaarlijkse verbeteringen, zijn de volgende normen vanaf nu van toepassing :

Amendementen aan de norm IFRS 9 « Vooruitbetalingsfunctionaliteiten met negatieve compensatie » :

- Deze amendementen zijn in voege getreden voor de jaarrekeningen op 1 januari 2019;
- Deze amendementen hebben geen impact gehad op de rapporten van de P&V Groep gezien de toepassing op 1 januari 2023 van de norm IFRS 9 voor de Groep.

IFRIC 23 « Onzekerheid over de fiscale behandeling van inkomsten » :

- Deze IFRS-norm is in voege getreden voor de jaarrekeningen op 1 januari 2019;
- Deze norm heeft geen invloed gehad op de rapporten van de P&V Groep.

Amendementen aan de norm IAS 28 « Lange termijn participaties in geassocieerde deelnemingen en joint ventures » :

- Deze amendementen zijn in voege getreden voor de jaarrekeningen op 1 januari 2019;
- Deze amendementen hebben geen impact gehad op de rapporten.

Wijzigingen aan de norm IAS 19 « Planwijziging, verminderingen en liquidatie » :

- Deze IFRS-norm is in voege getreden voor de jaarrekeningen op 1 januari 2019
- Deze norm heeft geen invloed gehad op de rapporten van de P&V Groep.

In de toekomst, zullen de volgende normen en interpretaties toegepast worden :

IFRS 9 : Financiële instrumenten :

- Deze IFRS-norm zal van kracht gaan voor de jaarrekeningen die aanvangen op 1 januari 2023;
- De P&V Groep heeft ervoor gekozen deze norm parallel met IFRS 17 toe te passen;
- Deze norm zal een belangrijke invloed hebben op de rapporten van de P&V Groep en wordt inmiddels geanalyseerd door een werkgroep met als doel de eerste conclusies te presenteren voor 2020;
- De P&V Groep koos ervoor de tijdelijke vrijstelling toe te passen. Om van deze tijdelijke vrijstelling gebruik te maken, moet de P&V Groep aantonen dat 90% van haar verplichtingen verband houdt met de verzekeringsactiviteiten (zie nota 3.4).

IFRS 17 : Verzekeringsovereenkomsten:

- Deze norm zal wellicht van kracht gaan vanaf 1 januari 2023;
- De norm zal een belangrijke impact hebben op de rapporten van de P&V Groep, en wordt inmiddels geanalyseerd;
- P&V heeft eveneens een werkgroep opgericht die de impact van deze norm analyseert.

2.4 Informatie over de operationele sectoren

Het onderzoek van de IFRS 8-bepalingen op het gebied van rapportering per segment heeft ertoe geleid dat, rekening houdend met de verschillende aspecten (met name opvolgingsniveau van de 'Chief Operating Decision Maker', toekenning van middelen in de organisatie), de verzekeringsactiviteiten in hun geheel een onlosmakelijk verbonden groep vormen.

De elementen van het resultaat worden in de mate van het mogelijke weergegeven volgens de bedrijfstakken zoals bepaald in het Koninklijk Besluit betreffende de jaarrekening van verzekeringsondernemingen van 1994, dit om de lezer te helpen bepaalde technische elementen beter te begrijpen zonder daarom een specifiek segment te vormen in de zin van IFRS 8.

2.5 Wijzigingen in de waarderingsregels voor de impact van de toepassing van IFRS 16

Op 1 januari 2019 heeft de P&V Groep de norm IFRS 16 goedgekeurd, die van toepassing zal zijn op de jaarlijkse afsluitingen vanaf 1 januari 2019. De Groep heeft de norm IFRS 16 retroactief toegepast door het cumulatieve effect van de eerste toepassing op de datum van eerste toepassing in de openingsbalans op te nemen, zonder aanpassing van de vergelijkende saldi per 31 december 2018.

Voor leaseovereenkomsten die voorheen als een operationele lease waren ingedeeld, heeft de Groep deze leaseverplichting gewaardeerd tegen de contante waarde van de resterende leasebetalingen, gediscoteerd op basis van de marginale rentevoet van de P&V Groep op 1 januari 2019. Er was geen enkel verlieslatend leasecontract dat een aanpassing op aanvangsdatum vereiste van het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief. In de geconsolideerde resultatenrekening, is de huurlast vervangen door de afschrijving van

het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief en door de rentelasten op leaseverplichtingen berekend volgens de methode van de effectieve rentevoet.

Het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief is opgenomen in de geconsolideerde balans. Vervolgens wordt het actief gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De leaseverplichting wordt in de geconsolideerde balans opgenomen onder de financiële schulden. Vervolgens wordt ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs volgens de methode van de effectieve rentevoet.

In het kader van de overgang naar de norm IFRS 16, heeft de Groep gebruik gemaakt van de volgende vereenvoudigingsmaatregelen :

- De Groep heeft de norm IFRS 16 toegepast op de contracten die eerder als

leaseovereenkomsten werden geïdentificeerd in overeenstemming met IAS 17 en IFRIC 4;

- De maatschappij heeft een enkele disconteringsvoet toegepast op een portefeuille van leaseovereenkomsten met vergelijkbare kenmerken;

- De vennootschap heeft leasecontracten, waarvan de vervaldag zich situeert binnen de 12 maanden na de datum van eerste toepassing, geboekt als korte termijncontracten, door de huurgelden tijdsevenredig over de leaseperiode in het resultaat op te nemen; en

- De Groep heeft ervoor gekozen om de bepalingen van IFRS 16 toe te passen op leasecontracten waarvan het onderliggende actief een lage waarde heeft door de kosten van de leasebetalingen van deze contracten tijdsevenredig over de leaseperiode in het resultaat op te nemen.

De boekwaarde van het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief op afsluitingsdatum, per onderliggende categorie :

In duizenden €	Voertuigen	Gebouwen	Overig materieel
Beginsaldo	3.774	1.377	28
Aanwervingen	5.107	238	265
Afschrijvingen	(2.443)	(177)	(101)
Overdrachten naar derden	(49)	-	-
Eindsaldo	6.389	1.438	192

2.6 Solvabiliteitsmarge

Qua structuur is PSH, de moedervernootschap van de P&V Groep, meerderheidsaandeelhouder en ze consolideert de maatschappij P&V Verzekeringen. Toch worden haast alle verzekeringsactiviteiten die verschillende risicotypes doen ontstaan (marktrisico, verzekeringsrisico, operationele risico's enz.) en die met voldoende prudentieel eigen vermogen dienen te worden gedekt, binnen de vennootschap P&V Verzekeringen uitgeoefend.

PSH is daarentegen de overkoepelende structuur van de P&V Groep, die als voornaamste opdracht heeft om alle referentievennoten van de groep bijeen te brengen, met inachtneming van de waarden van de sociale economie. Naast die rol oefent PSH geen andere (verzekerings-)activiteiten uit. De vennootschap is dus ontdaan van elke activiteit die kan leiden tot een risico op verlies dat op het niveau van de P&V Groep concreet zou worden.

In die context wordt een groot deel van de componenten van het prudentieel eigen vermogen (uiteraard afgezien van het kapitaal van PSH en de geconsolideerde reconciliatiereserve) uitgegeven door P&V Verzekeringen, de operationele verzekeringsstructuur, het enige niveau waar het risico voor de verzekeringsactiviteit zich situeert en concentreert.

Het beleid van de P&V Groep bestaat erin om een sterke kapitaalbasis aan te houden, om de financiële onafhankelijkheid, het vertrouwen van de vennoten van de maatschappij en de schuldeisers te bewaren en de toekomstige ontwikkeling van de activiteit te ondersteunen.

De raad van bestuur heeft een strategie voor de uitkering van dividenden tegen het tarief dat door de Nationale Raad voor de Coöperatie is aangenomen. Het beheer van het kapitaal betekent ook deelnemen aan de dekking van zijn algemeen risico volgens het referentiesysteem Solvabiliteit II.

Meer informatie hierover wordt jaarlijks meegedeeld via het Solvency and Financial Condition Report (SFCR-rapport).

Binnen de P&V Groep geldt als algemene strategie voor het beheer van kapitaal of eigen vermogen dat naar een optimale kapitaalstructuur wordt gestreefd waarmee aan de volgende vier doelstellingen kan worden voldaan:

- behoud van de onafhankelijkheid van P&V Verzekeringen en haar coöperatieve structuur;
- efficiënte ondersteuning van het algemene beleid van P&V Verzekeringen en haar differentiëring ten opzichte van de concurrentie, door de kostprijs van de kapitaalstructuur zo veel mogelijk te beperken;
- naleving van de reglementaire ratio's en de risicobereidheid.

Daarom zijn de hefboomen die de P&V Groep hanteert in overeenstemming met de praktijken van de sector en sluiten ze aan bij de specifieke kenmerken van coöperatieve vennootschappen.

Het Solvabiliteit II-stelsel bepaalt in zijn eerste pijler de kwantitatieve eisen voor de berekening van de technische voorzieningen en de erkenning van het in aanmerking komende eigen vermogen.

De verzekeringsondernemingen moeten hun solvabiliteitskapitaalvereiste (SKV) berekenen aan de hand van de standaardformule of op basis van een intern model. De P&V Groep berekent haar solvabiliteitseisen door toepassing van de standaardformule overeenkomstig de geldende regelgeving.

De solvabiliteitskapitaalvereiste (SKV) is een maatstaf voor het vereiste eigen vermogen om met een erg hoge waarschijnlijkheid (ten minste 99,5%) te garanderen dat de verzekeringsonderneming in de komende twaalf maanden in staat zal zijn om haar verbintenissen na te komen. Het gaat om het

eigen vermogen dat nodig is om het hoofd te bieden aan de diverse risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, rekening houdend met de impact van de maatregelen om die risico's te matigen.

De minimumkapitaalvereiste (MKV) is de minimumdrempel van het eigen vermogen waaronder de onderneming haar verbintenissen niet meer kan nakomen. Wordt die drempel niet gehaald, dan moeten de toezichthouders ingrijpen met een noodmaatregel, namelijk de intrekking van de erkenning. De ondernemingen moeten bijgevolg een eigen vermogen aanhouden dat de minimumkapitaalvereiste dekt.

De financiering van de prudentiële kapitalen van de P&V Groep gebeurt via statutaire reserves evenals aanvullend door de uitgifte van achtergestelde schulden (400,08 miljoen euro in de balans op 31/12/2019 – zie balans).

In 2019 zijn nieuwe aandelen van categorie B uitgegeven voor een totaalbedrag van 4,6 miljoen euro en C-aandelen zijn uitgegeven voor een bedrag van 69.000 euro. Het aandeel van categorie A van het kapitaal is gedaald met 5 euro.

De eigen middelen die vanuit het regelgevende oogpunt van Solvabiliteit II zijn opgenomen, kunnen trouwens niet met het eigen vermogen IFRS worden vergeleken omdat de waarderingen niet voor alle elementen overeenkomen.

Overeenkomstig de statutaire en reglementaire bepalingen zijn de coöperatieve aandelen voorgesteld in het eigen vermogen van de Groep in overeenstemming met de bepalingen van IFRIC 2.

Op 31/12/2019 waren de prudentiële eigen vermogensniveaus als volgt:

In miljoen €	2017	2018	2019
Kapitaal bij wet bepaald	1.848	2.037	1.814
Te dekken risiconiveau	1.054	1.007	996
Dekkingsratio	175,3%	202,2%	182,0%

De P&V Groep heeft een geschikt en efficiënt risicobeheersysteem ingevoerd dat regelmatig wordt verbeterd.

Op 31 december 2019 bevond de Solvabiliteit II-ratio (eigen vermogen/vereist minimumkapitaal) zich op een sterk niveau van 182%.

Met 74% van het eigen vermogen van de hoogste kwaliteit (Tier 1), 23,3% van het eigen

vermogen van hoge kwaliteit (Tier 2) en 2,7% van het eigen vermogen van hoge kwaliteit (Tier 3) beschikt de P&V Groep bovendien over een eigen vermogen van uitstekende kwaliteit.

Uitvoerige informatie over Solvabiliteit II is beschikbaar in het SFCR-rapport op het niveau van de PSH Groep, beschikbaar op www.pv.be.

3 Toelichtingen bij het geconsolideerd overzicht van de financiële positie

3.1 Immateriële vaste activa

3.1.1 Immateriële vaste activa

3.1.1.1 *Initiële opname*

De afzonderlijk verworven immateriële vaste activa worden initieel opgenomen tegen hun kostprijs. De kostprijs van immateriële vaste activa verworven in het kader van bedrijfscombinaties is gelijk aan de reële waarde op de aanschaffingsdatum.

De intern gegenereerde immateriële vaste activa in overeenstemming met de kapitalisatiecriteria van IAS 38 worden enkel gekapitaliseerd ter waarde van hun ontwikkelingskosten. De ontwikkelingskosten met betrekking tot een project moeten worden verwerkt als immaterieel vast actief als de P&V Groep het volgende kan aantonen

- De technische haalbaarheid nodig voor de afwerking van het immaterieel vast actief met het oog op ingebruikname of verkoop;
- Het voornemen om het immaterieel vast actief af te werken en het vermogen om het te gebruiken of te verkopen;
- De manier waarop het immaterieel vast actief vermoedelijke toekomstige economische voordelen zal genereren;
- De beschikbaarheid van middelen om de ontwikkeling af te werken;
- Het vermogen om op betrouwbare wijze de uitgaven te ramen die toe te schrijven zijn aan het immaterieel vast actief tijdens de ontwikkeling ervan.

Zo niet worden de uitgaven gepresenteerd in de resultatenrekening van het jaar waarin ze gemaakt worden. Onderzoekskosten worden altijd als lasten geboekt op het moment dat ze gemaakt worden.

3.1.1.2 *Afschrijving*

Na de initiële opname moet een immaterieel vast actief tegen de kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en eventueel de gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen worden geboekt.

De afschrijving van het actief start op het moment dat de ontwikkeling voltooid is en het actief klaar is voor gebruik. Het wordt afgeschreven over zijn gebruiksduur.

3.1.1.3 *Gebruiksduren en bijzondere waardevermindering*

De gebruiksduur van een immaterieel vast actief kan bepaald of onbepaald zijn.

Immateriële vaste activa waarvan de gebruiksduur bepaald is, worden over de economische duur afgeschreven en zijn onderworpen aan waardeverminderingstests wanneer er een aanwijzing is dat het immateriële vaste actief in waarde kan verminderen. In geval van immateriële vaste activa waarvan de gebruiksduur bepaald is, moeten de afschrijvingsperiode en -methode op zijn minst worden herzien bij afsluiting van elk boekjaar.

Wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in het verwachte gebruikspatroon van de toekomstige economische voordelen van afschrijfbaar activa worden verwerkt door de afschrijvingsduur of -methode dienovereenkomstig te corrigeren en worden behandeld als wijzigingen in de schattingen.

De voorziene afschrijvingsuitgaven van immateriële vaste activa met een bepaalde gebruiksduur worden verwerkt in een

kostenrekening die overeenstemt met de categorie van het actief in kwestie.

De immateriële vaste activa waarvan de gebruiksduur onbepaald is, worden niet afgeschreven, maar zijn elk jaar het voorwerp van een waardeverminderingstest, hetzij op individuele basis, hetzij op het vlak van de kasstroomgenererende eenheid. De gebruiksduur van een immaterieel vast actief dat niet afgeschreven wordt, moet in elke periode worden herbekeken om te bepalen of de gebeurtenissen en omstandigheden nog altijd de beoordeling van onbepaalde gebruiksduur met betrekking tot het actief rechtvaardigen. Is dat niet het geval, dan gebeurt de wijziging van een onbepaalde gebruiksduur naar een bepaalde gebruiksduur toekomstgericht.

Niet langer in de balans opnemen van een immaterieel vast actief

De winsten of verliezen die voortvloeien uit het niet langer in de balans opnemen van een immaterieel vast actief moeten worden bepaald als het verschil tussen de netto-opbrengsten bij vervreemding en de boekwaarde van het actief. Ze moeten in de resultatenrekening worden geboekt op het ogenblik dat het actief niet langer in de balans wordt opgenomen.

Gebruikslicenties met betrekking tot intellectuele eigendom worden toegestaan voor perioden die schommelen tussen vijf en tien jaar afhankelijk van de desbetreffende licentie. De licenties omvatten een optie tot verlenging als de P&V Groep voldoet aan de licentievoorwaarden en kunnen door de P&V Groep worden verlengd tegen een beperkte tot zelfs geen kostprijs. Die licenties worden bijgevolg beschouwd als licenties met een onbepaalde gebruiksduur.

3.1.2 Bijzondere waardevermindering van activa

Initiële opname

De P&V Groep moet op elke verslaggevingsdatum nagaan of er enige aanwijzing is van een bijzondere waardevermindering van een actief. Als er een dergelijke aanwijzing is of als een jaarlijkse waardeverminderingstest nodig blijkt te zijn voor een bepaald actief, dan zal de P&V Groep overgaan tot het schatten van de realiseerbare waarde van het actief. De realiseerbare waarde van een actief of van een kasstroomgenererende eenheid (KGE of CGU) is de hoogste waarde tussen de reële waarde minus de verkoopkosten en de bedrijfswaarde.

Ze wordt bepaald voor een individueel actief, tenzij het actief geen instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de kasmiddelen gegenereerd door andere activa of groepen van activa. Wanneer de boekwaarde van een actief of KGE hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt het actief beschouwd als een actief dat een bijzondere waardevermindering onderging en wordt de waarde teruggebracht tot de realiseerbare waarde. Om de bedrijfswaarde te bepalen, worden de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen een tarief, voor belastingen, die de huidige marktbeoordelingen van de tijdswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief weerspiegelt. Om de reële waarde min de verkoopkosten te bepalen, wordt rekening gehouden met recente verrichtingen op de markt (als die beschikbaar zijn). Indien geen enkele verrichting van dat type geïdentificeerd kan worden, zal een passend waarderingsmodel worden gebruikt. Die berekeningen worden bevestigd door een veelvoud aan waarderingsmodel, door koersen van beursgenoteerde aandelen of door andere beschikbare indicatoren van de reële waarde.

De P&V Groep baseert haar berekening van de bijzondere waardevermindering op gedetailleerde begrotingen en projecties die voor elke KGE van de P&V Groep afzonderlijk opgesteld worden en waaraan de individuele activa worden toegewezen. Die begrotingen en projecties dekken doorgaans een periode van drie jaar. In geval van een langere periode wordt het groeicijfer op lange termijn berekend en toegepast om de toekomstige kasstromen na het vijfde jaar te ramen.

De waardeverminderingverliezen op de voortgezette activiteiten worden in de resultatenrekening opgenomen in de kostencategorieën die betrekking hebben op de functie van het in waarde verminderde actief.

Voor de andere activa dan goodwill wordt op elke verslaggevingsdatum nagegaan of er een aanwijzing is of een eerder geboekt waardeverminderingverlies mogelijks niet meer bestaat of is verminderd. Zijn er dergelijke aanwijzingen, dan zal de P&V Groep het realiseerbare bedrag van het actief of de kasstroomgenererende eenheid waarderen. Een waardeverminderingverlies dat geboekt werd in voorgaande periodes moet worden opgenomen als en alleen als er een wijziging plaatsvond in de ramingen die gebruikt werden om de realiseerbare waarde van het actief sinds de laatste boeking van een

waardeverminderingverlies te bepalen. De terugneming is beperkt zodat de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de realiseerbare waarde en ook niet hoger dan de boekwaarde die (na afschrijvingen) zou zijn bepaald indien er geen waardeverminderingverlies voor het actief geboekt zou zijn geweest in de loop van de voorgaande boekjaren. Die terugneming wordt in de resultatenrekening opgenomen.

Bij de waardering van de bijzondere waardevermindering van bepaalde specifieke activa wordt tevens het volgende criteria toegepast

➤ *Immateriële vaste activa*

De immateriële vaste activa waarvan de gebruiksduur onbepaald is, zijn elk jaar het voorwerp van een waardeverminderingstest: hetzij op individuele basis, hetzij op het vlak van de kasstroomgenererende eenheid en wanneer de omstandigheden erop wijzen dat de boekwaarde een waardeverminderingverlies zou kunnen hebben geleden.

De immateriële vaste activa van de P&V Groep bestaan voornamelijk uit 'extern aangekochte software' en 'interne IT-ontwikkelingen' die volgens de IFRS-regels geactiveerd kunnen worden

In duizenden €	2019	2018
Software extern aangekocht	8.234	7.854
Interne IT-ontwikkelingen	64.655	56.982
Netto boekwaarde per einde boekjaar	72.889	64.835

De wijzigingen tijdens het boekhoudjaar 2019 worden hierna hernomen :

In duizenden €	2019	2018
Bruto boekwaarde		
Beginsaldo	108.780	88.594
Investerings	15.740	20.193
Overdracht naar een ander actief	(8.771)	(7)
Eindsaldo	115.749	108.780
Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen		
Beginsaldo	(43.945)	(32.681)
Geboekte afschrijvingen	(7.686)	(3.429)
Geboekte waardeverminderingen	-	(7.322)
Overdracht naar een ander actief	8.771	(512)
Eindsaldo	(42.860)	(43.945)
Netto boekwaarde per einde boekjaar	72.889	64.835

De immateriële vaste activa hebben een beperkte gebruiksduur en worden daarom als volgt afgeschreven:

Extern gekochte software: 5 jaar ;

Interne IT-ontwikkelingen: 5 tot 10 jaar.

De belangrijkste variaties in de immateriële vaste activa zijn de volgende:

- De activering van de projecten met betrekking tot het nieuwe beheersplatform voor schadegevallen Niet-leven voor een bedrag van 1,4 miljoen euro en tot het nieuwe platform voor het beheer van polissen “Niet-leven” (Non Life Business Transformation) voor een bedrag van 13,6 miljoen euro;
- Het verwerven van nieuwe licenties voor een bedrag van 0,6 miljoen euro;
- Het toevoegen van afschrijvingen voor een bedrag van 6,9 miljoen euro op informaticalicenties alsook op projecten die intern ontwikkeld werden.

- De overdrachten naar een ander actief, die geen impact hebben op het nettowaarde, vertegenwoordigen het stopzetten van het LBT-project waarop in 2018 een bijzondere waardevermindering was geboekt.

3.1.3 Investerings van het boekjaar

De waarde van de intern gegenereerde immateriële vaste activa voor 2019 bedraagt 15 miljoen euro. Die vaste activa hebben een bepaalde gebruiksduur en sommigen (platform voor het beheer van schadegevallen Claims 2.0 fase 1 – auto en inbound/outbond digitalisering) werden in 2016 reeds in gebruik genomen. Wat betreft fase 2 – brand van het project Claims 2.0, deze werd in dienst gesteld in de tweede helft van 2017. Het project met betrekking tot het nieuwe beheersplatform voor schadegevallen Niet-leven werd in gebruik gesteld gedurende het vierde trimester van 2019. Bovendien werden nieuwe externe licenties aangekocht voor een bedrag van 0,6 miljoen euro.

3.1.4 Onderzoek en ontwikkeling

In verband met een reeks nieuwe technologische uitdagingen ontwikkelt de onderneming onderzoeksprojecten op het gebied van dossierbeheer en digitalisering die tot doel hebben de huidige infrastructuur en de aangeboden diensten te verbeteren.

Sommige ontwikkelingen waren fiscaal aftrekbaar in het kader van belastingincentives op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.

De verhoging van de immateriële vaste activa met 8,1 miljoen euro heeft hoofdzakelijk betrekking op de kosten die de vennootschap maakte in het kader van transformatieprojecten (organisatie, informatica) die toekomstige winsten zullen opleveren.

3.2 Bedrijfspannen en materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaffings- of fabricagekosten, na aftrek van de gecumuleerde afschrijvingen en/of eventueel de gecumuleerde waardeverminderingverliezen.

Als belangrijke componenten van het materiële vaste actief regelmatig vervangen moeten worden, verantwoordt de P&V Groep die componenten als individuele activa met een specifieke gebruiksduur en afschrijvingstermijn. Alle onderhouds- en herstellingskosten worden als lasten geboekt wanneer ze gemaakt worden.

De afschrijvingen worden berekend op een lineaire basis en over een periode die afhangt van de geraamde gebruiksduur van de activa en dit als volgt:

Gebouwen: tussen 10 en 40 jaar aan de hand van de componentgerichte benadering:

- Structurele werken ;

- Speciale technieken
- Afwerking.

Materiële vaste activa : tussen 3 en 10 jaar.

Een component van een materieel vast actief en elk wezenlijk deel initieel in de balans opgenomen, wordt van de balans verwijderd op het ogenblik van hun vervreemding of indien er geen toekomstige economische voordelen meer te verwachten zijn van het gebruik of de vervreemding ervan. Een eventuele winst of verlies voortvloeiend uit het niet meer opnemen van het actief (berekend als het verschil tussen de netto-opbrengst van de vervreemding en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de resultatenrekening van het jaar waarin het actief niet meer opgenomen wordt.

De restwaarde van het actief, de gebruiksduur en de gebruikte afschrijvingsmethode worden op elke jaarlijkse afsluitingsdatum bestudeerd en eventueel toekomstgericht aangepast.

In duizenden €	2019			
	Gebouwen	Overige	Gebruiksrecht	Totaal
Netto boekwaarde per opening boekjaar 1 januari 2019	78.534	8.713	-	87.247
Bruto boekwaarde				
Beginsaldo	153.775	21.491	-	175.266
Investerings	692	2.900	10.799	14.392
Overdrachten naar derden	(2.591)	(1.063)	(59)	(3.714)
Overdracht naar een ander actief	(19.916)	1.907	-	(18.009)
Eindsaldo	131.960	25.235	10.740	167.935
Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen				
Beginsaldo	(75.241)	(12.778)	-	(88.020)
Geboekte afschrijvingen en waardeverminderingen	(4.844)	(2.582)	(2.721)	(10.148)
Hemomen afschrijvingen en waardeverminderingen	2.452	905	-	3.356
Overdracht naar een ander actief	7.709	(1.907)	-	5.802
Eindsaldo	(69.900)	(16.363)	(2.721)	(88.984)
Netto boekwaarde per einde boekjaar 31 december 2019	62.060	8.872	8.019	78.951
In duizenden €	2018			
	Gebouwen	Overige	Gebruiksrecht	Totaal
Netto boekwaarde per opening boekjaar 1 januari 2018	80.436	6.305	-	86.741
Bruto boekwaarde				
Beginsaldo	150.856	29.391	-	180.246
Investerings	3.427	4.964	-	8.391
Overdrachten naar derden	-	(54)	-	(54)
Overdracht naar een ander actief	(564)	(12.810)	-	(13.374)
Eindsaldo	153.775	21.491	-	175.266
Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen				
Beginsaldo	(70.420)	(23.086)	-	(93.506)
Geboekte afschrijvingen	(5.363)	(2.719)	-	(8.082)
Hemomen afschrijvingen en waardeverminderingen	-	7	-	7
Overdracht naar een ander actief	658	13.019	-	13.677
Eindsaldo	(75.241)	(12.778)	-	(88.020)
Netto boekwaarde per einde boekjaar 31 december 2018	78.534	8.713	-	87.247

3.2.1 Gebouwen

In duizenden €	2019		2018	
	Boekhoudwaarde	Reële waarde (Niveau 3)	Boekhoudwaarde	Reële waarde (Niveau 3)
Gebouwen	62.060	75.587	78.534	93.325

De reële waarde wordt door IFRS 13 en IAS 16 bepaald als zijnde het bedrag waartegen een actief tussen twee ter zake goed geïnformeerde partijen verhandeld kan worden. De reële waarde moet bovendien de lopende huurcontracten, de bruto-zelffinancieringsmarge en de redelijke hypothesen aangaande de potentiële huurinkomsten en de beoogde kosten weerspiegelen.

Alle onroerende goederen van de P&V Groep worden voortaan jaarlijks gewaardeerd.

Het vastgoed voor eigen gebruik is het voorwerp van een aanpassing als de schattingswaarde lager is dan de in de IFRS-balans waargenomen waarde.

Waardevermindering van de gebouwen

De bedrijfspanden worden afgeschreven volgens de componentgerichte benadering. Die benadering houdt in dat hoewel een actief een individueel onderdeel van een vast actief kan zijn, sommige belangrijke onderdelen van dat actief geïdentificeerd kunnen worden als onderdelen met verschillende gebruiksduren of die in een ander tempo economische voordelen verschaffen dan het tempo van het vast actief in zijn geheel. Een component van een onderdeel van een materieel vast actief is een deel waarvan de kostprijs hoog is in verhouding tot de totale kostprijs van het actief.

Zodra er verschillende componenten zijn geïdentificeerd, bestaat de volgende stap erin de respectievelijke gebruiksduur van die componenten te bepalen, alsook de toe te

passen afschrijvingsmethode en elke restwaarde. De activa zijn het voorwerp van een afzonderlijke boeking en afschrijving over hun verschillende gebruiksduur.

De P&V Groep deelt alle gebouwen voor eigen gebruik op in vier componenten met de volgende afschrijvingsperiode:

- terreinen non amorti ;
- ruwbouw 30 tot 40 jaar ;
- speciale technieken 15 tot 20 jaar ;
- afwerking t 10 jaar.

De gecumuleerde afschrijvingen zijn gedaald van 75,2 miljoen euro eind 2018 tot 69,9 miljoen euro eind 2019, wat neerkomt op een afname van 5,3 miljoen euro. Die variatie kan voornamelijk worden verklaard door de herklassering van een vastgoed voor eigen gebruik naar een vastgoedbelegging, gedeeltelijk gecompenseerd door de afschrijvingen van het boekjaar.

3.2.2 Overige

De overige materiële vaste activa bestaan uit computermateriaal, auto's, kantoomateriaal zoals meubilair, alsook uitrustingen en apparatuur zoals keukenmateriaal, veiligheidsmateriaal. Die materiële vaste activa worden verwerkt met inachtneming van de IFRS-afschrijvingsregels die gebaseerd zijn op een voorzichtige inschatting van de gebruiksduur.

Overige materiële vaste activa	Geschatte levensduur
IT hardware	3 tot 10 jaar
Wagens	5 jaar
Bureelbenodigdheden	10 jaar
Uitrustingen	5 tot 10 jaar

De nettoboekwaarde van de overige materiële vaste activa is toe te schrijven aan:

- Investerings tijdens het jaar ten belope van 2,9 miljoen euro;
- Geboekte afschrijvingen ten belope van –2,6 miljoen euro.

3.2.3 Gebruiksrecht

De toepassing van de nieuwe norm IFRS 16 door de P&V Groep toont een nieuwe sub-rubriek « Gebruiksrecht » onder de rubriek « Bedrijfsgebouwen en materiële vaste activa ».

Op het ogenblik van de overgang bedroeg de impact op de activa 5,2 miljoen euro.

Gedurende het jaar 2019, zijn er aanwervingen voor 5,5 miljoen euro en afschrijvingen voor - 2,7 miljoen euro.

Het gebruiksrecht wordt verder gedetailleerd onder het punt 3.8.

3.3 Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende goederen die aangehouden worden om er huur uit te halen en/of de waarde van het geïnvesteerde kapitaal te valoriseren. De gebouwen aangehouden in het kader van een financiële lease worden beschouwd als vastgoedbeleggingen wanneer voldaan is aan de definitie van een vastgoedbelegging en als ze zijn opgenomen alsof het een financiële lease contract zou zijn.

Vastgoedbeleggingen worden initieel gewaardeerd tegen hun kostprijs, transactiekosten inbegrepen. De transactiekosten omvatten de mutatierechten, juridische erelonen en initiële huurcommissies om het gebouw in de toestand te brengen die nodig is om de gewenste bedrijfsvoering mogelijk te maken. De boekwaarde omvat de

vervangingskosten van een bestaand deel van een vastgoedbelegging op het moment dat die kosten gemaakt worden, op voorwaarde dat aan de boekingscriteria is voldaan, en sluit de courante onderhoudskosten van een vastgoedbelegging uit.

Na de initiële opname worden vastgoedbeleggingen gepresenteerd tegen reële waarde als weerspiegeling van de marktomstandigheden op de datum van de jaarrekening. Een winst of verlies als gevolg van een variatie in de reële waarde van een vastgoedbelegging wordt in de resultatenrekening geboekt in de periode tijdens dewelke de variatie zich voordeed.

De vastgoedbelegging wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer ze buiten gebruik gesteld wordt of bij permanente vervreemding

en wanneer de verkoop ervan geen enkel toekomstig economisch voordeel meer genereert. De winsten of verliezen die voortvloeien uit de buitengebruikstelling of vervreemding van een vastgoedbelegging moeten in de resultatenrekening worden geboekt in de periode waarin de buitengebruikstelling of vervreemding plaatsvindt.

De winsten of verliezen die voortvloeien uit de vervreemding van een vastgoedbelegging moeten worden bepaald als het verschil tussen de netto-opbrengsten van de vervreemding en de boekwaarde van het actief in de volledige jaarrekening van de vorige perioden.

Overdrachten naar de categorie vastgoedbeleggingen kunnen alleen gebeuren

als er een wijziging van gebruik is die benadrukt wordt door het einde van het eigen gebruik of de aanvang van een operationele lease. Voor een overdracht van de categorie 'vastgoedbeleggingen' naar de categorie 'vastgoed voor eigen gebruik' is de veronderstelde kostprijs voor de latere verwerking gelijk aan de reële waarde op het moment van de wijziging van het gebruik. Als een vastgoed voor eigen gebruik een vastgoedbelegging wordt, zal de P&V Groep dit bezit, tot de datum van wijziging van het gebruik, verwerken in overeenstemming met de regels met betrekking tot materiële vaste activa omschreven in de boekhoudregel 'Materiële vaste activa'

In duizenden €	2019	2018
Beginsaldo	148.603	164.844
Investeringen	5.112	1.060
Herwaardering aan de reële waarde (winst)	4.418	23.810
Herwaardering aan de reële waarde (verlies)	(3.837)	(858)
Overdracht naar een ander actief	12.207	215
Overdrachten naar derden	(657)	(40.469)
Eindsaldo	165.847	148.603

Deze verhoging is voornamelijk toe te schrijven aan:

- (a) De verwervingen in de periode ten bedrage van 5,1 miljoen euro;
- (b) Herwaarderingen opgenomen (winst en verlies) naar aanleiding

van expertises in 2019 van 0,6 miljoen euro;

- (c) De herklassering van een gebouw naar vastgoedbelegging voor een bedrag van 12,2 miljoen euro;
- (d) De verkoop van gebouwen voor -0,7 miljoen euro.

3.3.1 Herwaarderingen tegen reële waarde

Eind 2019 is op alle goederen een onafhankelijke externe expertise uitgevoerd. Aangezien de vastgoedbeleggingen gewaardeerd worden tegen reële waarde (fair value), worden ze systematisch (opwaarts, neerwaarts) geherwaardeerd afhankelijk van de resultaten van de waardeschatting.

In het kader van IFRS 13 en IAS 40 wordt de waarderingsmethode door kapitalisatie van de huurwaarde gebruikt. Volgens die redenering wordt de marktwaarde berekend op grond van de jaarlijkse huurwaarde van de commercialiseerbare oppervlakten. Die huurwaarde wordt gekapitaliseerd met een actualisatievoet. Het rendement is gebaseerd op de marktbeoordeling en op de toestand van het onroerende goed en houdt onder meer rekening met de volgende elementen :

- de marktverhoudingen: het aanbod van en de vraag naar soortgelijke goederen, de evolutie van de rendementsvoeten, de inflatievooruitzichten, het huidige niveau van de rentes en de evolutievooruitzichten, ...;
- de locatie: de onmiddellijke omgeving en de directe toegankelijkheid of toegankelijkheid met het openbare vervoer, de infrastructuur en de parkeermogelijkheden, ...;
- het onroerende goed: de huur- of huisvestingskosten, het type gebouw en het afwerkingsniveau, de huidige staat van onderhoud,....

Daar de inputgegevens betreffende deze activa gebaseerd zijn op niet-waarneembare gegevens, zullen zij geklasseerd worden onder niveau 3 van de hiërarchie van de reële waarde.

De niet-waarneembare inputgegevens kunnen als volgt worden samengevat :

- geschatte huurwaarde
- de kapitalisatievoet
- de resterende duur van de verschillende huurcontracten
- de gebruikte hypothese met betrekking tot de niet-bezetting (niet-bezetting op basis van het huidige huurcontract en de niet-bezetting op lange termijn);
- het aantal m2 van het betrokken vastgoed

Het gebruikte model is buitengewoon gevoelig voor elementen van geschatte huurwaarde en de kapitalisatievoet.

Er bestaat een verband dat de opwaartse en neerwaartse impact tussen de geschatte huurwaarde en de hypothesen betreffende de niet-bezetting kan versterken. Inderdaad, hoe meer een vastgoed een risico heeft op niet-bezetting (door marktomstandigheden, aantrekkelijkheid van het gebouw voor de huurders), hoe meer de marktwaarde de neiging zal hebben om te dalen.

3.4 Financiële instrumenten

De P&V Groep heeft besloten om de tijdelijke vrijstelling van toepassing van IFRS 9 toe te passen.

Om deze vrijstelling te kunnen toepassen, moet de P&V Groep aantonen dat ten minste 90% van deze verplichtingen betrekking hebben op de verzekeringsactiviteiten.

Volgens dit principe blijkt dat aan het einde van 2019 94% van de verplichtingen betrekking hebben op de verzekeringsactiviteiten. Voor 2018 en 2017 bedraagt het percentage 95% zoals weergegeven in de onderstaande tabel:

In duizenden €	Toelichting	2019	2018	2017
Achtergestelde schulden	3.17	400.080	400.108	260.034
Schulden met betrekking tot verzekeringscontracten	3.12	14.292.727	13.242.550	13.161.749
Financiële schulden – beleggingscontracten met WD	3.12	2.367.499	2.147.952	2.065.182
Financiële schulden – beleggingscontracten zonder WD	3.12	349.547	327.333	687.310
Verzekeringsschulden	3.17	338.253	382.659	381.539
Schulden met betrekking tot activa aangehouden voor verkoop	3.9	-	302.195	-
Rubrieken bechouwd als passiva verbonden aan de verzekeringsactiviteit		17.748.105	16.802.797	16.555.813
% van de passiva verbonden aan de verzekeringsactiviteit		94%	95%	95%

3.4.1 Toepassing van IFRS 9

Na de resultaten van de test lijkt het erop dat de P&V Groep ruim binnen de criteria valt voor tijdelijke vrijstelling. Bijgevolg heeft de Groep beslist gebruik te maken van deze tijdelijke vrijstelling van toepassing van de norm IFRS 9.

De implementatie van IFRS 9 en die van de nieuwe verzekeringsnorm IFRS 17 zijn in een gecombineerd implementatieplan op elkaar afgestemd.

De toepassing van deze twee normen zal een belangrijke verandering vormen in de presentatie van de IFRS financiële staten voor verzekeringsmaatschappijen: de weerslag op het eigen vermogen, het nettoresultaat en de andere elementen van het uitgebreide resultaat zou aanzienlijk moeten zijn.

Naar aanleiding van de toepassing van IFRS 9 zal de P&V Groep haar financiële activa en passiva in de nieuwe overwogen categorieën moeten onderbrengen. Hierbij wijzen we erop dat deze classificatie gebaseerd zal zijn op een

'businessmodel' en de kenmerken van contractuele kasstromen.

Rekening houdend met het voorgaande, heeft de P&V Groep zich beperkt tot de basishypothesen met betrekking tot de keuze van het 'businessmodel'. Om goed te kunnen vergelijken, heeft de Groep geopteerd voor waarderingshypothesen die zo dicht mogelijk aanleunen bij deze die in het verleden zijn gebruikt. Zonder vooruit te lopen op de keuzes van de Groep, is het gebruikte model datgene dat meer dan waarschijnlijk bij de implementatie van IFRS 9 zal worden ingevoerd.

In de volgende tabel staan voor elke categorie financiële activa en financiële passiva van de P&V Groep:

- enerzijds de oorspronkelijke waarderingscategorieën en hun overeenstemmende boekwaarden volgens IAS 39;
- anderzijds de nieuwe waarderingscategorieën en hun

overeenstemmende boekwaarden
volgens IFRS 9.

Classificatie volgens IAS39	Financiële instrumenten	Classificatie volgens IFRS9	Safety Payments of Principal and interests (SPPI)	Reële waarde 2019	Reële waarde 2018
FINANCIËLE ACTIVA					
Beschikbaar voor verkoop	Aandelen (excl. fondsen)			805.545	713.970
	Beursgenoteerde aandelen	Reële waarde via de resultatenrekening		804.323	712.969
	Niet-beursgenoteerde aandelen			1.222	1.000
	optiecertificaat - strips			-	1
	Fondsen *			1.043.530	728.414
	Fondsen (regelmatige NIW)	Reële waarde via de resultatenrekening		163.885	196.700
	Fondsen (niet-regelmatige NIW)			875.371	527.923
	Fondsen (zonder NIW)			3.208	2.414
	Private equity			1.066	1.378
	Deelnemingen			144.681	122.324
	Deelnemingen - strategisch	Reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten		84.129	71.701
	Deelnemingen - niet strategisch	Reële waarde via de resultatenrekening		60.551	50.623
	Obligations (excl fonds)			15.461.914	14.415.499
	Beursgenoteerde obligations (actieve markten)	Reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten *	SPPI	14.708.416	13.689.455
	Beursgenoteerde obligatie (niet-actieve markten)			646.890	582.368
Niet-beursgenoteerde obligations	106.608			143.675	
Reële waarde via de resultatenrekening	Reële waarde via de resultatenrekening		-	-	
Aangehouden tot de vervaldag	Obligations				
	Niet-beursgenoteerde obligations	Geamortiseerde kostprijs *	SPPI	545.305	292.086
Leningen en vorderingen		Geamortiseerde kostprijs	SPPI	1.841.000	1.700.272
Schulden op korte termijn (repo's)		Geamortiseerde kostprijs		(489.990)	(225.028)
Andere financiële schulden		Geamortiseerde kostprijs		-	(421)
Derivaten	Renteswaps (IRS)	Derivaten		8.436	12.727
	Termijncontracten op renteswaps			84.249	37.179
	Opties op een renteswap			106	1.328
	Aandelenopties			-	27
	Termijncontracten op obligations - aankopen			-	24.589
	Kredietderivat - afdekkingcontracten			13.759	60.395
TOTAAL				19.458.536	17.883.360

* Hypothese voor de keuze van het business-model

3.4.2 Financiële instrumenten

3.4.2.1 Initiële opname en waardering

De P&V Groep classificeert haar financiële activa volgens het toepassingsgebied van IAS 39 hetzij als financiële activa tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening, hetzij als financiële activa aangehouden tot einde looptijd, hetzij als leningen en vorderingen, hetzij als activa beschikbaar voor verkoop, en dat naargelang wat het meest geschikt is.

De P&V Groep bepaalt de classificatie van haar financiële activa bij de initiële opname. De classificatie hangt af van het doel waarvoor het actief verworven werd.

De financiële activa worden geclassificeerd tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening als de door de P&V Groep gedocumenteerde investeringsstrategie bestaat in het beheren van financiële investeringen op basis van de reële waarde,

aangezien de eraan gekoppelde passiva eveneens op basis daarvan beheerd worden, of als ze afgeleide producten bevatten die niet nauw verbonden zijn.

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalde vervaldagen die niet genoteerd zijn op een actieve markt en die verschillen van (i) de activa die de entiteit onmiddellijk of op korte termijn wil verkopen, (ii) de activa die de entiteit bij de initiële opname aanmerkt tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening of beschikbaar voor verkoop of (iii) de activa waarvan de houder zijn totale investering in aanzienlijke mate niet zal kunnen recupereren om andere redenen dan de achteruitgang van het krediet en die geclassificeerd zijn als beschikbaar voor verkoop

De categorie van financiële activa aangehouden tot einde looptijd omvat de effecten met vaste of variabele rentevoet, met vaste vervaldag, waarvan de P&V Groep het voornemen en de mogelijkheid heeft ze te

houden tot hun vervaldag. De effecten ingedeeld in deze categorie zijn opgenomen aan geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

De financiële activa beschikbaar voor verkoop zijn de niet-afgeleide financiële activa die aangeduid zijn als beschikbaar voor verkoop of die niet geclassificeerd zijn als (a) leningen en vorderingen, (b) investeringen aangehouden tot de vervaldag of (c) financiële activa tegen reële waarde via het nettoresultaat.

De aan- of verkopen van financiële activa waarvoor de levering van de activa binnen een door de reglementering of een marktafspraak opgelegd tijdsvenster (genormaliseerde termijn) dient te gebeuren, worden verantwoord op de transactiedatum, d.w.z. de datum waarop de P&V Groep zich verbindt tot de aan- of verkoop van het actief.

De financiële activa van de P&V Groep omvatten de kasstromen, de kortetermijndeposito's, de vorderingen op klanten en andere debiteuren, de leningen en vorderingen, de beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde financiële instrumenten en de afgeleide financiële instrumenten.

3.4.2.2 *Waardering na initiële opname*

De waardering na de eerste opname van financiële instrumenten hangt af van hun classificatie:

➤ ***Financiële activa tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening***

Voor de instrumenten tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening moet aan het volgende criterium worden voldaan:

De opname beperkt of elimineert aanzienlijk een inconsequente verwerking die anders zou kunnen leiden tot een waardering van de activa of passiva of de opname van de winsten of verliezen op basis van verschillende grondslagen;

Of

De activa of passiva behoren tot een groep van financiële activa, financiële passiva of beide die worden beheerd en gewaardeerd op basis van de reële waarde in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie.

Indien een contract een of meer besloten derivaten omvat, kan een entiteit dus het volledige hybride (samengestelde) contract opnemen als een financieel actief tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening, behalve als: (a) het (de) in het contract besloten afgeleide product(en) niet leidt (leiden) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders volgens het contract vereist zouden zijn; of (b) het zonder uitgebreide analyse duidelijk is dat wanneer het soortgelijke hybride instrument voor de eerste keer opgenomen wordt, het afscheiden van de in het contract besloten derivaten verboden is zoals bij een optie op vervroegde betaling opgenomen in een lening waardoor de houder de lening vervroegd kan terugbetalen tegen zo goed als de geamortiseerde kostprijs.

Indien een entiteit, bij verwerving dan wel op een latere verslagdatum, een in een contract besloten derivaat niet individueel kan bepalen, moet zij het gehele hybride (samengestelde) contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. Zo ook is die herclassificatie verboden als een entiteit het in het contract besloten derivaat, dat gescheiden zou moeten worden bij de herclassificatie van een hybride contract uit de portefeuille tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening, niet individueel kan bepalen. In die omstandigheden wordt het hybride contract in zijn geheel behouden tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening.

Die investeringen worden initieel opgenomen tegen reële waarde. Na de eerste opname worden ze geherwaardeerd tegen reële waarde. De correcties tegen reële waarde en de gerealiseerde winsten en verliezen worden in de resultatenrekening geboekt.

De waarde van een call- of putoptie op een obligatie houdt verband met het rendement van het onderliggende financiële actief. Het in het contract besloten derivaat dient niet te worden gescheiden.

‘Eeuwigdurende’ obligaties worden opgenomen in de financiële activa tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening.

➤ ***Financiële activa beschikbaar voor verkoop***

De financiële activa beschikbaar voor verkoop omvatten de eigenvermogensinstrumenten en de schuldbewijzen en afgeleide financiële instrumenten ter afdekking van de kasstromen (zie hoofdstuk 'Afgeleid financieel instrument ter afdekking'). De eigenvermogensinstrumenten geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop zijn die effecten die niet geclassificeerd zijn als aangehouden voor transactiedoeleinden noch tegen reële waarde in de nettoresultatenrekening opgenomen zijn. De schuldbewijzen in deze categorie zijn die schuldbewijzen die de entiteit wil aanhouden voor een niet-bepaalde tijdsduur en die verkocht kunnen worden om te voldoen aan liquiditeitsbehoeften of als reactie op een verandering in de marktomstandigheden.

Na de initiële waardering zullen de financiële activa beschikbaar voor verkoop later worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij de niet-gerealiseerde winsten of verliezen worden geboekt onder niet-gerealiseerde resultaten in de reserve beschikbaar voor verkoop tot (i) het actief uit de balans geboekt wordt en de gecumuleerde latente winsten of verliezen verantwoord worden in overige bedrijfsopbrengsten of (ii) het actief een

bijzondere waardevermindering ondergaat en het gecumuleerde latente verlies als financieringskost verantwoord wordt in de resultatenrekening en afgetrokken wordt van de reserve beschikbaar voor verkoop. De herwaardering van afgeleide producten ter afdekking van de kasstromen heeft wat het effectieve deel betreft een weerslag op het variabele eigen vermogen. Het ineffectieve deel van de afdekking wordt in het resultaat geboekt

➤ ***Leningen en vorderingen***

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met een vaste of bepaalde vervaldag die niet genoteerd zijn op een actieve markt. Die investeringen zijn initieel opgenomen tegen de aanschaffingswaarde in overeenstemming met de reële waarde van de vergoeding betaald voor het aanschaffen van de investering. Alle transactiekosten die rechtstreeks toe te wijzen zijn aan de aankoop zijn eveneens vermeld in de investeringskosten. Na de initiële waardering worden de leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op grond van de methode van de effectieve rente, min de bijzondere waardeverminderingen. Bij de berekening van de geamortiseerde kostprijs wordt rekening gehouden met de onder- of overwaarderingen bij aankoop en de provisies of kosten die integraal deel uitmaken van de effectieve rente. De afschrijving van de effectieve rente wordt onder de financiële opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen.

De winsten en verliezen worden in de resultatenrekening geboekt wanneer de investeringen niet langer in de balans opgenomen worden of een bijzondere waardevermindering ondergaan, alsook via het afschrijvingsproces

3.4.2.3 *Herclassificatie van de financiële activa*

De P&V Groep waardeert haar financiële activa tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening (aangehouden voor transactiedoeleinden) en de activa beschikbaar voor verkoop om te bepalen of het verlangen of de plannen om ze te verkopen op middellange termijn nog altijd toepasselijk is. Wanneer de P&V Groep de financiële activa niet kan verkopen door inactiviteit van de markten of in geval van een radicale wijziging van de plannen van de directie op zeer korte termijn, kan ze in zeldzame omstandigheden beslissen om die financiële activa te herclassificeren. De herclassificatie in leningen en vorderingen of activa beschikbaar voor verkoop hangt af van de aard van de activa. Die mogelijkheid tot herclassificatie heeft geen invloed op de financiële activa toegewezen tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening die voortvloeien uit de toepassing van de reële-waardeoptie.

Voor een financieel actief dat uit de categorie beschikbaar voor verkoop gehaald werd, wordt elke vroegere winst of elk vroeger verlies op dat actief geboekt in het eigen vermogen via de resultatenrekening afgeschreven over de resterende gebruiksduur van de investeringen, en dat tegen de effectieve rente. Elk verschil tussen de nieuwe geamortiseerde kostprijs en de verwachte kasstromen wordt eveneens tegen de effectieve rente afgeschreven over de resterende gebruiksduur van het actief. Als het actief later beschouwd wordt als een actief dat een bijzondere waardevermindering onderging, wordt het bedrag geboekt in het eigen vermogen geherclassificeerd in de resultatenrekening.

3.4.2.4 *Niet langer in de balans opnemen van financiële activa*

Een financieel actief (of, indien van toepassing, een deel van een financieel actief of een deel van een groep van soortgelijke financiële activa) wordt niet langer in de balans opgenomen als:

- Het recht op het ontvangen van kasstromen vervallen is;
- De P&V Groep het recht behoudt om de kasstromen van het actief te ontvangen, maar ofwel (a) zich ertoe verbonden heeft om alle ontvangen kasstromen zonder wezenlijke termijn volledig te betalen aan een derde in overeenstemming met een retrocessieovereenkomst, ofwel (b) nagenoeg alle risico's en voordelen van het financiële actief overgedragen heeft, ofwel (c) nagenoeg alle risico's en voordelen van het financiële activa niet overgedragen noch behouden heeft, maar de zeggenschap over het actief overgedragen heeft.

Wanneer de P&V Groep haar rechten op het ontvangen van kasstromen met betrekking tot een actief heeft overgedragen of een retrocessieovereenkomst gesloten heeft, of nagenoeg alle risico's en voordelen van het financiële activa niet overgedragen noch behouden heeft, noch de zeggenschap over het actief overgedragen heeft, wordt het financiële actief verantwoord ten belope van de continue betrokkenheid in het actief. De continue betrokkenheid die de vorm heeft van een garantie op het overgedragen actief wordt gewaardeerd tegen de laagste waarde tussen de oorspronkelijke boekwaarde van het actief en het maximale bedrag dat de P&V Groep verplicht zou kunnen zijn terug te betalen.

In dat geval verantwoordt de P&V Groep ook een eraan verwant passief. Het overgedragen actief en het eraan verwante passief worden gewaardeerd op een basis die de rechten en

plichten weerspiegelt die de P&V Groep behouden heeft.

3.4.2.5 *Bijzondere waardevermindering van financiële activa*

De P&V Groep bepaalt op elke balansdatum of een financieel actief of een groep van financiële activa aan een bijzondere waardevermindering wordt onderworpen. Een financieel actief of een groep van financiële activa wordt beschouwd als een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan als en alleen als er een objectief bewijs is van bijzondere waardevermindering als gevolg van een of meer gebeurtenissen die zich voorgedaan hebben na de initiële opname van het actief (een geleden verlies) en het geleden verlies een weerslag had op de verwachte toekomstige kasstromen van het financiële actief of een groep van financiële activa die betrouwbaar geraamd kunnen worden. De bewijzen van bijzondere waardevermindering kunnen bestaan uit aanwijzingen dat de kredietnemer of groep van kredietnemers kampen met grote financiële moeilijkheden, een gebrek of tekort in de betaling van rentes of de hoofdsom, de kans dat de emittent of kredietnemer failliet gaat of een andere financiële reorganisatie ondergaat of wanneer waarneembare informatie erop wijst dat er een meetbare afname is in de verwachte toekomstige kasstromen zoals wijzigingen in de achterstallige betalingen of de economische parameters die doorgaans gekoppeld zijn aan ingebrekeblijvingen.

➤ *Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs*

Voor de financiële activa die gewaardeerd zijn tegen afgeschreven kostprijs bepaalt de P&V Groep in eerste instantie of er een objectief bewijs van bijzondere waardevermindering is voor de afzonderlijke financiële activa als ze afzonderlijk van betekenis zijn of per groep als ze niet afzonderlijk van betekenis zijn. Als de

P&V Groep bepaalt dat er geen objectief bewijs van bijzondere waardevermindering is voor een individueel gewaardeerd financieel actief, ongeacht of dat actief nu wel of niet van betekenis is, dan wordt het actief opgenomen in een groep van activa met soortgelijke kenmerken op het gebied van kredietrisico en worden ze collectief aan een waardeverminderingstest onderworpen. De individueel gewaardeerde activa en de activa waarvoor een bijzonder waardeverminderingverlies is vastgesteld of blijvend wordt vastgesteld, worden niet opgenomen in een collectieve waardering voor de berekening van de bijzondere waardevermindering.

Als er een objectief bewijs is dat op de activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs een bijzonder waardeverminderingverlies werd geleden, dan wordt het bedrag van het bijzondere waardeverminderingverlies gemeten als het verschil tussen het boekhoudkundige bedrag van het actief en de huidige waarde van de verwachte toekomstige kasstromen (uitgezonderd toekomstige kredietverliezen die niet geleden werden) verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het financiële actief. Heeft een lening een variabele rente, dan is de discontovoet voor het meten van elk waardeverlies de huidige effectieve rente.

De boekwaarde van het actief wordt verminderd via een waardeverminderingrekening en het bedrag van het verlies wordt verantwoord in de resultatenrekening. De rente-inkomsten worden nog altijd geboekt op de verminderde boekwaarde en worden berekend aan de hand van de rente die gebruikt werd voor het verdisconteren van de toekomstige kasstromen met het oog op het meten van de waardevermindering. De rente-inkomsten worden geboekt als onderdeel van de financiële opbrengsten in de resultatenrekening. De leningen en de eraan gekoppelde

waardevermindering worden geannuleerd wanneer er geen realistisch vooruitzicht is op inbaarheid en alle garanties gerealiseerd of overgedragen werden aan de P&V Groep.

Indien het bedrag van het geraamde waardeverlies in een later boekjaar stijgt of daalt door een gebeurtenis die zich voordoet na de boeking van de bijzondere waardevermindering, wordt de eerder geboekte waardevermindering vermeerderd of verminderd door aanpassing van de overeenkomstige waardeverminderingrekening. Indien een bijzondere waardevermindering vervolgens geëind wordt, wordt de inning gecrediteerd in de financiële lasten van de resultatenrekening.

Om over te gaan tot een collectieve waardering van de bijzondere waardevermindering worden de toekomstige kasstromen van een groep van financiële activa gewaardeerd op basis van historische verliezen van activa die soortgelijke kenmerken op het gebied van kredietrisico hebben als de activa van de groep.

➤ ***Financiële investeringen beschikbaar voor verkoop***

Voor de financiële investeringen beschikbaar voor verkoop bepaalt de P&V Groep op elke afsluitingsdatum of er een objectief bewijs is dat een investering of groep van investeringen een bijzondere waardevermindering onderging.

In geval van bewijzen van participaties die geclassificeerd zijn als effecten beschikbaar voor verkoop kan een objectief bewijs een 'aanzienlijke of langdurige' daling van de reële waarde van een investering onder de kostprijs zijn. Het criterium 'aanzienlijk' dient te worden gewaardeerd in verhouding tot de initiële kostprijs en het criterium 'langdurig' in verhouding tot de periode tijdens dewelke de reële waarde onder de initiële kostprijs lag zoals eigenvermogensinstrumenten die latente

verliezen van meer dan 25% van de initiële kostprijs vertonen op de afsluitingsdatum of latent verlies gedurende vier (of meer) boekhoudkundige periodes (kwartalen) (voor de afsluitingsdatum).

Wanneer er een duidelijk bewijs is van een bijzondere waardevermindering, dan wordt het gecumuleerde verlies – gemeten als het verschil tussen de aanschafprijs en de reële waarde, na aftrek van elk waardeverminderingverlies op de eerder in de resultatenrekening opgenomen investering – afgetrokken van de niet-gerealiseerde resultaten en geboekt in de resultatenrekening.

De bijzondere waardeverminderingverliezen op bewijzen van deelneming worden niet uitgesloten via het resultaat: een eventuele toename van de reële waarde na waardevermindering wordt rechtstreeks in de niet-gerealiseerde resultaten geboekt, terwijl de extra verminderingen worden beschouwd als bijkomende bijzondere waardeverminderingen die in de resultatenrekening geboekt moeten worden.

In geval van kredietinstrumenten geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop wordt de bijzondere waardevermindering bepaald op basis van dezelfde criteria als die van financiële activa geboekt tegen de afgeschreven kostprijs. Het geboekte bedrag voor de bijzondere waardevermindering is echter het gecumuleerde verlies gewaardeerd als het verschil tussen de afgeschreven kostprijs en de huidige reële waarde, na aftrek van elk eerder op de investering in de resultatenrekening verantwoord waardeverminderingverlies.

De toekomstige rente-inkomsten worden nog altijd geboekt op basis van de verminderde boekwaarde van het actief en worden berekend aan de hand van de rente die gebruikt werd voor het verdisconteren van de toekomstige kasstromen met het oog op het ramen van het waardeverminderingverlies. De rente-

inkomsten worden geboekt als onderdeel van de financiële opbrengsten.

Wanneer de reële waarde van een kredietinstrument in een volgend jaar stijgt en de stijging objectief gekoppeld kan worden aan een gebeurtenis die zich voorgedaan heeft na de verantwoording van het waardevermindingsverlies in de resultatenrekening en er geen bijzondere waardevermindering meer is, dan wordt het waardevermindingsverlies volledig via de nettoresultatenrekening uitgesloten, wat de boekwaarde van het schuldbewijs beschikbaar voor verkoop doet toenemen tot de nieuwe reële waarde. Elk verschil tussen de reële waarde bij de initiële opname en de nieuwe reële waarde zal in de andere componenten van het totale resultaat worden weergegeven als

een niet-gerealiseerd verlies. Als de kredietgebeurtenis de bijzondere waardevermindering niet volledig omgekeerd heeft, maar de solvabiliteit van de kredietnemer verbeterd is, dan wordt het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde via de resultatenrekening opgenomen. Heeft de kredietgebeurtenis de bijzondere waardevermindering niet volledig omgekeerd en kan de gebeurtenis niet worden gekoppeld aan een verbetering van de solvabiliteit, dan wordt het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde aangepast via de niet-gerealiseerde resultaten.

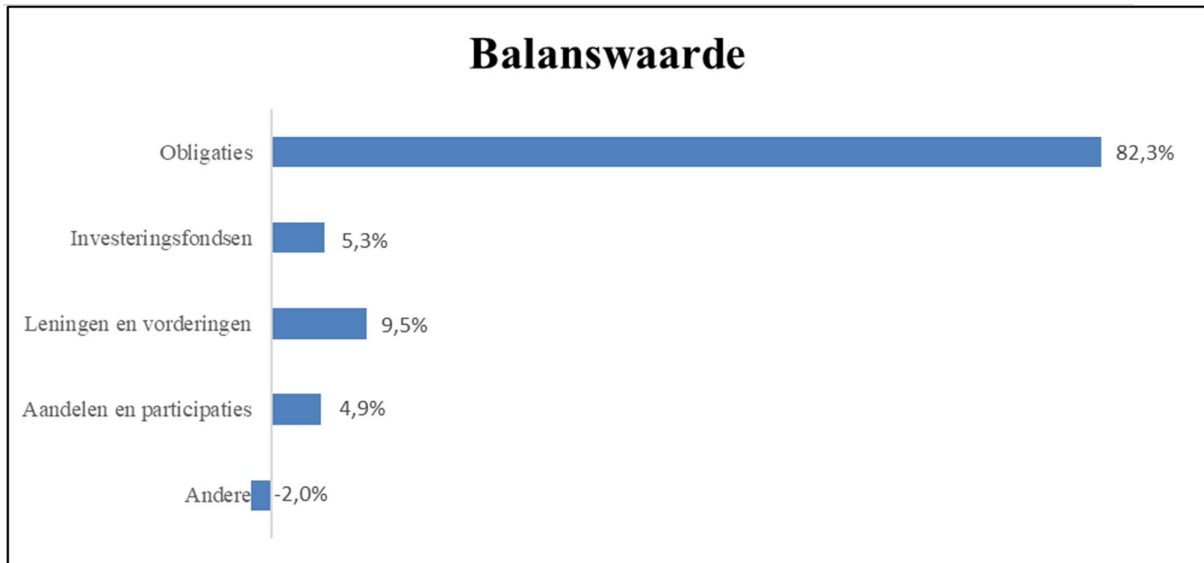
De financiële instrumenten (activa en passiva) worden in de volgende categorieën onderverdeeld:

In duizenden €	2019	2018
Beschikbaar voor verkoop	17.455.670	15.980.206
Aangehouden tot de vervaldag	545.305	292.086
Leningen en vorderingen	1.841.000	1.700.272
Derivaten	108.703	142.273
Totaal financiële instrumenten op het actief van de balans	19.950.678	18.114.837
Schulden op korte termijn (repo's)	489.990	225.028
Andere financiële schulden	-	421
Derivaten	2.152	6.028
Totaal financiële schulden	492.142	231.477
Totaal financiële instrumenten (activa en passiva)	19.458.536	17.883.360

De derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening, met uitzondering van de afdekkingsinstrumenten die gewaardeerd worden tegen reële waarde via het eigen vermogen (via de kasstroomafdekkingsreserve, een afzonderlijk

component van de niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen).

De voorstelling per activaklasse (financiële activa hoger vermeld) ziet er als volgt uit:

In 2019 bedroeg het nettobedrag met betrekking tot de financiële instrumenten (activa-passiva) 19,5 miljard euro, wat neerkomt op een stijging met 1,6 miljard euro van 2018 tot 2019 en goed is voor 91,6% van de totale activa tegenover 90,6% in 2018.

Het bedrag van de financiële instrumenten beschikbaar voor verkoop is over de periode gestegen van 16 miljard euro in 2018 tot 17,5 miljard euro in 2019. Het bedrag met betrekking tot de leningen en vorderingen is ook gestegen van 1,7 miljard euro naar 1,8 miljard euro, ofwel een stijging met 140,7 miljoen euro. Het nettobedrag (actief – passief) van de afgeleide producten daalt dan weer van 136,2 miljoen euro naar 106,6 miljoen euro, dus een daling met 29,7 miljoen euro.

De daling van de waarde van de afgeleide producten op nettobasis is vooral te verklaren door het verstrijken van een aantal van hen (swaps, forward swaps en forward bonds).

De stijging op het vlak van de financiële instrumenten beschikbaar voor verkoop is hoofdzakelijk te verklaren door de daling van de rentevoeten en door de goede prestaties van de aandelenmarkten gedurende het boekjaar 2019.

De toename van de activa aangehouden tot einde looptijd is het gevolg van een toename van onze portefeuille van Nederlandse hypotheekleningen.

De stijging van de leningen en vorderingen (+140,7 miljoen euro) kan vooral worden verklaard door de toename van de portefeuille van de hypothecaire leningen op de Belgische markt. Dit is het resultaat van de goede verdeling van dit type contract via ons netwerk van agenten en makelaars en dit in de optiek die de groep nastreeft om deze activaklasse te versterken in haar investeringen.

De valutablootstelling van de P&V Groep voor financiële instrumenten ziet er als volgt uit:

In duizenden €	2019	2018
EUR	19.400.685	17.828.311
USD	55.628	51.917
CHF	2.222	1.847
CAD	-	1.285
Anderen	-	-
Totaal overzicht van de financiële instrumenten in valuta (uitgezonderd valuta-indekkingen)	19.458.536	17.883.360

De financiële instrumenten (actief – passief) van de P&V Groep zijn voor 99,7% belegd in euro. De blootstelling aan de Amerikaanse dollar en aan de Zwitsers frank bestaat uit aandelen en fondsen.

3.4.3 Evaluatie

De activa beschikbaar voor verkoop, de activa tegen reële waarde via de resultatenrekening en de afgeleide producten worden gewaardeerd tegen reële waarde. De financiële activa aangehouden tot einde looptijd en de leningen en vorderingen worden op hun beurt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De reële waarde stemt overeen met de prijs die voor de verkoop van een actief zou worden ontvangen of voor de overdracht van een passief zou worden betaald bij een normale transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De meting van de reële waarde veronderstelt ook dat de transactie plaatsvindt op de hoofdmarkt waar het element wordt verhandeld, dus de markt waar de grootste activiteit en het grootste volume¹ wordt vastgesteld (IFRS 13).

De norm IFRS 13 legt het gebruik van de methode niet op, maar geeft de voorkeur aan de waarderingstechniek die gebruikmaakt van relevante waarneembare gegevens en waarbij zo weinig mogelijk niet-waarneembare

gegevens worden gebruikt. Zo bepaalt de norm het principe van een hiërarchie van de inputgegevens op drie niveaus:

- **Niveau 1** : de inputgegevens van niveau 1 omvatten de (niet-aangepaste) koersen van activa of passiva zoals genoteerd op actieve markten waartoe de entiteit toegang kan hebben op de waarderingsdatum;
- **Niveau 2** : de inputgegevens van niveau 2 zijn andere gegevens dan de koersen die in de inputgegevens van niveau 1 zijn opgenomen, die voor het actief of passief rechtstreeks of onrechtstreeks waarneembaar zijn;
- **Niveau 3** : de inputgegevens van niveau 3 zijn deze betreffende het actief of passief die berusten op niet-waarneembare gegevens.

Wanneer er een actieve markt bestaat, dienen de genoteerde marktprijzen als basis voor het bepalen van de reële waarde. Een koers op een actieve markt (zoals een beurs bijvoorbeeld) levert immers het betrouwbaarste bewijs van de reële waarde van een financieel instrument. In dat geval zal de biedkoers worden gebruikt.

¹ Bij gebrek aan hoofdmarkt wordt verondersteld dat de transactie op de meest voordelige markt heeft plaatsgevonden, d.w.z. de markt die het bedrag dat ontvangen zou worden voor de verkoop van het

actief maximaliseert of het bedrag dat betaald zou worden voor de overdracht van het passief minimaliseert.

Het ontbreken van een actieve markt zal daarentegen het gebruik van andere waarderingstechnieken met zich meebrengen. Bijgevolg dient de waarderingmethode te worden gekozen die het meest geschikt is in de omstandigheden en waarvoor er voldoende gegevens beschikbaar zijn.

3.4.4 Hiërarchie van de reële waarden

De spreiding tussen de verschillende niveaus van de hiërarchie van de waarden zoals bepaald door IFRS 13 is de volgende voor de netto financiële instrumenten (actief - passief)² van de P&V Groep:

In duizenden €	2019				
	Tegen kostprijs	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Beschikbaar voor verkoop	-	15.676.623	646.890	1.132.156	17.455.670
Reële waarde via de resultatenrekening	-	-	-	-	-
Aangehouden tot de vervaldag	545.305	-	-	-	545.305
Leningen en vorderingen	1.841.000	-	-	-	1.841.000
Schulden op korte termijn (repo's)	(489.990)	-	-	-	(489.990)
Andere financiële schulden	-	-	-	-	-
Derivaten	-	-	106.551	-	106.551
Totaal	1.896.315	15.676.623	753.442	1.132.156	19.458.536

In duizenden €	2018				
	Tegen kostprijs	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Beschikbaar voor verkoop	-	14.599.124	582.368	798.714	15.980.206
Reële waarde via de resultatenrekening	-	-	-	-	-
Aangehouden tot de vervaldag	292.086	-	-	-	292.086
Leningen en vorderingen	1.700.272	-	-	-	1.700.272
Schulden op korte termijn (repo's)	(225.028)	-	-	-	(225.028)
Andere financiële schulden	(421)	-	-	-	(421)
Derivaten	-	-	136.245	-	136.245
Totaal	1.766.909	14.599.124	718.613	798.714	17.883.360

De stijging van het onder niveau 3 hernomen bedrag verklaart zich voornamelijk door een toename in 2019 van de niet-beursgenoteerde fondsen. Dit wordt verklaard door een hoger rendement en een lagere risicopositie dan in de

andere investeringsportefeuilles. Bovendien geeft de onderstaande tabel een gedetailleerd overzicht van de waarderingstechnieken die voor elk type financieel instrument gekozen werden, alsook de gebruikte inputgegevens

² Voor de leningen en vorderingen 2019, zie toelichting 3.4.9.

Classificatie	Financiële instrumenten	Waarderingsgrondslag	Niveau van de reële waarde	Waarderingsmodel	Gebruikte gegevens	IFRS waarde 2019	IFRS waarde 2018	
Beschikbaar voor verkoop	Aandelen (excl fondsen)					805.545	713.970	
	<i>Beursgenoteerde aandelen</i>	Reële waarde	1	Marktwaardering	Beurskoers ("bid" koers)	804.323	712.969	
	<i>Niet-beursgenoteerde aandelen</i>	Reële waarde	3	Technieken op basis van de balansgegevens: geherwaardeerd netto-actief, eigen vermogen, bedrag van het volgestort kapitaal		Jaarrekeningen	1.222	1.000
	<i>Optiecertificaat - strips</i>	Reële waarde	3	Marktwaardering	Beurskoers ("bid" koers)	-	1	
	Fondsen					1.043.530	728.414	
	<i>Fondsen (regelmatige NIW)</i>	Reële waarde	1	Inventariswaarde berekend door het fonds	Inventariswaarde	163.885	196.700	
	<i>Fondsen (niet-regelmatige NIW)</i>	Reële waarde	3	Inventariswaarde berekend door het fonds	Inventariswaarde	875.371	527.923	
	<i>Fondsen (zonder NIW)</i>	Reële waarde	3	Contante waarde van de toekomstige kasstromen	Geschatte kasstromen, disconteringsfactor voor activa met vergelijkbaar risico	3.208	2.414	
	<i>Private equity</i>	Reële waarde	3	Inventariswaarde berekend door het fonds	Inventariswaarde	1.066	1.378	
	Participaties	Reële waarde	3	Verschillende gebruikte technieken : eigen vermogen (eventueel verminderd met een illiquiditeitsdiscount), berekening van de contante waarde van de verwachte dividenden, aanschaffingswaarde, recente transactie		Jaarrekeningen, illiquiditeitsdiscount	144.681	122.324
	Obligaties (excl fondsen)					15.461.914	14.415.499	
	<i>Beursgenoteerde obligaties (actieve markten)</i>	Reële waarde	1	Marktwaardering	Beurskoers ("bid" koers)	14.708.416	13.689.455	
	<i>Beursgenoteerde obligatie (Niet-actieve markten)</i>	Reële waarde	2	Marktwaardering	Beurskoers ("bid" koers)	646.890	582.368	
<i>Niet-beursgenoteerde obligaties</i>	Reële waarde	3	Contante waarde van de toekomstige kasstromen of Prijs toegekend door een expert	Geschatte kasstromen, disconteringsfactor voor activa met vergelijkbaar risico	106.608	143.675		
Aangehouden tot de vervaldag	Obligaties							
	<i>Niet-beursgenoteerde obligaties</i>	Tegen kostprijs	NA	Geamortiseerde kostprijs		545.305	292.086	
Leningen en vorderingen		Tegen kostprijs	NA	Geamortiseerde kostprijs		1.841.000	1.700.272	
Schulden op korte termijn (repo's)		Tegen kostprijs	NA	Geamortiseerde kostprijs		(489.990)	(225.028)	
Andere financiële schulden		Tegen kostprijs	NA	Geamortiseerde kostprijs		-	(421)	
Derivaten	Swaps (IRS)	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	8.436	12.727	
	Forward Swaps	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	84.249	37.179	
	Opties op een renteswap	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	106	1.328	
	Opties	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	-	27	
	Bond forwards	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	-	24.589	
	Currency Forwards	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	-	-	
	Asset Forward Swap - Spread	Reële waarde	2	Extern waarderingsmodel	Marktgegevens	13.759	60.395	
TOTAAL						19.458.536	17.883.360	

* De aandelen FLEMALLE GRANDE (CIM) en LAK VMM GENT zijn hemomen in de beleggingsfondsen (EUR 3,21 millions).

3.4.4.1 Niveau 1

De financiële instrumenten vermeld in deze categorie worden verhandeld op actieve markten, d.w.z. markten waar transacties plaatsvinden met een voldoende frequentie en volume om continu informatie te verschaffen over de prijs.

Behoren tot deze categorie:

- De **beursgenoteerde aandelen** in het bezit van de P&V Groep en die verhandeld worden op de grote Europese beurzen. Die aandelen zijn gewaardeerd op grond van de beurskoersen (biedkoersen);
- De **beleggingsfondsen** die een periodieke netto-inventariswaarde (NIW) publiceren en op grond waarvan regelmatig transacties plaatsvinden. De waardering is gebaseerd op de door de fondsen gepubliceerde NIW's;
- De **obligaties** waarvoor een voldoende aantal bijdragers regelmatig noteringen publiceren met een relatief klein verschil tussen de koop- en verkoopkoers. Die obligaties zijn gewaardeerd op grond van de biedkoersen die gepubliceerd zijn door de P&V Groep geselecteerde bijdragers.

3.4.4.2 Niveau 2

Deze categorie omvat de financiële instrumenten die niet verhandeld worden op actieve markten, maar waarvan de reële waarde gebaseerd is op in de markt waarneembare gegevens.

Behoren tot deze categorie:

- de **obligaties** genoteerd op niet-actieve markten waarvoor er een onvoldoende aantal bijdragers is en/of die noteren tegen relatief hoge koop- / verkoopkoersen. De waardering van die obligaties is gebaseerd op de biedkoers van de door de P&V Groep geselecteerde bijdrager;

- de afgeleide producten die gewaardeerd worden door een externe waarderingdienst.

3.4.4.3 Niveau 3

De effecten vermeld onder niveau 3 zijn niet genoteerd op actieve markten en de waarderingen ervan zijn gebaseerd op waarderingstechnieken die in grote mate niet-waarneembare gegevens gebruiken.

Behoren tot deze categorie:

- De niet-beursgenoteerde **aandelen** in het bezit van de P&V Groep die niet verhandelbaar zijn op een actieve markt. De waarderingmethoden voor die effecten zijn voornamelijk gebaseerd op het gebruik van balansgegevens; het betreft methoden zoals het geherwaardeerd netto-actief, het niveau van het eigen vermogen of nog het bedrag van het gestorte kapitaal;
- De **beleggingsfondsen** waarvan de inventariswaarde niet regelmatig gepubliceerd wordt. Voor die fondsen kan de periode tussen de datum van publicatie van de NIW en de verslaggevingsdatum lang zijn. Dat wijst erop dat de NIW niet beschouwd kan worden als waarneembaar op de verslaggevingsdatum. De waardering van die fondsen is gebaseerd op de door de beleggingsfondsen gepubliceerde inventariswaarden;
- De **beleggingsfondsen** waarvan de inventariswaarde niet gepubliceerd wordt. In dat geval is de waardering van de fondsen gebaseerd op interne waarderingmodellen (actuele waarde van de toekomstige kasstromen);
- De **privébeleggingsfondsen** die niet regelmatig inventariswaarden publiceren. Die effecten kunnen dus niet worden beschouwd als effecten die verhandeld worden op actieve markten. De waardering

ervan is gebaseerd op de door de fondsen gepubliceerde inventariswaarden;

- De niet-beursgenoteerde obligaties die door geen enkele bijdrager gewaardeerd worden. Een deel van die obligaties wordt gewaardeerd op grond van interne modellen die gebaseerd zijn op de verdiscontering van de toekomstige kasstromen. De toegepaste actualisatievoeten zijn die van activa met vergelijkbaar risico. De andere obligaties vermeld in deze categorie worden gewaardeerd op grond van prijzen ontvangen van externe waardeerders;
- De niet-geconsolideerde participaties waarvan de prijs niet waarneembaar is op de markt. Deze effecten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingmodellen die voornamelijk gebaseerd zijn op balansgegevens. Het betreft de volgende technieken: gebruik van het eigen vermogen van de vennootschap (min eventueel een disagio wegens afwezigheid van liquiditeit), verdiscontering van de verwachte dividenden, gebruik van de aanschaffingswaarde of verwijzing naar recente transacties.

Specifiek voor niveau 3 worden de waarderingstechnieken hieronder beschreven, inclusief de inputs en parameters gebruikt om de reële waarde te bepalen.

- **Niet-beursgenoteerde aandelen**
(1,22 miljoen euro)

De belangrijkste posities in deze categorie worden gewaardeerd door de volgende methoden:

- de twee belangrijkste posities die het grootste deel van de niet-beursgenoteerde aandelenpositie vertegenwoordigen (1,21

miljoen euro) worden gewaardeerd op basis van het eigen vermogen van de ondernemingen;

- De resterende blootstelling (0,01 miljoen euro) vertegenwoordigt de niet-beursgenoteerde aandelen die worden aangehouden aan hun aanschaffingswaarde.

- **Niet-beursgenoteerde fondsen**
(878,6 miljoen euro)

De gebruikte waarderingstechnieken zijn de volgende :

- Voor de meeste fondsen gebruiken we de NIV (netto-inventariswaarde) ontvangen van vermogensbeheerders. Deze kunnen maandelijks, driemaandelijks of jaarlijks zijn;
- We gebruiken ook de waarderingstechniek "Discounted cash flow". In dit geval verdisconteren wij de verwachte kasstromen op basis van een disconteringsvoet voor vergelijkbare activa.

De onderliggende activa van deze fondsen zijn overigens voornamelijk Europees.

De onderliggende activa zijn hetzij "aandelen", hetzij schuldbewijzen.

Binnen de onderliggende 'aandelen' vinden we beleggingen in vastgoedaandelen, in infrastructuur en in aandelen en infrastructuur.

Voor de schuldinstrumenten vinden we onroerende schulden, beleggingen in bedrijfsobligaties en beleggingen in infrastructuur.

- **Private equity-fondsen** (1,07 miljoen euro)

Deze effecten worden gewaardeerd op basis van de prijzen die worden gecommuniceerd door de vermogensbeheerders.

- **Niet-beursgenoteerde obligaties**
(EUR 106,6 miljoen euro)

Inbegrepen in deze categorie zijn de volgende instrumenten :

- Gestructureerde fondsen in « notes » (88,5 miljoen euro)

Deze fondsen worden gewaardeerd op basis van de NIV ontvangen van de vermogensbeheerders;

- Vastgoedcertificaten (4,1 miljoen euro)

Het enige vastgoedcertificaat in deze categorie is gewaardeerd op basis van de door de activabeheerder verstuurde waardering;

- Obligaties (13,9 miljoen euro)

Niet-beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd op basis van een verdisconteerd kasstroommodel. Het centrale element in dit type model betreft de bepaling van de discontovoet (yield).

Op de datum van aankoop van de obligatie wordt de “spread” van de obligatie ten opzichte van de swapcurve bepaald. De “spread” wordt gedefinieerd als het verschil tussen het rendement op de eindvervaldag van de obligatie ("yield to maturity") en de swap rate;

Een illiquiditeitspremie wordt geschat door "expert judgement" door onze vermogensbeheerders. De spread van de

obligatie wordt gecorrigeerd voor deze illiquiditeitspremie;

Een marktkredietspreiding wordt berekend. Dit vertegenwoordigt de gemiddelde spread van obligaties met een BBB-rating op de markt en de swapcurve;

Vervolgens bepalen we een spread-factor als de verhouding tussen de spreiding van de uitgifte en de spread op de markt.

Op de datum van de waardering wordt de marktverdeling opnieuw bepaald;

Vervolgens bepalen we het rendement van de obligatie als het product van de spread-factor en de spread op de markt (gecorrigeerd voor de illiquiditeitspremie).

Dit rendement wordt vervolgens gebruikt om de obligatie te waarderen.

- **De participaties** (144,7 miljoen euro)

Het merendeel van de beleggingen wordt gewaardeerd op basis van het aangepast nettoactief of hun eigen vermogen, waarbij in sommige gevallen een illiquiditeitskorting van 25% wordt gehanteerd.

In het geval van participaties met een waarde van minder dan 50.000 euro, wordt de geschatte waarde gehandhaafd op de boekwaarde, tenzij verliezen een lagere waarde rechtvaardigen.

In één geval (81,2 miljoen euro) werd de waarderingstechniek "Discounted Dividend Model" toegepast op basis van het verwachte dividend.

	Omschrijving	Reële waarde (in duizenden €)	Evaluatietechnieken	Gebruikte gegevens
Aandelen en beleggingsfondsen	Niet-beursgenoteerde aandelen	1.213	Eigen vermogen	Eigen vermogen Aandeelhouderschap
		9	Aanschaffingswaarde	Aanschaffingswaarde
	Niet-beursgenoteerde fondsen (met NIV)	878.579	Netto-inventariswaarde	n/a
	Privé beleggingsfondsen	1.066	Netto-inventariswaarde	n/a
Niet genoteerde Obligaties / Notes	Gestructureerde fondsen in "Notes"	88.550	Netto-inventariswaarde	n/a
	Vastgoedcertificaten met vaste rente	4.120	Netto-inventariswaarde	n/a
	Obligaties	13.938	Discounted cash-flows	Rendement tot vervaldatum van de obligatie Swap-curves bij uitgifte en op waarderingsdatum Illiquiditeitspremie BBB-emissiecurves bij uitgifte en op waarderingsdatum

3.4.4.4 Overdracht van niveaus

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties die in 2019 plaatsvonden in de niveaus 2 en 3.

2019		
In duizenden €	Niveau 2	Niveau 3
Beginsaldo	718.613	798.714
Overdracht van niveau 1 naar niveau 2	24.554	-
Overdracht van niveau 2 naar niveau 1	(19.997)	-
Overdracht van niveau 3 naar niveau 2	24.179	(24.179)
Aankopen	323.654	373.796
Verkopen	-	(45.823)
Tergubetalingen	(309.130)	-
Wijzigingen in de reële waarde	(8.433)	29.648
Eindsaldo	753.442	1.132.156

2018		
In duizenden €	Niveau 2	Niveau 3
Beginsaldo	689.527	768.426
Overdracht van niveau 2 naar niveau 1	(27.817)	-
Aankopen	298.700	160.474
Verkopen	(6.303)	(137.445)
Tergubetalingen	(176.897)	-
Wijzigingen in de reële waarde	(58.595)	7.259
Eindsaldo	718.613	798.714

De toename van het bedrag in niveau 2 kan voornamelijk worden verklaard door de

aankoop van verschillende effecten onder deze categorie ondergebracht.

De stijging van het bedrag in niveau 3 is grotendeels toe te schrijven aan de aankoop van nieuwe niet-beursgenoteerde beleggingsproducten.

Aankopen van niveau 2 bestaan voornamelijk uit investeringen in commercial papers.

Deze van niveau 3 bestaan op hun beurt hoofdzakelijk uit niet-beursgenoteerde fondsen.

3.4.5 Aangehouden tot de vervaldatum

De P&V Groep heeft een portefeuille waardepapieren samengesteld, die door

hypothecaire leningen wordt gedekt (Nederlands). Deze portefeuille wordt geclassificeerd als een financieel actief aangehouden tot de vervaldag.

3.4.6 Beschikbaar voor verkoop

De financiële activa beschikbaar voor verkoop bestaan voor 11,4% uit aandelen, participaties, effecten met variabele rente en voor 88,6% uit obligaties³,⁴. In 2018, bedroegen die percentages respectievelijk 9,8% en 90,2%.

In duizenden €		Markt- waarde	Aankoop- waarde	Geamortiseerde kostprijs	Bijzondere waarde- vermindering	OCI
Aandelen, deelnemingen & SICAV	Niet beurs- genoteerd	1.022.337	915.075	879.427	(34.108)	142.910
Aandelen, deelnemingen & SICAV	Beurs- genoteerd	968.208	843.306	653.661	(187.173)	314.547
Totaal aandelen		1.990.545	1.758.381	1.533.088	(221.281)	457.457
Obligaties	Bedrijven	3.973.649	3.734.016	3.743.759	(61)	229.890
Obligaties	Overheid	11.491.476	8.835.491	9.036.646	-	2.454.830
Totaal obligaties		15.465.125	12.569.507	12.780.405	(61)	2.684.719
Totaal		17.455.670	14.327.888	14.313.494	(221.341)	3.142.177

De geamortiseerde kostprijs is het verschil tussen de marktwaarde en de reserve van de voor verkoop beschikbare activa (OCI).

In de nettoresultatenrekening voor het jaar 2019, bedraagt de impact van de 'IFRS impairments' voor de P&V Groep 11,3 miljoen euro.

• Obligatieportefeuille

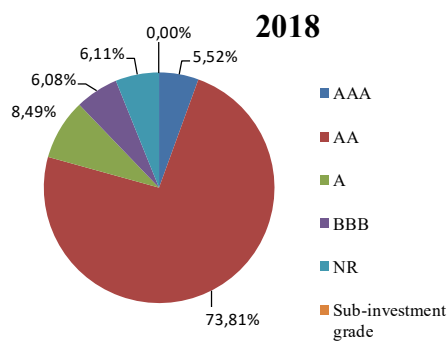
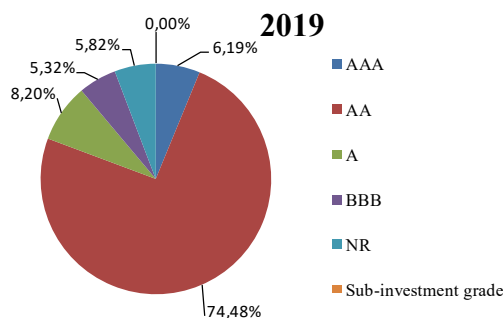
Verschillende ratingbureaus kennen een rating toe aan obligaties om zo meer informatie te geven over het risico dat gekoppeld is aan de financiële solvabiliteit van de emittent. De rating wordt toegekend voor de uitgifteduur van de obligatie, maar wordt opgevolgd waardoor de rating zowel opwaarts als neerwaarts kan worden herzien.

³ In de tabel houdt de marktwaarde van de obligaties rekening met de niet-vervallen opgelopen rentes (ICNE) ten belope van 226,9 miljoen euro.

⁴ Staatsobligaties omvatten eveneens supranationale obligaties en obligaties uitgegeven door regio's en met expliciete staatsgaranties.

Onderstaande tabel toont de spreiding van de obligaties, in het bezit van de P&V Groep, per rating:

In duizenden €	2019		2018	
AAA	957.889	6,19%	795.901	5,52%
AA	11.518.216	74,48%	10.641.191	73,81%
A	1.267.496	8,20%	1.223.413	8,49%
BBB	822.138	5,32%	876.050	6,08%
Credit rating	14.565.739	94,18%	13.536.556	93,89%
Sub-investment grade		0,00%		0,00%
NR	899.386	5,82%	881.359	6,11%
Totaal	15.465.125	100,00%	14.417.915	100,00%

De tabellen hierna geven een beeld van de obligatieportefeuille volgens looptijd en type instrument :

In duizenden €	2019					
	1 maand	1-3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaren	>5 jaren	Totaal
Financiële instrumenten met vaste rentevoet	24.891	52.918	440.778	2.269.318	12.144.528	14.932.433
Financiële instrumenten met variabele rentevoet	-	-	71.272	3.072	24.612	98.956
Niet-rentedragende financiële instrumenten	54.496	106.218	98.072	44.484	130.466	433.735
TOTAAL	79.387	159.136	610.123	2.316.874	12.299.605	15.465.125

0

In duizenden €	2018					
	1 maand	1-3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaren	>5 jaren	Totaal
Financiële instrumenten met vaste rentevoet	7.049	107.844	272.109	2.172.683	11.329.291	13.888.976
Financiële instrumenten met variabele rentevoet	-	-	2.403	77.055	25.708	105.166
Niet-rentedragende financiële instrumenten	91.739	121.767	46.112	20.327	143.828	423.774
TOTAAL	98.789	229.611	320.623	2.270.065	11.498.827	14.417.915

Voor 2019 bestaat de vork met looptijden van meer dan vijf jaar voor 4,1 miljard euro uit financiële instrumenten met een looptijd van 5 tot 10 jaar, voor 2,1 miljard euro met een looptijd van 10 tot 15 jaar, voor 2,9 miljard euro met een looptijd van 15 tot 20 jaar en voor 3,2 miljard euro met een looptijd van meer dan 20 jaar

➤ **Sensitiviteitsanalyse**

Onderstaande tabel geeft de sensitiviteit van de resultatenrekening en het eigen vermogen van de P&V Groep weer na simulaties toegepast op

de obligatieportefeuille. Deze ramingen zijn gebaseerd op de 'modified duration' van de obligaties, zonder rekening te houden met de gevolgen van de shadow accounting (schaduw boekhouding).

Schaduwboekhouding zou de impact op het eigen vermogen aanzienlijk hebben verminderd (ongeveer 90% vermindering van de impact)

Obligaties (In duizenden €)	Invloed op de resultatenrekening	Invloed op het eigen vermogen
Rentes + 100bp	-	(1.425.669)
Rentes + 50bp	-	(712.835)
Spreads + 100bp	-	(144.224)
Spreads + 50bp	-	(72.112)

De eerste twee scenario's simuleren een parallelle stijging van de rentecurve met 50 bp en 100 bp, terwijl de twee volgende scenario's enkel een impact hebben op de

bedrijfsobligatiespreads en dit van 50 bp en 100 bp.

De beleggingsstrategie wordt gestuurd door Asset-Liability Management (ALM).

Het doel is ervoor te zorgen dat de P&V Groep op elk moment zijn verbintenissen en verplichtingen jegens zijn polishouders kan nakomen en de solvabiliteit van de Groep kan beschermen.

Sindsdien is, gezien de maatregelen die de P&V Groep jarenlang op dit niveau heeft genomen, het verschil tussen de gewogen gemiddelde duur van verzekeringsactiva en -passiva ("duration gap") zo laag (minder dan 1) dat de verandering in rentedragende activa een weerspiegelend effect heeft op de passiva.

Alleen het deel "kredietrisico" van de financiële instrumenten genereert een niet-afgedekte gap van de afwijking.

Om een mogelijk liquiditeitsrisico op te vangen in een scenario van een abrupte renteverhoging, werd bovendien een hedgingprogramma tegen de stijging van de rente door "swaptions payer" geïnitieerd in 2017.

➤ *Staatsobligaties*

De staatsobligatieportefeuille bestaat grotendeels uit obligaties van de Belgische staat (65,7%). De blootstelling aan de PIIGS-landen⁵ vertegenwoordigt niet meer dan 0,06% van de staatsobligaties.

Staatsobligaties (In duizenden €)	Marktwaaarde
België	7.549.766
Frankrijk	2.256.248
Luxemburg	789.245
Duitsland	774.009
Canada	45.429
Nederland	37.915
Oostenrijk	16.095
Poland	15.663
Italië	7.106
Totaal	11.491.476

➤ *Bedrijfsobligaties*

De bedrijfsobligatieportefeuille richt zich voornamelijk op Europese ondernemingen met

een diversifiëring ervan op het vlak van land en sector.

⁵ PIIGS: Portugal – Ierland – Italië – Griekenland - Spanje.

Bedrijfsobligaties (In duizenden €)	Marktwaaarde
Frankrijk	1.184.025
België	589.781
Nederland	462.998
Anderen : Europa	444.045
USA	393.588
Duitsland	397.034
Groot-Brittannië	235.415
Luxembourg	223.163
Anderen : Buiten Europa	43.601
Totaal	3.973.649

De grootste sector die in de bedrijfsobligatieportefeuille van de P&V Groep vertegenwoordigd is, is de sector 'Onroerend goed' met 12,2%. Op het totale uitstaande obligatiesaldo vertegenwoordigt die

sector een percentage van 3,1%. In 2018 was de sector 'Olie & gas' de grootste sector met 3,1% van het uitstaande obligatiesaldo.

Bedrijfsobligaties (In duizenden €)	Marktwaaarde
Onroerend goed	485.916
Olie en gas	404.947
Industriële goederen en diensten	386.521
Agentschap obligaties	357.574
Openbare nutsbedrijven	309.814
Financiële diensten	309.477
Gezondheidszorg	257.743
Auto's en onderdelen	246.658
Telecommunicatie	226.210
Technologie	191.261
Chemie	168.358
Voedsel en drank	120.746
Kleinhandel	104.873
Persoonlijke en huishoudelijke goederen	90.522
Media	86.157
Constructie & materialen	74.151
Banken	58.297
Verzekeringen	40.802
Reizen en ontspanning	32.868
Basismiddelen	20.753
Totaal	3.973.649

3.4.7 Aandelen, participaties en beveks

De portefeuille 'aandelen, beveks en participaties' wordt voornamelijk in Luxemburg belegd. Dit is te wijten aan het grote aandeel van beveks die in Luxemburg in

de portefeuille zijn geregistreerd. De onderliggende waarden van de beveks zijn veelvoudig: aandelen, obligaties, maar ook vastgoedschulden, gebouwen, infrastructuur, high yield, enz.

Aandelen (In duizenden €)	Marktwaaarde
Luxemburg	664.827
Frankrijk	646.450
België	373.052
Nederland	109.369
Duitsland	105.818
Anderen : Europa	52.838
Italië	37.123
Anderen : Buiten Europa	1.068
Totaal	1.990.545

De grootste sector vertegenwoordigd in deze portefeuille is de financiële sector (52,4%). Dat kan grotendeels worden verklaard door de classificatie van de beleggingsfondsen in dat deel (1 miljard euro beleggingsfondsen op een

totaal van de financiële sector van 1,04 miljard euro).

Aandelen (In duizenden €)	Marktwaaarde
Financiële diensten	1.042.190
Chemicaliën	136.897
Deelnemingen effecten - holding	126.600
Onroerend goed	90.477
Gezondheidszorg	71.990
Openbare nutsbedrijven	54.449
Olie en gas	53.189
Kleinhandel	47.215
Technologie	46.570
Constructie & materialen	46.070
Industriële goederen en diensten	43.603
Banken	38.849
Persoonlijke en huishoudelijke goederen	37.878
Voeding en drank	21.391
Verzekeringen	34.666
Telecommunicatie	31.776
Auto's en onderdelen	30.827
Deelnemingen persoonsgebonden dienstverlening	8.787
Media	6.570
Reizen en ontspanning	6.021
Deelnemingen hypothecaire leningen	3.262
Deelnemingen verzekeringsmaatschappij	3.255
Basic Resources	4.160
Deelnemingen sociale dienstverlening en overige	1.110
Anderen	1.073
Deelnemingen vastgoedondernemingen	805
Deelnemingen Raad van Bestuur	543
Deelnemingen distributie en aanverwante activiteiten	314
Deelnemingen beheer van fondsen / pool	5
Totaal	1.990.545

➤ *Sensitiviteitsanalyse*

Onderstaande tabel toont de impact op de resultatenrekening en het eigen vermogen van de P&V Groep naar aanleiding van crisissimulaties toegepast op de

aandelenportefeuille. De in aanmerking genomen scenario's vertonen een daling van 10%, 20% en 30% van het marktaandeel.

Aandelen (In duizenden €)	Invloed op de resultatenrekening	Invloed op het eigen vermogen
Aandelen -30%	(303.330)	(293.828)
Aandelen -20%	(78.452)	(319.649)
Aandelen -10%	(31.854)	(167.191)

3.4.8 Reële waarde via de resultatenrekening

De financiële activa zijn opgenomen tegen reële waarde en de waardewijzigingen worden opgenomen via de resultatenrekening.

In 2019 bezat P&V geen enkel deelbewijs geklasseerd in deze rubriek (exclusief afgeleide financiële instrumenten).

een actieve markt. Die investeringen zijn initieel opgenomen tegen de aanschaffingswaarde overeenkomstig de reële waarde van de vergoeding betaald voor het aanschaffen van de investering. Alle transactiekosten die rechtstreeks toe te wijzen zijn aan de aankoop zijn eveneens vermeld in de investeringskosten. Na de initiële waardering worden de leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op grond van de methode van de effectieve rente, min de bijzondere waardeverminderingen.

3.4.9 Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met een vaste of bepaalde vervaldag die niet genoteerd zijn op

Deze rubriek omvat met name vorderingen uit hoofde van financiële leases en hypothecaire leningen.

In duizenden €	2019		2018	
	Boekhoudwaarde	Reële waarde (Niveau 3)	Boekhoudwaarde	Reële waarde (Niveau 3)
Hypothecaire leningen	1.307.037	1.402.027	1.180.533	1.292.593
Financiële leasing in vaste activa	94.848	115.341	97.495	120.016
Overige leningen en vorderingen	439.115	482.523	422.244	448.035
Totaal leningen en vorderingen	1.841.000	1.999.890	1.700.272	1.860.645

De variatie in de leningen en vorderingen is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de toename van de hypothecaire leningen.

Voor meer informatie met betrekking tot deze aspecten, gelieve zich te refereren naar de toelichting 3.7.2 et 3.8 van het huidig rapport.

3.4.10 Afgeleide financiële instrumenten

Er werden ISDA/CSA-contracten gesloten tussen de P&V Groep en de meeste banktegenpartijen waarmee P&V derivatencontracten afsluit. Die contracten vormen een kader voor de transacties in onderhandse afgeleide producten en stellen ze veilig door een 'netting' toe te passen op de positieve en negatieve reële waarden bij

wanbetaling van een tegenpartij en door te voorzien in margin calls of margin deposits (zekerheidsstelling) voor de resterende nettoblootstelling. Het CSA-contract is een document dat het onderpandbeheer regelt tussen twee tegenpartijen van een leningstransactie. Het ISDA-contract daarentegen bepaalt de algemene contractuele grondslagen tussen de twee partijen die derivaattransacties met elkaar onderhandelen in onderling overleg.

In duizenden €	Afgeleide financiële instrumenten					
	2019			2018		
	reële waarde			reële waarde		
	Positief	Negatief	Netto	Positief	Negatief	Netto
Renteswaps	7.138	0	7.138	13.342	-2.987	10.356
Valutaswaps	0	0	0	0	0	0
Opties op een renteswap	106	0	106	1.328	0	1.328
Aandelenopties	0	0	0	454	-427	27
Termijncontracten op renteswaps	0	0	0	0	0	0
Termijncontracten op renteswaps - afdekkingcontracten *	84.249	0	84.249	37.179	0	37.179
Termijncontracten op obligaties - aankopen	0	0	0	24.589	0	24.589
Termijncontracten op obligaties - verkopen	0	0	0	0	0	0
Termijncontracten in valuta	0	0	0	0	0	0
Termijncontracten op valutaswaps	0	0	0	0	0	0
Kredietderivaat - afdekkingcontracten **	15.903	-2.144	13.759	60.395	0	60.395
Totaal reële waarde van de derivaten	107.397	-2.144	105.254	137.288	-3.414	133.874
Renteswap - verworven interesten	1.298	0	1.298	4.985	-2.614	2.371
Totaal van de derivaten	108.695	-2.144	106.551	142.273	-6.028	136.245

* cash flow hedge

** fair value hedge

De afgeleide producten worden gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening, behalve in geval van 'hedge accounting' (afgeleide producten ter afdekking), en worden niet aangehouden voor transactiedoeleinden (behalve voor aandelenopties). De herwaardering van de afgeleide producten, gebruikt ter afdekking van de kasstromen, heeft wat haar betreft op

een efficiënte manier een weerslag op het eigen vermogen.

De tabel hierna toont de belangrijke mutaties die in 2019 plaatsvonden in de portefeuille afgeleide producten (tegen reële waarde):

In duizenden €	1 januari 2019				31 december 2019			
	Nominale waarde	Reële waarde	Aankopen (nominale waarde)	Verkopen (nominale waarde)	Vervaldag (nominale waarde)	(Her)waardering	Nominale waarde	Reële waarde
Renteswaps	491.000	10.356			-298.000	-3.217	193.000	7.138
Valutaswap**	0	0			0	0	0	0
Opties op een renteswap	1.304.000	1.328			-96.000	-1.222	1.208.000	106
Aandelenopties	1.207	27			-1.180	-27	27	0
Termijncontracten op renteswaps	0	0			0	0	0	0
Termijncontracten op renteswaps - afdekkingscontracten *	565.000	37.179			-180.000	47.071	385.000	84.249
Termijncontracten op obligaties - aankopen	45.000	24.589			-45.000	-24.589	0	0
Termijncontracten op obligaties - verkopen	0	0			0	0	0	0
Termijncontracten in valuta***	0	0			0	0	0	0
Termijncontracten op valutaswaps***	0	0			0	0	0	0
Kredietderivaat - afdekkingscontracten **	1.600.000	60.395	110.000		0	-46.636	1.710.000	13.759
	4.006.207	133.874	110.000	0	-620.180	-28.621	3.496.027	105.254

* cash flow hedge

** fair value hedge

De bedragen in de kolom "Vervaldag" hebben betrekking op derivaten die in de loop van 2019 vervallen. De bedragen zijn opgenomen in nominale waarde.

3.4.10.1 Swap (IRS)

In 1999 heeft de P&V Groep, om zich gedeeltelijk in te dekken tegen het risico op een daling van de langetermijnrente, een aantal swaptioncontracten gesloten met vervaldagen tussen 2001 en 2009.

Die contracten gaven de P&V Groep de mogelijkheid een swapcontract van tien jaar af te sluiten: de P&V Groep ontvangt van de tegenpartij gedurende tien jaar een vaste rente en betaalt haar een kortetermijnrente 'Euribor 6 maanden'.

Behalve in 2005 heeft de P&V Groep dat recht van 2001 tot 2009 op elke vervaldag uitgeoefend en zichzelf zo blootgesteld aan het risico op een stijging van de kortetermijnrente.

Om dat risico te dekken, heeft de P&V Groep op elke vervaldag een reverse swapcontract gesloten, dat haar het recht geeft om van de tegenpartij de kortetermijnrente 'Euribor 6 maanden' te krijgen, tegen de verplichting gedurende tien jaar een vaste rente te betalen.

Het totale bedrag dat de P&V Groep in het boekjaar 2019 heeft ontvangen in het kader van de lopende swap- en reverse swapcontracten bedraagt 5,8 miljoen euro.

Gedurende het boekjaar 2019 vervielen 6 IRS voor een totale nominale waarde van 298 miljoen euro.

3.4.10.2 Forward Swap (IRS) – afdekkingsinstrumenten

De P&V Groep stelde in 2015 een portefeuille met forward swaps bedoeld als afgeleide kasstroomafdekkingsinstrumenten ('hedge accounting') samen voor een nominaal bedrag van 700 miljoen euro. Een deel van die portefeuille (180 miljoen euro) werd beëindigd in 2019. Het doel van die afdekking is het toekomstige herbeleggingsrendement te garanderen. De P&V Groep verbindt zich ertoe om op de eindvervaldag van de forward IRS

een vastrentend actief met eenzelfde looptijd als de IRS te kopen. Het beleggingsbeleid van P&V Groep heeft tot gevolg dat regelmatig obligaties aangekocht worden die aan die voorwaarde voldoen en dekt dus zeer waarschijnlijke toekomstige transacties (d.w.z. aankopen van vastrentende obligaties). Het gedekte risico is het risico op schommeling van de vaste rente waartegen de P&V Groep in de toekomst zal kunnen beleggen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vervaldagen van de forward swaps.

In 2020 zullen de forward swaps vervallen voor een waarde van 385.000 euro.

3.4.10.3 Swaption

Sinds 2012 werd een 'payer swaption'-programma ingevoerd dat de P&V Groep dekt tegen het risico op een stijging van de langetermijnrente. De optionele periodes gaan van drie tot acht jaar. De onderliggende swap heeft een looptijd van tien jaar. Het nominale bedrag van alle swaptions was gelijk aan 1.304 miljoen euro eind 2018 en bedraagt 1.208 miljoen euro eind 2019.

Vier contracten met een nominale waarde van 96 miljoen euro, die in 2019 vervielen, werden niet uitgeoefend.

3.4.10.4 Forward bond

In 2013 werd door de P&V Groep een payer forward bonds-portefeuille samengesteld. Het gaat om obligaties van de Belgische of Franse staat, aangekocht op een termijn van vier tot zes jaar om vanaf vandaag een minimumrendement te waarborgen.

Sinds 2014 maakt de P&V Groep gebruik van 'protection forward bonds' (seller forward bonds) om zich in te dekken tegen een mogelijke stijging van de obligatierente. Een protection forward is een 'toekomstige'

verkoop van een obligatie met een toekomstige vervaldag tegen een reeds vastgelegde prijs. Zo dekt de P&V Groep de huidige niet-gerealiseerde meerwaarden in, voor die onderliggende obligaties, voor een toekomstige resultatenperiode.

De portefeuille, bestaande uit buyer forward bonds, bedroeg begin 2019 45 miljoen euro in nominale waarde en is in 2019 volledig op vervaldag gekomen.

3.4.10.5 *Forward bond – afdekkingsinstrumenten*

Een protection forward bond kan worden gebruikt als een kasstroomafdekking omdat de transactie bedoeld is om de kasstroom op het ogenblik van de verkoop te waarborgen. Aan de protection forward is geen enkele ondoeltreffendheid verbonden aangezien de toekomstige verkoopprijs is vastgelegd. De protection forward bond kan immers als een 'all-in-one' dekking worden beschouwd. Schommelingen in de reële waarde van die afgeleide producten worden geboekt in de kasstroomafdekkingsreserve in het eigen vermogen.

In 2019 heeft de P&V Groep geen forward bonds meer gebruikt als afdekkingsinstrumenten.

3.4.10.6 *Valutaswaps*

Om haar SKV-ratio en duration gap te beschermen, heeft de P&V Groep, sinds juni 2018, een portefeuille van forward asset swaps samengesteld die haar Belgische staatsobligaties beschermen tegen een spreadverruiming tussen de OLO-rente en de swaprente.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen voor de twee desbetreffende OLO-effecten :

In duizenden €	Nominal Amount	Market value
OLO 5,00% 28/03/2035	1.100.000	9.032
OLO 4,25% 28/03/2041	610.000	4.727
	1.710.000	13.759

3.4.10.7 *Aandelenopties*

In de loop van het boekjaar 2019, heeft de P&V Groep een reeks call-opties en put-opties op aandelen verkocht voor een bedrag van 151,4 miljoen euro. Hiervan zijn 50 opties (voor een bedrag van 121,1 miljoen euro) tot vervaldag gekomen of werden ze uitgeoefend en 11 opties (voor een bedrag van 30,3 miljoen) zijn vroegtijdig afgesloten.

Het verkopen van die opties, in onderling overleg, maken deel uit van het dagelijkse beheer van de aandelenportefeuille.

3.4.11 *Overdrachten van financiële activa*

De financiële instrumenten die de P&V Groep overgedragen heeft, maar die niet volledig uit de balans geboekt zijn, bestaan voornamelijk uit tijdelijk overgedragen effecten in het kader van een repo. De eraan verwante passiva bestaan uit bedragen geboekt als kortetermijnschulden die overeenstemmen met transacties met betrekking tot effectenleningen.

Een repo is een transactie waarbij obligaties (vooral staatsobligaties) in bewaring worden gegeven als waarborg in ruil voor liquide middelen. Een repotransactie houdt op zich weinig risico's in aangezien de vennootschap obligaties in pand geeft in ruil voor liquide middelen. De verschuldigde rente op dit soort verrichting is een vlottende rente (Euribor, Eonia). De schommelingen in de marktwaarde van het gegeven onderpand worden opgevangen door bijkomend onderpand te leveren (wanneer de langetermijnrentes stijgen) of door onderpand terug te krijgen (als de langetermijnrentes dalen). Een repotransactie creëert een verbintenis op korte termijn.

In 2019 heeft het bedrijf repo-transacties uitgevoerd voor een bedrag van 490 miljoen euro.

3.5 Financiële beleggingen Unit Link (tak 23)

De financiële activa van tak 23 bedragen 256,9 miljoen euro in 2019 tegenover 208,3 miljoen euro in 2018. Aan de passiefzijde is het bedrag gelijk aan 349,5 miljoen euro, opgenomen onder de technische voorzieningen voor beleggingscontracten zonder winstdeelname. De twee posten zijn voornamelijk gekoppeld aan beleggingscontracten van tak 23. De

financiële schulden bestaan tevens uit tak 26-contracten (collectieve kapitalisatiecontracten).

De financiële instrumenten van tak 23 zijn als volgt verdeeld tussen de verschillende niveaus van de hiërarchie.

In duizenden €	2019	2018
Actief		
Tegen kostprijs	-	-
Niveau 1	256.852	208.307
Niveau 2	-	-
Niveau 3	-	-
<i>Financiële investeringen "Unit link"</i>	<i>256.852</i>	<i>208.307</i>
Passief		
<i>Financiële verplichtingen - beleggingscontracten zonder WD</i>	<i>349.547</i>	<i>327.333</i>

De financiële activa vermeld in niveau 1 bestaan uit staatsobligaties en beleggingsfondsen die een periodieke inventariswaarde publiceren.

3.6 Investerings in geassocieerde deelnemingen

Met een verhoging van 0,1 miljoen euro, kunnen de investeringen in de geassocieerde deelnemingen als relatief stabiel beschouwd worden. De fusie van Multipar en Multipharma Group, die in 2019 heeft plaats gevonden, heeft geen impact gehad op deze post.

3.7 Overige activa

3.7.1 Herverzekeringsactiva en verzekeringsvorderingen

In duizenden €	2019	2018	Variatie
Vorderingen uit hoofde van verzekeringnemers	84.912	42.625	42.287
Vorderingen uit hoofde van tussenpersonen	23.899	23.330	569
Vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen	2.068	2.444	(376)
Vorderingen uit verzekeringen	110.879	68.399	42.480
Deposito bij de cederende maatschappij	684	1.038	(354)
Deel van de herverzekerders in de technische voorzieningen	284.027	312.942	(28.915)
Activa uit hoofde van herverzekeringsactiva	284.711	313.980	(29.269)
Totaal	395.590	382.379	13.211

Worden vermeld in deze rubriek :

- voor directe verzekeringen, het deel van de vervallen en door de onderneming uitgegeven premies en bijdragen, dat nog teruggevorderd moet worden;
- Vorderingen van het bedrijf op agenten, makelaars en andere verzekeringstussenpersonen;
- Herverzekeringsactiva komen voor het grootste deel overeen met het aandeel van herverzekerders in de technische voorzieningen van de onderneming.

In 2019, dalen de herverzekeringsactiva met 29,3 miljoen euro, voornamelijk als gevolg van de beëindiging van een belangrijk contract, evenals door een daling van de voorzieningen voor te regelen prestaties.

De verzekeringsvorderingen verhogen met 42,4 miljoen euro. Deze stijging is het gevolg van de herziening van het boekhoudplan in 2019, wat heeft geleid tot bepaalde herclassificaties tussen de rekeningen ‘Vorderingen uit hoofde van verzekeringnemers’ en ‘overige vorderingen’, en door een verhoging van de toe te wijzen betalingen.

3.7.1.1 Overzicht van de herverzekeringsactiva en verzekeringsvorderingen

In duizenden €	2019	2018	Variatie
Overige activa - op lange termijn			
Activa uit hoofde van herverzekeringsactiva	284.711	313.980	(29.269)
Totaal overige activa - op lange termijn	284.711	313.980	(29.269)
Overige activa - op korte termijn			
Vorderingen uit verzekeringen	110.879	68.399	42.480
Totaal overige activa - op korte termijn	110.879	68.399	42.480
Totaal	395.590	382.379	13.211

In 2019 waren de activa op korte termijn beïnvloed op het vlak van de vorderingen uit verzekeringen (toename van de vorderingen uit hoofde van verzekeringnemers).

In duizenden €	2019			
	Tot 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Activa uit hoofde van herverzekeringen	-	284.711	-	284.711
Vorderingen uit verzekeringen	110.879	-	-	110.879
Totaal	110.879	284.711	-	395.590

In duizenden €	2018			
	Tot 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Activa uit hoofde van herverzekeringen	-	313.980	-	313.980
Vorderingen uit verzekeringen	68.399	-	-	68.399
Totaal	68.399	313.980	-	382.379

3.7.2 Overige vorderingen

In duizenden €	2019	2018	Variatie
Overige vorderingen	115.065	149.644	(34.579)
Lease vorderingen in vlottende activa	2.562	2.237	326
Verworven producten en over te dragen kosten	10.835	6.283	4.552
Totaal	128.462	158.164	(29.702)

De overige vorderingen omvatten voornamelijk lopende lease-vorderingen, te recupereren belastingen en voorzieningen voor te verhalen schade (56,6 miljoen euro in 2019).

De daling van de post 'overige schuldvorderingen' (34,6 miljoen euro) is hoofdzakelijk te verklaren door de herziening van het boekhoudplan in 2019, wat heeft geleid tot bepaalde herclassificaties tussen de rekeningen 'Vorderingen uit hoofde van

verzekeringnemers' en 'overige vorderingen, evenals door een stijging van de terug te vorderen belastingvoorziening.

3.7.2.1 Overzicht van de overige vorderingen

In duizenden €	2019	2018	Variatie
Overige activa - op lange termijn			
Overige vorderingen	74.258	70.070	4.188
Totaal overige activa - op lange termijn	74.258	70.070	4.188
Overige activa - op korte termijn			
Overige vorderingen	40.807	79.574	(38.767)
Lease vorderingen in vlottende activa	2.562	2.237	326
Verworven producten en over te dragen kosten	10.835	6.283	4.552
Totaal overige activa - op korte termijn	54.204	88.094	(33.890)
Totaal	128.462	158.164	(29.702)

De overige vorderingen dalen voor de korte termijn. Deze afname is te wijten aan de herziening van het boekhoudplan in 2019, wat heeft geleid tot bepaalde herclassificaties

tussen de rekeningen ‘Vorderingen uit hoofde van verzekeringnemers’ en ‘overige vorderingen’. De post ‘Overige vorderingen’ nemen voor de lange termijn licht toe.

In duizenden €	2019			
	Tot 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Overige vorderingen	40.807	66.432	7.827	115.065
Lease vorderingen in vlottende activa	2.562	-	-	2.562
Verworven producten en over te dragen kosten	10.835	-	-	10.835
Totaal	54.204	66.432	7.827	128.462

In duizenden €	2018			
	Tot 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Overige vorderingen	79.574	61.879	8.191	149.644
Lease vorderingen in vlottende activa	2.237	-	-	2.237
Verworven producten en over te dragen kosten	6.283	-	-	6.283
Totaal	88.094	61.879	8.191	158.164

3.8 Verhuur en leasing

3.8.1 Leaseovereenkomsten

3.8.1.1 P&V als lessee

Leaseovereenkomsten worden als een met een gebruiksrecht overeenstemmend actief

opgenomen en een overeenkomstige leaseverplichting wordt opgenomen in schulden op de datum waarop het onderliggend actief klaar is voor gebruik door de Groep. De kostprijs van het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief omvat het bedrag van de geboekte leaseverplichtingen, de gemaakte initiële directe kosten en alle op of voor de aanvangsdatum verrichte leasebetalingen,

verminderd met alle eventuele ontvangen lease-incentives. Het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief wordt lineair afgeschreven vanaf de aanvangsdatum tot aan het einde van de gebruiksduur van het onderliggend actief of tot aan het einde van de leaseperiode, afhankelijk van welke periode het kortst is. De met een gebruiksrecht overeenstemmend activa kunnen een waardevermindering ondergaan.

De leaseverplichting wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen die moeten worden betaald tijdens de leaseperiode. Die leasebetalingen moeten worden gediscoteerd op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, mits die op eenvoudige wijze kan worden bepaald. Indien die rentevoet niet op eenvoudige wijze kan worden bepaald, moet de lessee de marginale rentevoet gebruiken. De leasebetalingen bestaan uit vaste betalingen, verminderd met eventuele te ontvangen lease-incentives, variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index of rentevoet, en bedragen die naar verwachting verschuldigd zullen zijn uit hoofde van restwaardegaranties. Leasebetalingen omvatten ook de uitoefenprijs van de aankoopoptie indien het redelijk zeker is dat de Groep deze optie zal uitoefenen en de betaling van boeten in geval van beëindiging van de leaseovereenkomst. Elke leasebetaling wordt verdeeld tussen de terugbetaling van het kapitaal van de leaseverplichting en de rentelast. De rentelast wordt in het resultaat opgenomen over de looptijd van het leasecontract en moet overeenkomen, voor het saldo van de leaseverplichting, met de toepassing van een constante rentevoet voor

elke periode. Leasebetalingen voor leaseovereenkomsten van korte duur en leaseovereenkomsten waarvan het onderliggend actief een lage waarde heeft, worden lineair opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekening.

3.8.1.2 P&V als lessor

Leaseovereenkomsten aan de hand waarvan de P&V Groep niet nagenoeg alle risico's en voordelen eigen aan de eigendom van een geleased actief overdraagt, worden beschouwd als operationele leases. De initiële directe kosten gemaakt bij de onderhandeling en de invoering van de operationele lease worden aan de boekwaarde van het geleased actief toegevoegd en op dezelfde basis als de lease-inkomsten geboekt over de duur van de overeenkomst.

De voorwaardelijke leasebetalingen worden in de periode waarin ze ontvangen worden als inkomsten geboekt.

De P&V Groep heeft vooral terreinen en gebouwen die zowel financieel als operationeel geleased zijn.

Het onderscheid tussen een financiële lease en een operationele lease wordt bij aanvang van de overeenkomst bepaald op grond van de overdracht van de risico's en premies. Als de risico's en voordelen bijna volledig zijn gedragen door de leasener, dan zal de P&V Groep dit als een financiële lease beschouwen. Alle andere overeenkomsten zijn opgenomen als operationele leaseovereenkomsten.

In duizenden €	2019	2018
Vorderingen in vlottende activa	2.562	2.237
Vorderingen in vaste activa	94.848	97.495
Totaal	97.410	99.732
Netto variatie van financiële huurovereenkomsten	(2.322)	

De financiële leases en niet-courante vorderingen zijn onder de financiële instrumenten opgenomen in de rubriek 'Leningen en vorderingen'. Alle overige

vorderingen zijn gegroepeerd onder de rubriek 'Overige vorderingen'.

	2019			
	Bruto Investerings	Contante waarde van de betalingen		Niet-gewaarborgde restwaarde
		Kapitaal	Intresten	Kapitaal
Op maximum 1 jaar	2.562	2.833	2.370	-
Meer dan 1 jaar maar op max. 5 jaar	28.621	32.379	17.628	-
Meer dan 5 jaar	66.227	59.669	18.923	8.813
Totaal	97.410	94.881	38.921	8.813

	2018			
	Bruto Investerings	Contante waarde van de betalingen		Niet-gewaarborgde restwaarde
		Kapitaal	Intresten	Kapitaal
Op maximum 1 jaar	2.237	2.608	2.592	-
Meer dan 1 jaar maar op max. 5 jaar	27.258	30.712	19.125	-
Meer dan 5 jaar	70.237	62.658	20.578	8.786
Totaal	99.732	95.978	42.296	8.786

In 2017 is een nieuw erfpachtcontract afgesloten voor het Triamantgebouw en werd het erfpachtcontract voor het Belliardgebouw verlengd. In 2019 zijn wij geen nieuw erfpachtcontract aangegaan.

De lopende leases op onroerende goederen vervallen tussen 2020 en 2031.

De voornaamste huurcontracten voor onroerende leasing zijn erfpachtcontracten die met de Europese Commissie zijn afgesloten voor een looptijd van meer dan vijf jaar. De huurgelden worden geïndexeerd.

Buiten de voornoemde leases heeft de Groep onbelangrijke leasingovereenkomsten.

3.8.2 Operationele lease

3.8.2.1 De groep als leasinggever

In duizenden €	2019	2018
	Toekomstige minimale leaseontvangsten uit hoofde van een huurovereenkomst	
Op maximum 1 jaar	5.922	5.352
Meer dan 1 jaar maar op max. 5 jaar	15.281	11.044
Meer dan 5 jaar	12.337	11.964
Totaal	33.540	28.361

De operationele leases vertegenwoordigen alle leasebetalingen die de P&V Groep moet krijgen op die vastgoedbeleggingen. De

vervaldagen zijn gespreid volgens de vervaldatum van de leaseovereenkomsten,

zonder rekening te houden met een eventuele stilzwijgende verlenging.

3.8.2.2 De groep als leasingnemer

De Groep heeft operationele leaseovereenkomsten inzake onroerend goed, rollende voertuigen en IT-materiaal. De boekhoudwaarde van de met een gebruiksrecht

overeenstemmende activa op afsluitingsdatum, per categorie van onderliggende activa :

In duizenden €	2019			
	Machines en uitrustingen	Voertuigen	Gebouwen	Overig materieel
Beginsaldo	-	3.774	1.377	28
Aanwervingen	-	5.117	238	265
Afschrijvingen	-	(2.443)	(177)	(101)
Overdrachten naar derden	-	(59)	-	-
Eindsaldo	-	6.389	1.438	192

Leaseschulden opgenomen als verplichtingen op het passief en bewegingen van het boekjaar:

In duizenden €	2019
Beginsaldo	5.179
Toevoegingen	5.620
Verhoogde intresten	-
Betalingen	(2.661)
Verminderingsen	(49)
Eindsaldo	8.089
Courant	2.899
Niet-courant	5.190

Bedragen met betrekking tot de leaseovereenkomsten, gedurende het boekjaar, opgenomen in de resultatenrekening :

In duizenden €	2019
Afschrijvingskosten op een met een gebruiksrecht overeenstemmend actief	2.732
Rentelasten op leaseverplichtingen	173
Kosten met betrekking tot leaseovereenkomsten op korte termijn	216
Kosten met betrekking tot leaseovereenkomsten met een lage waarde	27
Variabele huurkosten	-
Winst of verlies bij beëindiging van het contract	(1)
Totaal	3.148

Contractuele looptijden van leaseverplichtingen :

In duizenden €

Toekomstige minimumbetalingen	2019
Op maximum 1 jaar	3.294
Meer dan 1 jaar maar op max. 5 jaar	4.516
Meer dan 5 jaar	806
Totaal	8.616

3.9 Niet-courante activa aangehouden voor verkoop

Een niet-courant actief wordt 'aangehouden voor verkoop' wanneer de economische winst van het actief eerder verkregen wordt door de verkoop van het actief dan door het ononderbroken gebruik in de onderneming (toekomstige economische winst).

Dat actief wordt niet meer afgeschreven op voorwaarde dat het niet meer ten dienste staat van de activiteit. Een actief aangehouden voor verkoop wordt gewaardeerd tegen de laagste waarde van:

- De restwaarde van het goed;
- De reële waarde van het goed min de verkoopkosten.

Om een goed te classificeren als 'beschikbaar voor verkoop' moeten de volgende criteria zijn vervuld :

- Het goed moet onmiddellijk beschikbaar en klaar voor verkoop zijn;
- De verkoop moet zeer waarschijnlijk zijn, wat aangetoond wordt door het feit dat:
  - Het passende managementniveau beslist heeft om het actief te verkopen;
  - Er een concreet verkoopprogramma bestaat;
  - Het actief te koop gesteld wordt voor een redelijke prijs afhankelijk van de actuele reële waarde;

- De verkoop verwacht wordt binnen twaalf maanden die volgen op de classificatie als 'actief aangehouden voor verkoop'.

Indien de verkoop na die twaalf maanden zou plaatsvinden, neemt dit niet weg dat dit actief (of de groep van activa bestemd voor verkoop) geklasseerd mag blijven als 'actief aangehouden voor verkoop', indien de reden van de vertraging veroorzaakt wordt door gebeurtenissen of omstandigheden buiten de controle van de entiteit en dat er voldoende doorslaggevende elementen zijn dat de entiteit zich blijft inzetten voor zijn plan tot verkoop van het actief.

Dit betreft de volgende omstandigheden en gebeurtenissen :

- Indien de entiteit redelijkerwijze verwacht dat derden (verschillend van de koper) voorwaarden opleggen aan de overdracht van het actief die de vereiste periode tot het afsluiten van de verkoop verlengen, indien de acties, die nodig zijn om aan deze voorwaarden te voldoen, niet kunnen worden uitgevoerd voordat een vaststaande kooptoezegging kan worden verkregen, maar deze aankoopverbintenis hoogst waarschijnlijk binnen één jaar zal plaatsvinden;
- Indien de koper of andere derden onverwachts voorwaarden opleggen aan de

overdracht van het actief, dat de nodige maatregelen werden genomen om aan deze voorwaarden het hoofd te bieden en dat deze vertragende factoren tot een gunstige afwikkeling leiden;

- Indien zich omstandigheden voordoen gedurende de eerste periode van het jaar, die voorheen als onwaarschijnlijk werden beschouwd, indien de maatschappij de nodige maatregelen heeft getroffen om het hoofd te bieden aan de gewijzigde omstandigheden en indien het actief, gezien de gewijzigde omstandigheden, op actieve wijze aan een redelijke prijs verhandeld werd.

De alinea's hierna omschrijven de belangrijkste financiële grondslagen die door de P&V Groep toegepast werden bij het opstellen van haar jaarrekening.

In 2018 werd de vennootschap Euresa Life te koop gesteld, wat heeft geleid tot de herclassificatie van al haar activa en passiva, uitgezonderd het eigen vermogen in voor verkoop aangehouden niet-courante (vaste) activa en passiva. Op 1 januari 2019 werd de maatschappij Euresa Life verkocht. In het kader van deze verkoop kunnen het nettoresultaat en de balans van Euresa Life als volgt worden samengevat :

In duizenden €	2019	2018
Totaal van de courante financiële opbrengsten	0	2.102
Totale kosten	0	-1.891
Netto resultaat van het boekjaar	0	211

De balans van Euresa Life kan als volgt worden samengevat (in bedragen conform de IFRS-normen en vóór van het elimineren van

het eigen vermogen in het kader van de consolidatie):

In duizenden €	2019	2018
Belegingsactiva	0	21.827
Financiële investeringen "Unit Link"	0	278.266
Overige posten	0	11.049
Totaal Activa	0	311.141
Totaal Activa geherklasseerd in IFRS 5	0	311.141

In duizenden €	2019	2018
Eigen vermogen	0	5.700
Financiële schulden - contracten zonder WD	0	277.914
Overige posten	0	27.528
Totaal Passiva	0	311.141
Totaal Passiva geherklasseerd in IFRS 5	0	305.441

3.10 Geldmiddelen en kasequivalenten

De posities van de P&V Groep betreffende geldmiddelen zien er als volgt uit:

In duizenden €	2019	2018	2017
Cash binnen de groep	136.393	227.023	251.215
Kortlopende rekeningen	19.996	20.138	10.122
Totaal geldmiddelen	156.389	247.160	261.337
Netto toename van geldmiddelen en kasequivalenten	(90.771)	(14.177)	

De kasequivalenten bestaan hoofdzakelijk uit monetaire posten in euro of equivalente beleggingen die voldoen aan de criteria van IAS 7.

In de rubriek 'Geldmiddelen van de groep' vindt men voornamelijk de bancaire geldmiddelen en kasequivalenten en de deposito's die door verschillende entiteiten van de P&V Groep aangehouden worden.

De geldmiddelen en kasequivalenten zijn volledig ter beschikking van de P&V Groep.

De daling van de geldmiddelen kan als volgt worden verklaard:

- Daling van de geldmiddelen in de Groep met 90,6 miljoen euro;
- Afname van kortlopende rekeningen voor een bedrag van 0,14 miljoen euro.

3.11 Eigen vermogen

In duizenden €	2018	2019		
		Herklassering	Variatie	
Uitgegeven kapitaal en reserves verbonden aan het kapitaal	651.867	(11.711)	4.669	644.825
Overige reserves en minderheidsbelangen	1.377.761	11.711	249.966	1.639.438
Totaal eigen vermogen	2.029.628	-	254.635	2.284.263

Gedurende het boekjaar werden het uitgegeven kapitaal en de reserves verbonden aan het kapitaal verminderd met de affectatie van het resultaat van het boekjaar 2018 gedeeltelijk gecompenseerd door een toename van het kapitaal ten gevolge van het openstellen van het kapitaal aan externe coöperanten in de vorm van B- en C-deelbewijzen.

De overige reserves verbonden aan het kapitaal omvatten de onbeschikbare reserves, de wettelijke reserve en de vrijgestelde reserve van P&V Verzekeringen.

De stijging van de overige reserves en minderheidsbelangen is te verklaren door de variatie van het resultaat en de andere elementen van het globaal resultaat (zie nota 1), evenals door de affectatie van het resultaat van 2018.

3.12 Technische schulden en verzekeringsschulden

3.12.1 Verzekeringsovereenkomsten en financiële instrumenten met een discretionair-winstdelingselement

Voor alle contracten die een belangrijk verzekeringsrisico inhouden (verzekeringsovereenkomsten) en voor de investeringscontracten met elementen van discretionaire winstdeelnamen (WD), is IFRS4 van toepassing.

De investeringscontracten zonder WD (het merendeel contracten van tak 23 en tak 26) vallen onder de norm IAS 39, ook al is hun rechtsvorm die van een verzekeringspolis. De depositoboekhouding is dus van toepassing.

Depositoboekhouding wordt gedefinieerd als de boeking van premies, niet via het resultaat, maar rechtstreeks via de post “financiële schulden – beleggingscontracten zonder WD”. Enkel de ontvangen beheerskosten worden in het resultaat opgenomen

Boeking van de verzekeringscontracten Niet-leven

De uitgegeven premies worden geboekt bij het opstellen van het contract. De premies worden in het resultaat erkend naar rato van hun verwerving en in verhouding tot de duur van de dekking van het contract.

De voorziening voor niet-verdiende premies vertegenwoordigt het gedeelte van de uitgegeven premies met betrekking tot de nog resterende duur van de dekking.

De voorziening voor lopende risico's wordt toegevoegd aan de voorziening voor niet-verdiende premies en komt overeen met een voorziening die wordt opgenomen als blijkt dat het geheel van de geschatte kosten van schadegevallen en administratiekosten, verbonden aan de lopende contracten en aan contracten die na het einde van het boekjaar

nog door de onderneming moeten worden gedragen, hoger zal zijn dan het geheel van niet-verdiende premies en premies die op deze contracten verschuldigd zijn.

De tijdens het boekjaar toegekende commissies hernemen de ontvangen bedragen die moeten worden doorgestort aan de tussenpersonen van de groep (makelaars en agenten). Deze bedragen worden hernomen onder de rubriek “administratieve & operationele kosten“ van de resultatenrekening. Eventueel wordt een prorato van de kosten overgedragen naar volgend boekjaar.

De bijkomende commissies (commissies verbonden aan specifieke marketingacties, betaald aan makelaars en agenten) worden opgenomen in dezelfde rubriek.

De premies afgestaan aan herverzekeraars omvatten alle betaalde of nog te betalen premies voor herverzekeringscontracten afgesloten via de verzekeringsonderneming. Deze premies worden geboekt in de perioden die betrekking hebben op deze contracten en verlagen de door de groep verdiende premies.

De verzekeringskosten van de resultatenrekening omvatten het bedrag van de schadegevallen uitbetaald voor het boekjaar. Dit bedrag bestaat uit de vergoedingen en uitkeringen te betalen als gevolg van de gebeurtenissen die plaatsvonden voor de balansdatum, evenals de externe en interne beheerskosten van de bovengenoemde schadegevallen.

De verzekeringskosten bevatten eveneens de geschatte betaalde schaden (*voorziening op het passief volgens belgische normen, namelijk schulden met betrekking tot verzekeringscontracten*). Deze voorziening wordt samengesteld voor alle schadegevallen die hebben plaatsgevonden tot op het einde van het boekjaar, al dan niet aangegeven, en na aftrek van de uitbetalingen in het kader van

deze schadegevallen. De geschatte bedragen worden bepaald op basis van de ervaring van de onderneming in het beheer van dergelijke dossiers (actuariële studies) en op basis van expertiserapporten (artsen, automobielexperten, ...). Ze vertegenwoordigen de totale kost dat het schadegeval uiteindelijk voor het bedrijf zal vertegenwoordigen. Deze bedragen worden geraamd op een niet geactualiseerde basis.

Een daling van de verzekeringskosten wordt gerealiseerd door het creëren van een actief waarop het vermoedelijk verwachte bedrag van verhaal op de tussenkomst van het bedrijf bij de verzekerden of derden, op de tussenkomst van herverzekeraars en op de te recupereren vrijstellingen, wordt geboekt. Deze kostenvermindering wordt op dezelfde plaats van de resultatenrekening geboekt als de kost die door de onderneming in rekening wordt genomen, wat in een netto bedrag resulteert.

De bedragen betaald betreffende het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds en andere kosten die niet rechtstreeks toe te schrijven zijn aan één polis, worden in hun geheel ten laste van de onderneming genomen en worden opgenomen onder de post "andere technische kosten".

Het gedeelte van de herverzekeraars in de geraamde en betaalde schadegevallen vertegenwoordigt een schuldvordering van de groep op de herverzekeraars en wordt hernomen onder de rubriek "activa uit hoofde van herverzekeringen".

Toereikendheidstesten van het passief worden gerealiseerd om zich te vergewissen van een voldoende niveau van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten. De groep baseert zich op de beste schatting van toekomstige kasstromen, van schadebeheerskosten (in Niet-leven) en van administratiekosten, evenals van de rendementspercentages van activa die deze verplichtingen dekken. Elke tekortkoming wordt vastgesteld in het resultaat.

Boeking van de verzekeringscontracten Leven en investeringscontracten met winstdeelname

Premies voor levensverzekeringscontracten op lange termijn en voor investeringscontracten met elementen van discretionaire winstdeelname worden als opbrengsten opgenomen op het ogenblik dat ze verschuldigd zijn door de verzekeringsnemers.

Hoewel herverzekeringssituaties in levensverzekeringen beperkt zijn, omvatten de premies die aan herverzekeraars worden afgestaan alle betaalde of te betalen premies voor herverzekeringscontracten die door de verzekeringsmaatschappij zijn aangegaan. Deze premies worden geboekt in de perioden met betrekking tot deze herverzekeringscontracten.

De tijdens het boekjaar toegekende commissies omvatten de ontvangen bedragen die moeten worden doorgestort aan de tussenpersonen van de groep (makelaars of agenten). Deze bedragen worden hernomen onder de rubriek "administratieve & operationele kosten" van de resultatenrekening. De verwervingskosten worden niet geactiveerd en niet in de loop van de tijd afgeschreven, maar worden onmiddellijk in resultaat opgenomen.

De bijkomende commissies (commissies verbonden aan specifieke marketingacties, betaald aan makelaars en agenten) worden opgenomen in dezelfde rubriek.

Verplichtingen ivm levensverzekeringen worden vastgesteld op het ogenblik van de inning van een premie betreffende een verzekering Leven (gekwalificeerd als verzekering volgens IFRS 4 of als investeringscontract met WD) en dit om ervoor te zorgen dat voldoende geld is toegewezen om de toekomstige uitbetalingen met betrekking tot deze contracten te dekken.

De bedragen die betrekking hebben op deze voorzieningen vormen een kost die in de resultatenrekening onder de rubriek “provisie voor levensverzekering” wordt opgenomen.

Deze bedragen bestaan uit ontvangen premies en intresten die toekomen aan de verzekerden.

De intresten, verworven naar rato van de tijd die verstrijkt, vormen eveneens, zelfs bij gebrek aan premies, een kost die de provisies zal verhogen.

Schulden met betrekking tot verzekeringscontracten vormen derhalve de verbintenis van de onderneming jegens de begunstigden, rekening houdend met de gereserveerde premies en de verdiende rente, rekening houdend met de toegepaste mortaliteitstabellen.

De financiële schulden - investeringscontract met WD - vormen daarom de verbintenis van het bedrijf jegens de begunstigden, rekening houdend met de gereserveerde premies en de verworven intresten.

Het aandeel in de discretionaire winsten wordt door de groep bepaald op basis van het algemene niveau van vergoeding van het contract dat de groep bovenop het gegarandeerde tarief wil bereiken. Deze winstdeelnemingen worden op het einde van het boekjaar globaal geprovisioneerd en worden als discretionair beschouwd daar ze deel uitmaken van een groepsbeslissing. Ze worden, vanaf het volgende boekjaar, als "provisies voor levensverzekeringen" opgenomen en moeten uiterlijk binnen 7 jaar op gedetailleerde wijze worden toegewezen aan contracten.

Het deel van de herverzekeraars in de geraamde en betaalde schadegevallen vertegenwoordigt een schuldvordering van de groep op de herverzekeraars en wordt hernomen onder de rubriek “activa uit hoofde van herverzekeringen”.

De niet-gerealiseerde meer- of minderwaarden op obligatieactiva hebben een rechtstreekse impact op de waardering van verzekeringspassiva met betrekking tot deze bedrijfstak.

De P&V Groep heeft beslist om de schaduwboekhouding (Shadow Accounting)⁶ toe te passen zodat een meerwaarde op een obligatieactief (toegewezen om de verbintenissen van de groep voor deze contracten te dekken), voor de verzekeringscontracten (Leven) en investeringscontracten met winstdeelname, de verzekeringspassiva verhoogt via de niet-gerealiseerde resultaten.

De latente minderwaarden op een obligatieactief worden niet erkend als een actief. Op deze manier hebben de meer- en minderwaarden op geïnvesteerde activa (obligaties) geen invloed op het eigen vermogen van de P&V Groep door het creëren van een kunstmatige rijkdom (of verlies van rijkdom), maar worden ze geassocieerd met de verzekeringscontracten die ze dekken.

Inderdaad, als de onderliggende activa moeten worden verkocht op het ogenblik dat de financiële jaarrekening wordt gepresenteerd, wordt de totale marktwaarde belegd tegen het tarief vastgesteld bij de afsluiting en ten voordele van de verzekerde.

Toereikendheidstesten van het passief worden gerealiseerd om zich te vergewissen van een

---

⁶ De « Shadow Accounting » is een principe ontstaan uit de norm IFRS 4 Fase I. Met dit principe kan een verzekeraar zijn boekhoudmethoden zodanig wijzigen dat een niet-gerealiseerde waardevermeerdering (of waardevermindering) op

een actief de waardering van verzekeringsverplichtingen op dezelfde manier zal beïnvloeden als een gerealiseerde meer- of minderwaarde.

voldoende niveau van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten (Leven) en investeringscontracten met winstdeelname. De groep baseert zich op de beste schatting van toekomstige kasstromen, van beheerskosten en

van administratiekosten, evenals van de rendementspercentages van activa die deze verplichtingen dekken. Elke tekortkoming wordt vastgesteld in het resultaat.

3.12.2 Technische voorzieningen

In duizenden €	2019		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Levensverzekeringscontracten	11.897.488	-	11.897.488
Niet-leven verzekeringscontracten	2.395.239	(284.027)	2.111.212
Totaal technische voorzieningen op het passiva	14.292.727	(284.027)	14.008.700

In duizenden €	2018		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Levensverzekeringscontracten	10.835.748	-	10.835.748
Niet-leven verzekeringscontracten	2.406.802	(312.942)	2.093.860
Totaal technische voorzieningen op het passiva	13.242.550	(312.942)	12.929.608

De technische voorzieningen komen overeen met de waardering op balansdatum van de verbintenissen van de onderneming ten opzichte van de verzekerden, de begunstigen en de verzekeringsnemers.

Het volgende is opgenomen onder deze rubriek:

- de voorziening voor niet-verdiende premies, dat wil zeggen het bedrag dat overeenstemt met het deel van de brutoherverzekerspremie dat moet worden toegerekend aan het volgende boekjaar of volgende jaren, om de kosten uit schadeclaims, de administratiekosten en de beheerskosten voor beleggingen te dekken.
- de voorziening voor lopende risico's, die de voorziening voor niet-verdiende premies aanvult. Dit is het geval wanneer blijkt dat het geschatte totaal van de schadeclaims en administratiekosten met betrekking tot lopende contracten die nog moeten worden

gedragen door het bedrijf na het einde van het boekjaar, hoger zal zijn dan alle niet-verdiende premies en de premies die op de genoemde contracten verschuldigd zijn.

- De voorziening voor schadeclaims: de geschatte totale kosten die de onderneming uiteindelijk zal betalen voor alle claims die hebben plaatsgevonden tot het einde van het boekjaar, al dan niet gerapporteerd, na aftrek van de reeds betaalde bedragen voor deze schadeclaims. Het omvat de te betalen schadevergoedingen en toelagen als gevolg van gebeurtenissen die vóór balansdatum plaatsvonden, evenals de externe en interne beheerskosten van de bovengenoemde claims.
- In de tak 'Leven' zijn onder deze rubriek opgenomen de opgelopen maar op het einde van het boekjaar nog niet vereffende prestaties en de bijbehorende externe en interne beheerskosten.

De voorzieningen voor verzekeringscontracten stijgen met 1.050,2 miljoen euro vóór het

aandeel van de herverzekeraars (op de actiefzijde van de balans vermeld onder de verzekeringsvorderingen – zie toelichting 3.7.1).

De levensverzekeringscontracten in de ruime zin worden beïnvloed door de stijging van de schaduwboekhouding (shadow accounting). Dat kan worden verklaard door de stijging van de reserve van de activa beschikbaar voor verkoop die beïnvloed werd door de in 2019 waargenomen rentedaling. Dit stijgingseffect wordt nog versterkt door de natuurlijke groei van de technische voorzieningen als gevolg van het normale verloop van de activiteiten.

De technische voorzieningen bestaan voor 83,2% uit reserves gekoppeld aan Levensverzekeringscontracten en voor 16,8%

uit reserves gekoppeld aan Niet-levensverzekeringscontracten. Die technische voorzieningen zijn gedekt door financiële beleggingen op de actiefzijde. De P&V Groep heeft een afdekkingsoverschot ten opzichte van de technische voorzieningen waaruit blijkt dat ze haar verplichtingen kan nakomen. Het herverzekeringaandeel in de Niet-levensverzekeringscontracten vertegenwoordigt slechts 11,9%.

3.12.2.1 Technische voorzieningen Niet-leven

In duizenden €

2019

	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Voorziening voor te betalen schaden, aangegeven door de verzekerden	2.011.246	(280.451)	1.730.794
Voorziening voor te betalen schaden IBNR	73.614	-	73.614
Voorziening voor te betalen schaden IBNER	26.078	-	26.078
Uitgaven voor de interne behandeling van schadegevallen	78.112	-	78.112
Voorzieningen voor de lopende schadeloosstelling	* 2.189.049	(280.451)	1.908.598
Voorziening voor niet-verdiende premies	137.406	-	137.406
Voorziening voor lopende risico's	12.203	(3.576)	8.627
Totaal technische voorzieningen niet-leven	2.338.658	(284.027)	2.054.631

In duizenden €	2018		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Voorziening voor te betalen schaden, aangegeven door de verzekerden	2.033.792	(309.819)	1.723.973
Voorziening voor te betalen schaden IBNR	70.503	-	70.503
Voorziening voor te betalen schaden IBNER	22.111	-	22.111
Uitgaven voor de interne behandeling van schadegevallen	77.789	-	77.789
Voorzieningen voor de lopende schadeloosstelling	* 2.204.195	(309.819)	1.894.377
Voorziening voor niet-verdiende premies	135.149	(3.124)	132.025
Voorziening voor lopende risico's	12.012	-	12.012
Totaal technische voorzieningen niet-leven	2.351.357	(312.942)	2.038.414

* Bovenstaande tabel omvat de voorzieningen voor te verhalen schade ten belope van 56,6 miljoen euro in 2019 die opgenomen zijn in het actief van de balans onder de post “overige vorderingen”.

De voorzieningen voor lopende schadeloosstellingen zijn vóór het aandeel van

de herverzekeraars gedaald met 15,1 miljoen euro.

De voorzieningen voor lopende schadeloosstellingen **min herverzekering** stijgen met 14,2 miljoen euro. De IBNER- en IBNR- voorzieningen stijgen.

3.12.2.2 Voorzieningen voor de lopende schadeloosstelling

In duizenden €	2019		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Beginsaldo	2.204.195	(309.819)	1.894.377
Voorzieningen voor te betalen schaden die zich hebben voorgedaan tijdens de periode	332.314	(22.308)	310.006
Voorzieningen voor te betalen schaden die zich hebben voorgedaan in vorige periodes	(240.266)	8.349	(231.918)
Wijzigingen in de voorzieningen voor te betalen schaden die zich hebben voorgedaan in vorige periodes	(107.193)	43.327	(63.867)
Eindsaldo	2.189.049	(280.451)	1.908.598

In duizenden €	2018		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Beginsaldo	2.203.235	(309.471)	1.893.764
Voorzieningen voor te betalen schaden die zich hebben voorgedaan tijdens de periode	347.537	(45.795)	301.742
Voorzieningen voor te betalen schaden die zich hebben voorgedaan in vorige periodes	(225.491)	9.056	(216.435)
Wijzigingen in de voorzieningen voor te betalen schaden die zich hebben voorgedaan in vorige periodes	(121.086)	36.392	(84.695)
Eindsaldo	2.204.195	(309.819)	1.894.377

De voorziening voor schadeclaims wordt geschat als de totale kosten die de onderneming uiteindelijk zal moeten maken om alle gerapporteerde schadeclaims te voldoen aan het einde van het boekjaar, al dan niet gerapporteerd, na aftrek van reeds betaalde bedragen voor deze claims.

dossier of minstens jaarlijks bij afwezigheid van bewegingen.

Het is daarom gebruikelijk om voorzieningen van een bepaald jaar de daaropvolgende jaren te zien evolueren en dit volgens het normale verloop van de activiteiten.

Deze schattingen worden regelmatig herzien, hetzij op basis van nieuwe elementen in het

3.12.2.3 Voorzieningen voor niet-verdiende premies

In duizenden €	2019		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Beginsaldo	135.149	(3.124)	132.025
Premies onderschreven tijdens de periode	731.230	-	731.230
Verworven premies tijdens de periode	(728.973)	3.124	(725.849)
Eindsaldo	137.406	-	137.406

In duizenden €	2018		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herverzekeraars	Netto
Beginsaldo	136.871	(3.001)	133.871
Premies onderschreven tijdens de periode	708.445	(3.124)	705.321
Verworven premies tijdens de periode	(710.167)	3.001	(707.167)
Eindsaldo	135.149	(3.124)	132.025

De voorziening voor niet-verdiende premies is gestegen ten opzichte van vorig boekjaar. Die voorziening wordt enkel berekend op de verzekeringstak Niet-Leven. De

brutoverzekeringspremies Niet-Leven stijgen met 2,3 miljoen euro.

3.12.2.4 Betalingsdriehoeken per jaar waarin schadegevallen zich hebben voorgedaan

De onderstaande tabel omvat de schadeafwikkelingsdriehoek na aftrek van verhaal en exclusief herverzekering voor de takken 'Directe zaken'. Hij omvat niet de uitgaven voor schadegevallen betaald in de vorm van rentes van de takken 'Arbeidsongevallen' en 'Ziekte/Gewaarbogd inkomen'.

Het betalingsbeleid voor schadegevallen onderging geen wijzigingen in 2019.

De schadeafwikkelingsdriehoek wordt gebruikt om de noodzakelijke reserves te schatten op basis van historische gegevens. De berekening van reserves wordt gedaan door trends uit het verleden in de toekomst te extrapoleren. De datums op de eerste regel (horizontaal) komen overeen met de jaren waarin de schadegevallen zich hebben voorgedaan, terwijl de verticale kolommen de jaren van de betaling weergeven (cumulatief).

Teneinde vollediger informatie te presenteren over de evolutie van de betalingen en de schadelast staat hieronder de tabel met de gegevens van eind 2018:

		Jaren waarin de schadegevallen zich hebben voorgedaan												
In duizenden €		< 2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
N			156.060	155.276	164.346	168.110	166.055	174.198	176.552	188.399	180.360	188.135	167.298	181.492
N+1			234.941	239.475	243.671	258.119	250.735	254.997	262.452	276.702	260.574	271.396	240.143	-
N+2			256.270	262.255	259.451	277.272	269.186	274.145	279.879	292.283	279.380	286.519	-	-
N+3			271.650	279.762	272.860	288.213	279.287	287.541	289.575	303.858	288.902	-	-	-
N+4			282.617	293.438	283.704	299.166	287.717	294.878	300.264	311.413	-	-	-	-
N+5			289.694	303.736	293.923	304.646	297.188	303.236	306.901	-	-	-	-	-
N+6			294.845	312.718	300.074	309.288	302.839	306.010	-	-	-	-	-	-
N+7			299.187	326.887	304.967	312.118	306.644	-	-	-	-	-	-	-
N+8			302.998	326.431	308.121	315.400	-	-	-	-	-	-	-	-
N+9			305.996	330.054	310.773	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+10			308.186	332.454	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+11			310.856	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N			335.851	355.509	330.304	326.797	312.351	331.704	323.163	390.504	381.828	401.426	369.633	391.047
N+1			386.142	403.471	375.206	369.631	360.129	388.447	379.473	431.335	413.595	410.314	360.378	-
N+2			372.447	390.247	368.629	367.232	363.632	381.021	382.539	402.588	397.597	390.990	-	-
N+3			362.128	391.837	364.226	365.439	359.726	372.308	376.695	390.217	387.116	-	-	-
N+4			362.380	393.014	360.816	360.700	356.820	369.983	369.543	380.615	-	-	-	-
N+5			357.715	392.632	360.151	357.478	353.836	365.141	363.096	-	-	-	-	-
N+6			357.613	389.036	358.962	351.784	346.454	358.440	-	-	-	-	-	-
N+7			354.980	384.275	358.495	349.900	342.239	-	-	-	-	-	-	-
N+8			357.359	380.123	355.398	348.399	-	-	-	-	-	-	-	-
N+9			355.894	374.986	355.699	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+10			349.088	373.301	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+11			349.127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Te verwachten verlies op aanvangsdatum			335.851	355.509	330.304	326.797	312.351	331.704	323.163	390.504	381.828	401.426	369.633	391.047
Te verwachten verlies van het vorig boekjaar			349.088	374.986	355.398	349.900	346.454	365.141	369.543	390.217	397.597	410.314	369.633	
Te verwachten verlies van het huidig boekjaar			349.127	373.301	355.699	348.399	342.239	358.440	363.096	380.615	387.116	390.990	367.378	391.047
Vershil tussen huidig boekjaar en het jaar waarin het schadegeval is voorgevallen			(13.275)	(17.792)	(25.395)	(21.602)	(29.889)	(26.736)	(39.933)	9.889	(5.288)	10.436	2.255	
Vershil tussen huidig boekjaar en het vorig boekjaar			(39)	1.686	(301)	1.501	4.214	6.702	6.446	9.601	10.481	19.324	2.255	
Voorzieningen voor te betalen schade (meer dan 10 jaar)														195.039
Voorzieningen voor te betalen schade gedurende de laatste 10 jaar														909.939
Overige voorzieningen niet hernoemen in deze schadeafwikkelingsdriehoek														1.099.218
Voorzieningen voor lopende schadeaansluiting														2.204.195

De gegevens 2019 zien er als volgt eruit:

Jaren waarin de schadegevallen zich hebben voorgedaan													
In duizenden €	<2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
N		155.276	164.346	168.110	166.055	174.198	176.552	188.399	180.360	188.135	167.298	181.492	186.537
N+1		239.475	243.671	258.119	250.735	254.997	262.452	276.702	260.574	271.396	240.143	260.635	-
N+2		262.255	259.451	277.272	269.186	274.145	279.879	292.283	279.380	286.519	256.728	-	-
N+3		279.762	272.860	288.213	279.287	287.541	289.575	303.858	288.902	300.629	-	-	-
N+4		293.438	283.704	299.166	287.717	294.878	300.264	311.413	300.814	-	-	-	-
N+5		303.736	293.923	304.646	297.188	303.236	306.901	321.126	-	-	-	-	-
N+6		312.718	300.074	309.288	302.839	306.010	311.890	-	-	-	-	-	-
N+7		320.887	304.967	312.118	306.644	310.304	-	-	-	-	-	-	-
N+8		326.431	308.121	315.400	309.893	-	-	-	-	-	-	-	-
N+9		330.054	310.773	321.510	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+10		332.454	312.358	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+11		334.573	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<hr/>													
N		355.509	330.304	326.797	312.351	331.704	323.163	390.504	381.828	401.426	369.633	391.047	390.075
N+1		403.471	375.206	369.631	360.129	388.447	379.473	431.335	413.595	410.314	367.378	401.534	-
N+2		390.247	368.629	367.232	363.632	381.021	382.539	402.588	397.597	390.990	351.416	-	-
N+3		391.837	364.226	365.439	359.726	372.303	376.695	390.217	387.116	386.257	-	-	-
N+4		393.014	360.816	360.700	356.820	369.983	369.543	380.615	380.546	-	-	-	-
N+5		392.632	360.151	357.478	353.836	365.141	363.096	371.073	-	-	-	-	-
N+6		389.036	358.962	351.784	346.454	358.440	359.420	-	-	-	-	-	-
N+7		384.275	358.495	349.900	342.239	354.046	-	-	-	-	-	-	-
N+8		380.123	355.398	348.399	339.852	-	-	-	-	-	-	-	-
N+9		374.986	355.699	347.511	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+10		373.301	355.516	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N+11		370.987	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<hr/>													
Te verwachten verlies op aanvangsdatum		355.509	330.304	326.797	312.351	331.704	323.163	390.504	381.828	401.426	369.633	391.047	390.075
Te verwachten verlies van het vorig boekjaar		373.301	355.699	348.399	342.239	358.440	363.096	380.615	387.116	390.990	367.378	391.047	-
Te verwachten verlies van het huidige boekjaar		370.987	355.516	347.511	339.852	354.046	359.420	371.073	380.546	386.257	351.416	401.534	390.075
<hr/>													
Verschil tussen huidig boekjaar en het jaar waarin het schadegeval is voorgevallen		(15.478)	(25.212)	(20.714)	(27.501)	(22.342)	(36.257)	19.431	1.282	15.169	18.217	(10.487)	-
Verschil tussen huidig boekjaar en het vorig boekjaar		2.313	183	888	2.388	4.394	3.676	9.543	6.570	4.733	15.962	(10.487)	-
<hr/>													
Voorzieningen voor te betalen schaden (meer dan 10 jaar)													212.536
Voorzieningen voor te betalen schaden gedurende de laatste 10 jaar													881.237
Overige voorzieningen niet heronnen in deze schadeboekingsdriehoek													1.095.276
Voorzieningen voor lopende schadeoorspronkelijkstelling													2.189.049

Met deze tabel kan de lezer van de financiële staten de historisch verrichte betalingen vergelijken met de voorzieningen die daartoe nog zijn aangelegd.

Zonder afbreuk te doen aan de verstrekte informatie, maar om de tabel leesbaarder te maken, worden enkel de twaalf laatste jaren (met inbegrip van het lopende jaar) in detail gepresenteerd.

3.12.2.5 Voorzieningen voor lopende risico's

In duizenden €	2019		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herv verzekeraars	Netto
Beginsaldo	12.012	-	12.012
Opgelopen tijdens de periode	12.203	(3.576)	8.627
Gebruikt tijdens de periode	(12.012)	-	(12.012)
Eindsaldo	12.203	(3.576)	8.627
<hr/>			
In duizenden €	2018		
	Verzekerings- contracten	Deel van de herv verzekeraars	Netto
Beginsaldo	7.280	-	7.280
Opgelopen tijdens de periode	12.012	-	12.012
Gebruikt tijdens de periode	(7.280)	-	(7.280)
Eindsaldo	12.012	-	12.012

Voor de contracten, waarvoor verwacht wordt dat de premies voor de latere boekjaren (pro rata van de niet verdiende premies) het niet mogelijk maken om het bedrag van de risico's die tijdens dezelfde boekjaren moeten worden

gemaakt te dekken, wordt een voorziening voor lopende risico's opgesteld.

De takken waarop de voorziening voor lopende risico's betrekking heeft, zijn voornamelijk auto en bedrijfsrisico's.

3.12.2.6 Technische voorzieningen Leven

In duizenden €	2019	2018
Beginsaldo	10.835.748	10.757.598
Geïnde premies	574.358	568.578
Schulden betaald in geval van overlijden, vervaldag, afkoop, voordelen en schadegevallen	(466.628)	(519.304)
Wijzigingen in de voorzieningen (risicopremie, ...)	(60.556)	(34.976)
Toeslagvermindering	(44.549)	(44.502)
Toewijzing van gewaarborgde intresten en winstdeelnamen in tak 21 en van financiële rendementen in tak 23	270.192	274.547
Aan- en verkopen van portefeuilles	(13.693)	(3.005)
Shadow accounting	699.452	(204.876)
Andere wijzigingen in de voorzieningen	103.164	41.689
Eindsaldo	11.897.488	10.835.748

De technische voorzieningen Leven stijgen in 2019 met 1.061,7 miljoen euro, gedeeltelijk te verklaren door de schommeling van de impact van de zogenaamde “shadow accounting” ten belope van +699,5 miljoen euro (zie toelichting 3.12.3.2 – laatste tabel). Indien er geen impact zou zijn geweest van de shadow accounting, zou de schommeling 362,2 miljoen euro hebben bedragen en dit als gevolg van de natuurlijke groei van de technische voorzieningen Leven (zie detail in bovenstaande tabel).

In 2019 wordt het effect van shadow accounting verklaard door de daling van de rente op obligaties, dat een aanzienlijke invloed heeft op de reserves van activa beschikbaar voor verkoop.

De premies stijgen in 2019 met 5,8 miljoen euro in vergelijking met 2018. De schulden betaald bij overlijden, op vervaldagen, bij

terugkopen enz. dalen met 52,7 miljoen euro in 2019.

De voorzieningen (risicopremie ...) en de wijzigingen in de andere voorzieningen vinden hun oorsprong in andere bewegingen in verband met de contracten Leven (waarborgverminderingen, contractwijzigingen ...).

3.12.3 Investeringscontracten

In duizenden €	2019	2018
Investeringscontracten met WD	2.367.499	2.147.952
Investeringscontracten zonder WD	349.547	327.333
Totaal investeringscontracten	2.717.045	2.475.285

De beleggingscontracten met winstdeelnamen (WD) stijgen in 2019 met 219,5 miljoen euro. Die stijging is in hoofdzaak te wijten aan de toename van de individuele

Levensverzekeringscontracten in het kader van pensioensparen en de stijging van de shadow accounting ten belope van 82,6 miljoen euro (zie laatste tabel van de toelichting).

3.12.3.1 Investeringscontracten met WD

In duizenden €	2019	2018
Beginsaldo	2.147.952	2.065.182
Geïnde premies	343.153	293.456
Betaalde schulden	(115.863)	(130.113)
Toeslagvermindering	(10.778)	(10.166)
Toewijzing van gewaarborgde intresten en winstdeelnamen in tak 21 en van financiële rendementen in tak 23	50.627	50.035
Aan- en verkopen van portefeuilles	(37.479)	(31.053)
Shadow accounting	82.581	(29.983)
Andere wijzigingen in de voorzieningen	(92.694)	(59.405)
Eindsaldo	2.367.499	2.147.952

De stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de groei van de Levensverzekeringportefeuille met een soortgelijk effect op het vlak van de premies.

De betaalde schulden zijn tussen 2018 en 2019 afgenomen met een bedrag van 14,3 miljoen euro.

3.12.3.2 Investeringscontracten zonder WD

In duizenden €	2019	2018
Beginsaldo	327.333	687.310
Ontvangen deposito's	23.109	36.735
Opnames	(41.519)	(102.064)
Toeslagvermindering	(1.135)	(976)
Toewijzing van de financiële rendementen in tak 23	35.074	(16.751)
Aan- en verkopen van portefeuilles	6.473	992
Andere wijzigingen in de voorzieningen	212	(277.913)
Eindsaldo	349.547	327.333

De ontvangen deposito's worden vooral verklaard door het incasso enerzijds in tak 26,

die duidelijk is afgenomen in vergelijking met vorig jaar en anderzijds in tak 23.

De onderstaande tabel omvat de bedragen van latente meerwaarden op obligaties die worden hernomen in de technische voorzieningen (volgens de schaduwboekhouding of “Shadow accounting”). Deze worden voornamelijk

beïnvloed door de evolutie van de rentes in de obligatieportefeuille die aan deze contracten is toegewezen en verklaart de schommelingen op het vlak van de technische voorzieningen.

In duizenden €	2019	2018
Levensverzekeringscontracten	2.104.580	1.405.128
Investeringscontracten met WD	350.131	267.550
Totaal	2.454.711	1.672.678

In 2019 werd, na een gedetailleerde analyse van de componenten van de financiële instrumenten die betrokken zijn bij “Shadow accounting”, besloten Forwards Swaps in de berekening op te nemen. De waarde van forward swaps bedroeg eind 2018 37,2 miljoen euro. Daarom zou de toepassing van deze

logica op eind 2018 de waarde van de “Shadow accounting” hebben verhoogd van 1.672,7 miljoen euro tot 1.709,9 miljoen euro. Het eigen vermogen van 2018 zou, rekening houdend met een uitgesteld belastingtarief van 25%, met minder dan 1% (of 27,9 miljoen euro) zijn verlaagd.

3.12.3.3 Toereikendheidstest voor verzekeringsverplichtingen (Leven en Niet-leven)

Op het vlak van de verzekeringspassiva wordt binnen de P&V Groep voor elke businessline een toereikendheidstest uitgevoerd.

Deze ‘Liability Adequacy Test’ is een oefening die bij elke jaarafsluiting wordt gemaakt zowel voor de verbintenissen Niet-leven als Leven.

Deze test heeft tot doel om ervoor te zorgen dat er op het passief voldoende boekhoudkundige reserves zijn aangelegd, rekening houdend met de toekomstige verplichtingen van de maatschappij.

Om dit te doen worden de boekhoudkundige provisies (na aftrek van de aanvullende, bedrijfseconomische voorzieningen – de zogenaamde “knipperlichtprovisie” - en verhoogd met de “Shadow Accounting”) vergeleken met een “Best Estimate”, die de actualisatie van toekomstige kasstromen op activa in portefeuille vertegenwoordigt.

De “Shadow Accounting” wordt bepaald als een aanvullende provisie naast de reserves op levensverzekeringscontracten (met winstdeelname). Deze voorziening is berekend op basis van de latente meerwaarde op obligaties (AFS-reserve) en gelinkte afgeleide producten op het einde van die periode.

De hypothesen eigen aan de berekening van de “Best Estimate” (afkoop, sterftcijfer, ...) zijn in overeenstemming met deze gebruikt in Solvency II.

Voor het gedeelte leven, bevat de test de kasstromen die voortvloeien uit de management beslissingen (toekomstige winstdeelnemingen) en het gedrag van de verzekerden (dynamische afkopen).

Het projectiemodel genereert zowel kasstromen gerelateerd aan activa als passiva (voornamelijk om hun impact op winstdeling en dynamisch gedrag te modelleren). Deze kasstromen worden gegenereerd als onderdeel van 5.000 toekomstige reële economische scenario's. Deze scenario's worden

gegenereerd door een generator van economische scenario's op basis van inputgegevens die door Moody's worden verstrekt. Deze 5000 scenario's geven elk hun eigen visie op de toekomst in termen van het rendement van verschillende activaklassen zoals staatsobligaties, bedrijfsobligaties, aandelen, onroerend goed, enzovoort. De gemiddelde opbrengst van deze scenario's is het gemiddelde rendement dat Moody's en P&V op lange termijn verwachten. Voor elk scenario wordt de actuele waarde van de toekomstige kasstromen van de verplichting berekend op basis van het in dat scenario gerealiseerde marktrendement. Het gemiddelde van deze actuele waarden over de 5.000 scenario's leidt tot de beste schatting (“best estimate”), die vervolgens wordt vergeleken met de beschikbare boekwaarde

zoals hierboven aangegeven (BGAAP technische reserves – aanvullende voorziening Leven + “shadow accounting”). De test wordt uitgevoerd op alle verplichtingen van het Leven.

Er worden eveneens sensibiliteitstesten uitgevoerd om de stabiliteit van de berekeningen te verzekeren.

Elke tekort op het niveau van de geconsolideerde rekeningen maakt het voorwerp uit van een aanpassing in de resultatenrekening.

In de huidige situatie van de oefeningen volstaan de technische voorzieningen van de levensverzekeringactiviteiten met een overschot van 337 miljoen euro.

3.12.4 Verzekeringsschulden

In duizenden €	2019		
	Schulden voor directe verzekering	Schulden voor veronderstelde herverzekering	Totaal
Beginsaldo	183.792	198.867	382.659
Toevoegingen	35.380	1.867	37.247
Onttrekkingen	(50.931)	(30.723)	(81.655)
Eindsaldo	168.242	170.010	338.253

In duizenden €	2018		
	Schulden voor directe verzekering	Schulden voor veronderstelde herverzekering	Totaal
Beginsaldo	181.190	200.348	381.539
Toevoegingen	149.812	1.867	151.680
Onttrekkingen	(147.212)	(3.348)	(150.560)
Eindsaldo	183.792	198.867	382.659

P&V Verzekeringen is goed voor meer dan 98,6% van de verzekeringsschulden. Ze zijn gedaald met 15,6 miljoen euro.

Bedragen ontvangen van tussenpersonen en klanten, maar nog niet gekoppeld aan een contract of overeenkomst, worden geclassificeerd als "verzekeringsschulden".

De evolutie van deze post is afhankelijk van de min of meer aanzienlijke bedragen die aan het

einde van het boekjaar op de bankrekeningen van de groep zijn geïncasseerd en die in de daaropvolgende weken door de operationele afdelingen worden verwerkt.

Deze worden op dit niveau ook geclassificeerd als de bedragen die zijn ontvangen maar nog niet toewijsbaar aan verzekeringscontracten, aangezien de verzekeringsdekking nog niet is geactiveerd (betaling vóór de vervaldag).

3.13 Voorzieningen

3.13.1 Opname

De voorzieningen worden geboekt wanneer de P&V Groep een bestaande (juridische of impliciete) verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden waarvan de afwikkeling van de verplichting naar verwachting resulteert in een uitstroom uit de entiteit van middelen die economische

voordelen in zich bergen en het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat. Wanneer verwacht wordt dat de volledige of een deel van de voorziening aan P&V terugbetaald zal worden, moet de terugbetaling worden geboekt als de entiteit bijna zeker is die terugbetaling te krijgen.

3.13.2 Waardering

Het bedrag van de voorziening moet de best mogelijke schatting zijn (best estimate) van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de balansdatum af te wikkelen. De best mogelijke schatting is het bedrag dat een entiteit redelijkerwijs zou moeten betalen om een verplichting op de balansdatum af te wikkelen of om de verplichting op diezelfde datum over te dragen aan een derde partij. Wanneer het effect van de tijdwaarde van geld aanzienlijk is, worden de voorzieningen bepaald aan de hand van een discontovoet voor belastingen die eventueel de risico's verbonden aan de verplichting weerspiegelt.

Op elke afsluitingsdatum zal de voorziening worden herzien en aangepast om de best mogelijke schatting op die datum te weerspiegelen van het bedrag dat nodig is om

de overeenkomstige verplichting af te wikkelen. Indien de uitstroom van middelen niet meer waarschijnlijk is, moet de voorziening worden omgekeerd

De schulden met betrekking tot de verzekeringscontracten worden in dit document overigens gedetailleerd door gebruik te maken van de term 'technische voorzieningen' die in de verzekeringssector doorgaans wordt gebruikt. Deze rubriek doet overwegend een beroep op de gedetailleerde begrippen voorzieningen voor schadegevallen en voorzieningen voor niet-verdiende premies.

Niettemin werd de omschrijving 'schulden met betrekking tot de verzekeringscontracten', conform de IFRS-normen, in de balans gebruikt.

3.14 Pensioenen en andere verplichtingen

3.14.1 Personeelsvoordelen

3.14.1.1 Voordelen op korte termijn

De voordelen op korte termijn worden in de boekhouding opgenomen wanneer een werknemer diensten verleend heeft in ruil voor die voordelen. Deze voordelen zijn voornamelijk samengesteld uit de periodieke verloningen.

3.14.1.2 Vergoedingen *na uitdiensttreding*

De vergoedingen na uitdiensttreding worden geclassificeerd onder de toegezegde bijdragenregelingen of onder de toegezegd pensioenregelingen.

➤ *Toegezegde bijdragenregelingen*

De bijdrage die betaald moet worden in het kader van toegezegde bijdragenregelingen staat in verhouding tot de door de medewerkers aan de entiteit verleende diensten en wordt opgenomen als 'personeelskosten'. De niet-betaalde bijdragen worden opgenomen als een verplichting.

Elke vergoeding na uitdiensttreding dat niet voldoet aan de voorwaarden om te worden opgenomen onder de toegezegde bijdragenregelingen zal worden geclassificeerd onder de toegezegd pensioenregelingen.

IAS 19.51 stelt dat wanneer een personeelslid diensten verleent aan de entiteit gedurende de periode, de entiteit de verschuldigde bijdragen aan een toegezegde bijdragenregeling moet opnemen in ruil voor deze diensten :

- passiva (te betalen kosten), na aftrek van reeds betaalde premies, indien van toepassing.

Vanwege de minimum opbrengstgaranties in België, vormen deze plannen geen toegezegde bijdrageregelingen in de strikte zin van de norm IAS 19. De norm IAS 19 behandelt echter niet de boekhouding van hybride plannen en de wijziging van de wet op 1 januari 2016 heeft de boekhouding van deze plannen vergemakkelijkt door het hanteren van de methode van de geprojecteerde kredieteenheid. Aldus raamt de Groep de toegezegdebijdragenverplichting vanaf 1 januari 2016 in overeenstemming met IAS 19.

➤ *Toegezegd pensioenregelingen*

De netto verplichting die in de jaarrekeningen opgenomen wordt, is de huidige waarde van de verplichting in verband met de prestaties.

Om de huidige waarde van de verplichtingen in verband met vergoedingen na uitdiensttreding en de overeenkomstige kostprijs van de tijdens de periode verleende diensten te waarderen, moet een methode van actuariële waardering worden toegepast, moeten de rechten op prestaties aan de dienstperiodes worden toegewezen en moeten actuariële hypothesen worden gemaakt. Wanneer ze de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten, de kostprijs in overeenstemming met de tijdens de periode verleende diensten en eventueel de kosten van verstreken diensttijd bepaalt, moet de entiteit de vergoedingen toewijzen aan de dienstperiodes volgens de formule voor de berekening van de vergoedingen vastgesteld volgens de regeling.

De kosten van verstreken diensttijd wijzen op de schommeling van de huidige waarde van de verplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten voor de diensten verleend door de personeelsleden tijdens vorige perioden, voortvloeiend uit de invoering van vergoedingen na uitdiensttreding of andere vergoedingen op lange termijn of wijzigingen

aangebracht aan die vergoedingen tijdens de periode in kwestie.

De kosten van verstreken diensttijd worden ten vroegste als kost geboekt:

Vanaf het moment van de hervorming of vermindering van de regeling;

En

Vanaf het moment dat de entiteit de eraan verwante herstructureringskosten of ontslagvergoedingen opneemt.

De activa van de regeling zijn activa die gehouden worden door een pensioenfonds op lange termijn of in aanmerking komende verzekeringscontracten. De reële waarde is gebaseerd op de informatie van de marktprijzen, en in geval van effecten op de gepubliceerde biedkoers. De waarde van elk verantwoord actief in de toegezegde pensioenregelingen is beperkt tot de som van de kosten van verstreken diensttijd en de huidige waarde van alle beschikbare economische voordelen, in de vorm van terugbetalingen door de regeling of in de vorm van verminderingen van toekomstige bijdragen aan de regeling.

De kosten van de diensten en de netto rentes worden opgenomen als verliezen en winsten. De actuariële winsten en verliezen voor de toegezegde pensioenregelingen en andere herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten worden integraal opgenomen tijdens de periode waarin ze gepresenteerd worden als niet-gerealiseerde resultaten. Dergelijke herwaarderingen worden ook onmiddellijk opgenomen als boekhoudkundige reserves en worden niet geherclassificeerd als verliezen en winsten in latere periodes.

➤ *Ontslagvergoedingen*

Ontslagvergoedingen zijn personeelsvergoedingen die betaald moeten worden als gevolg van de beslissing van de

entiteit om de arbeidsovereenkomst van het personeelslid te verbreken voor de normale pensioenleeftijd ; of de beslissing van het personeelslid om vrijwillig te vertrekken in ruil voor die vergoeding. De ontslagvergoedingen worden ten vroegste opgenomen tussen het moment dat de entiteit niet langer kan weigeren om de vergoeding toe te kennen ; of het moment dat de entiteit de kosten van een herstructurering, die de betaling van ontslagvergoedingen impliceert, boekt.

➤ **Andere vergoedingen op lange termijn**

De andere vergoedingen op lange termijn zijn vergoedingen die aan de actieve werknemers aangeboden worden en die niet vallen onder de categorieën van vergoedingen op korte termijn, ontslagvergoeding of vergoedingen na uitdiensttreding. De andere vergoedingen op lange termijn worden op dezelfde manier als de vergoedingen na uitdiensttreding gemeten en geboekt. Elke wijziging in de nettoverplichting wordt in de resultatenrekening opgenomen.

3.14.1.3 Beschrijving van de belangrijkste pensioenstelsels en gelijkgestelde voordelen

In België regelen collectieve arbeidsovereenkomsten de rechten van het personeel uit de verzekeringssector. Aan de hand van die overeenkomsten, die van

toepassing zijn op het personeel van de P&V Groep dat aangeworven is vóór 1 april 2013, kunnen de aangeslotenen een kapitaal genieten dat berekend wordt volgens een formule die rekening houdt met het jaarloon aan het einde van de loopbaan en de anciënniteit verworven bij pensionering. Het betreft de toegezegde pensioenregeling.

De P&V Groep heeft verschillende toegezegde pensioenregelingen die betrekking hebben op een deel van de loontrekkenden en die gefinancierd worden aan de hand van bijdragen die gestort worden in afzonderlijk beheerde fondsen. De werkgeversbijdragen worden jaarlijks bepaald op basis van een actuariële expertise. Bedoeling ervan is na te gaan of de wettelijke verplichtingen inzake minimale financiering voldaan zijn en of de langetermijnfinanciering van de prestaties verzekerd is.

Het personeel aangeworven vanaf 1 april 2013 profiteert van de toegezegde bijdrageregeling. De verplichtingen die voortvloeien uit die pensioenplannen worden voornamelijk gefinancierd bij verzekeringsmaatschappijen van de P&V Groep.

De P&V Groep kent ook andere personeelsvoordelen toe zoals anciënniteitspremies (jubilea) en brugpensioenen.

3.14.1.4 Toezeggingen van de P&V Groep opgenomen in het passief van de balans

In duizenden €	2019	2018
Toegezegde pensioenrechten	298.654	260.651
Beschikbare premieregeling	49.209	47.927
Voorzieningen voor brugpensioenen	4.624	6.867
Premies voor jubilarissen	4.963	5.747
Waarde van de verplichtingen relatief aan het personeel	357.452	321.192

De hierboven vermelde bedragen komen overeen met de reserves die zijn gevormd voor de verbintenissen van de Groep. Deze bedragen werden gevormd door de levering van verzekeringspremies of door de voorziening van bedragen die volgens de normen werden geschat.

De P&V Groep is haar eigen verzekeraar voor de groepsverzekeringen van haar personeel.

Daarom is er geen "activaplan" zoals IAS19 oproept.

3.14.2 Vaste prestaties.

De schommelingen in de geactualiseerde waarde van de verbintenis voor vaste prestaties zien er als volgt uit :

In duizenden €	2019	2018
Beginsaldo	260.651	264.032
Kosten van verstreken diensttijd	6.240	9.920
Rente-kosten	4.225	3.681
Taksen betaald op premies	(5)	(1.356)
Wettelijke vergoedingen	(8.210)	(13.228)
Actuariële winsten en verliezen	35.753	(2.398)
Eindsaldo	298.654	260.651

Per 31 december 2019 bedragen de gecumuleerde actuariële verliezen en opbrengsten opgenomen in het eigen vermogen 35,8 miljoen euro, tegenover gecumuleerde actuariële verliezen en winsten van -2,4 miljoen euro eind 2018, wat neerkomt op een variatie in het boekjaar van 38,2 miljoen euro. Die stijging is te verklaren door de daling van de tarieven die in de actuariële berekening als hypothesen zijn genomen.

De P&V Groep gaat ervan uit in de loop van het boekjaar 2019 om en bij de 11,9 miljoen euro aan premies te zullen storten ten gunste van de toegezegde pensioenregeling en de toegezegde bijdrageregeling.

3.14.2.1 Actuariële hypothesen

De belangrijkste hypothesen zijn :

	2019	2018
Disconteringsvoet	0,65%	1,68%
Sterftetafel	MR /FR-5	MR /FR-5
Inflatie	1,70%	1,90%
salarisverhoging boven inflatie	2,20%	2,20%
Turnover :		
≤ 30	10,00%	7,50%
31-40	6,00%	4,50%
41-50	4,00%	3,00%
51-57	4,00%	4,00%
> 57 (60)	11,00%	8,75%

De gemiddelde looptijd van de contracten van de populatie ligt tussen 9 en 15 jaar.

De standaardisering van de intern gebruikte tarieven voor de verschillende werkzaamheden die beïnvloed worden door die parameters (discontovoet en inflatie) zorgt voor

consistentie in de waardering binnen de P&V Groep.

Het eruit voortvloeiende cijferresultaat stemt, volgens de ramingen van het management, overeen met de principes van IAS 19.

3.14.2.2 *Sensitiviteitsanalyses* :

Op 31 december 2019 werd voor de belangrijkste hypothesen de volgende kwantitatieve sensitiviteitsanalyse uitgevoerd :

Hypothese	Disconteringsvoet		Toekomstige salarisstijgingen		Turnover	
Graad van gevoeligheid	0,25%	-0,25%	0,25%	-0,25%	0,25%	-0,25%
Impact op de netto toegezegde pensioenrechten	(9.993)	10.532	10.158	(9.527)	(855)	878

3.14.3 Vaste bijdragen

Het personeel aangeworven vanaf 1 april 2013 profiteert van de toegezegde bijdrageregeling. Toch dienen we op te merken dat tot 2015 de wet voor de gestorte bijdragen een gemiddeld jaarlijks rendement over de loopbaan van minstens 3,25% op de werkgeversbijdragen en minstens 3,75% op de werknemersbijdragen oplegt, waarbij het eventuele tekort ten laste is van de werkgever.

Eind december 2015, heeft een verandering in de wet op de aanvullende pensioenen het minimumrendement op fondsbeleggingen gewijzigd. Vanaf 2018, komt het minimumrendement overeen met een percentage van de gemiddeld opbrengst op de laatste 24 maanden van de obligaties lineair op 10 jaar.

Voor de IFRS-waardering worden deze contracten in beschouwing gebracht, rekening houdend met de minimale garanties die de

wetgever heeft opgelegd, zoals 'te-bereiken-doel'-contracten.

Het bedrag van de reserves, zoals hieronder vermeld, (49,2 miljoen euro) werd bepaald op basis van de technieken van de “Projected Unit Method”.

De percentages, gebruikt voor de berekeningen, zijn de volgende :

- 3,25 % rendement op de werknemersbijdragen voor 1/1/2016 ;
- 3,75% op de werkgeversbijdragen voor 1/1/2016 ;
- 1,75% op alle bijdragen vanaf 1/1/2017.

3.14.4 Andere personeelsbeloningen

De daling van de voorziening voor brugpensioenen in IFRS is toe te schrijven aan de interne analyse van de voorwaarden van de CAO (collectieve arbeidsovereenkomsten) en

van de geldende overheidsmaatregelen, evenals de regelingen getroffen tijdens het jaar.

3.15 Samenstelling van de uitgestelde belastingen

In duizenden €	2019		2018	
	Door de Balans	Door de resultaten	Door de Balans	Door de resultaten
Overgedragen verliezen	1.844	(1.316)	3.359	597
Belastbare voorzieningen	78.723	1.341	77.383	(184)
Voorzieningen en andere tijdelijke verschillen	(7.621)	(98)	(7.523)	122
Waardeverlies op activa	-	(6)	(193)	153
Elementen relatief aan de verzekeringen	491.074	(1.532)	297.098	(1.104)
Reële waarde aanpassingen op acquisities	(20.063)	(1.103)	(18.959)	(1.947)
Voorzieningen voor voordelen aan het personeel	31.155	(2.183)	23.893	(1.595)
Niet gerealiseerde winsten op beleggingen in effecten	(773.825)	(1.569)	(561.357)	8.604
Andere	(7.353)	187	-	-
Netto uitgestelde belastingvorderingen / verplichtingen	(206.063)	(6.280)	(186.298)	4.646

De belangrijkste bron van uitgestelde belastingen is het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde van de financiële instrumenten. Dit verschil in reële waarde heeft tot gevolg dat een nettobedrag van 773,8 miljoen euro aan uitgestelde belastingen wordt erkend. Deze zijn tweeledig en omvatten zowel waardeverliezen als meerwaarden. Voor de financiële instrumenten die volgens IAS 39 tegen reële waarde geherwaardeerd moeten worden, moet een uitgestelde belasting worden geboekt op het verschil tussen de boekwaarde (belastinggrondslag) en de reële waarde, met uitzondering van de aanpassingen op aandelen en SICAV's voor de ondernemingen andere dan verzekeringsmaatschappijen. Op deze laatste zijn er geen tijdelijk verschillen aangezien ze niet belastbaar zijn

Een andere belangrijke bron heeft betrekking op de fiscale verliezen die 80,6 miljoen euro

bedragen na toepassing van de invorderbaarheidstest.

De technische voorzieningen geboekt volgens lokale normen, maar niet erkend in het IFRS-referentiesysteem (egalisatie en catastrofes, knipperlicht, ...) vormen een andere belangrijke bron van uitgestelde belastingen. De impact ervan wordt grotendeels gecompenseerd door de shadow accounting volgens de IFRS-norm 4. Bijgevolg bedraagt de netto-impact 491,1 miljoen euro.

De uitgestelde belastingcomponenten die via het resultaat worden geboekt, werden in 2018 sterk beïnvloed door de toepassing van de nieuwe Belgische belastingwetgeving inzake belastingtarieven die van toepassing zijn in de komende jaren. Dit weerspiegelt zich door een impact van 4,6 miljoen euro op het resultaat in 2018 tegenover -6,3 miljoen euro in 2019.

3.16 Schulden met betrekking tot niet-courante activa aangehouden voor verkoop

De lezer wordt verwezen naar punt 3.9 betreffende niet-courante activa aangehouden voor verkoop.

3.17 Overige passiva

3.17.1 Financiële passiva – Initiële opname en uitgestelde waarderingen

Initiële opname en waardering

Financiële passiva worden in het toepassingsgebied van IAS 39 geïnclassificeerd als financiële passiva tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening zoals leningen en kredieten of zoals afgeleide producten naargelang wat past. De P&V Groep bepaalt de classificatie van haar financiële passiva bij de initiële opname.

Elk financieel passief wordt initieel opgenomen tegen de reële waarde en in geval van leningen en kredieten door rekening te houden met de rechtstreeks toewijsbare transactiekosten.

De financiële passiva van de P&V Groep omvatten de investeringscontracten zonder elementen van discretionaire winstdeelname, de nettowaarde van de activa toewijsbaar aan de houders van verzekeringscontracten van het type tak 23, de schulden aan leveranciers en andere crediteuren, de leningen, de crediteurenrekeningen met betrekking tot verzekeringen en de afgeleide financiële instrumenten.

Uitgestelde waardering

De uitgestelde waardering van financiële passiva hangt af van hun classificatie:

- ***Financiële passiva tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening***

De financiële passiva tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening omvatten de financiële passiva aangehouden voor transactiedoeleinden en de financiële passiva die bij de initiële opname tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening opgenomen werden.

De financiële passiva worden geïnclassificeerd als aangehouden voor transactiedoeleinden als ze verworven zijn om ze in een nabije toekomst te verkopen. Deze categorie omvat de afgeleide financiële instrumenten waarin de P&V Groep een verbintenis aangegaan heeft en die geen afdekkingsinstrumenten zijn zoals bepaald door IAS 39. De afzonderlijk in het contract besloten afgeleide producten worden eveneens geïnclassificeerd als aangehouden voor transactiedoeleinden tenzij ze niet als afdekkingsinstrumenten geïnclassificeerd kunnen worden.

De P&V Groep heeft ook de investeringscontracten met elementen van discretionaire winstdeelname en de nettowaarde van het actief toewijsbaar aan de houders van deelbewijzen opgenomen als passiva die bij hun initiële opname gewaardeerd werden tegen reële waarde via de nettoresultatenrekening. De winsten en verliezen op de passiva die aangemerkt zijn als aangehouden voor transactiedoeleinden worden in de resultatenrekening geboekt.

➤ ***Rentedragende leningen en kredieten***

Na hun initiële opname worden de rentedragende leningen en kredieten later

gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs door de methode van de effectieve rente toe te passen. De winsten en verliezen worden in de resultatenrekening erkend als de passiva niet langer in de balans opgenomen zijn, alsook tijdens het afschrijvingsproces volgens de methode van de effectieve rente. Bij de berekening van de afgeschreven kostprijs wordt rekening gehouden met elke onder- of overwaardering bij de aankoop en met de andere kosten die een integraal deel uitmaken van de methode van de effectieve rente. De afschrijving tegen effectieve rente wordt in de resultatenrekening onder de financieringskosten opgenomen.

Niet langer opnemen van financiële passiva in de balans

Een financieel passief wordt niet langer in de balans opgenomen als de verplichting gekoppeld aan het passief uitgedoofd of geannuleerd is of als de verplichting verstreken is. Wanneer een bestaand financieel passief wordt vervangen door een ander instrument van dezelfde kredietgever tegen duidelijk andere voorwaarden, dan wordt die vervanging geboekt als een uitdoving van het initiële financiële passief en wordt een nieuw financieel passief opgenomen. Dat geldt ook bij wezenlijke verandering van de voorwaarden van een bestaand financieel passief. Het verschil tussen de respectieve boekwaarden van het initiële financiële passief en het nieuwe financiële passief wordt in de resultatenrekening geboekt.

In duizenden €	2019	2018	Variatie
Achtergestelde schulden	400.080	400.108	(28)
Financiële schulden	500.231	231.477	268.754
Overige schulden	141.036	178.400	(37.364)
Totaal	1.041.347	809.985	231.362

De netto boekwaarde van achtergestelde schulden bedraagt 400,1 miljoen euro op 31 december 2019. De reële waarde wordt gedefinieerd door IAS 39 als de prijs die zou worden ontvangen voor de verkoop van een actief of betaald voor de overdracht van een verplichting in een normale transactie tussen marktdeelnemers op de waardingsdatum. De waardering van de reële waarde veronderstelt ook dat de transactie plaatsvindt op de primaire markt waar het item wordt verhandeld, d.w.z.

de markt met de hoogste activiteit en het grootste volume (IFRS 13). In deze context is de reële waarde van achtergestelde schulden alleen berekend omdat het een langlopende schuld is waarvan de parameters constant zijn. Dit is niet het geval voor andere soorten schulden. De reële waarde van de achtergestelde schulden bedroeg 431,7 miljoen euro op 31 december 2019.

	2019		2018	
	Boekhoudwaarde	Reële waarde (Niveau 3)	Boekhoudwaarde	Reële waarde (Niveau 3)
Achtergestelde leningen	400.080	431.682	400.108	398.766

In het kader van de reorganisatie van de prudentiële kapitaalstructuur van de P&V Groep zijn alle achtergestelde leningen

omgezet in enerzijds een achtergestelde obligatielening op 10 jaar en anderzijds, voor het saldo, in B-aandelen.

De financiële verplichtingen zijn met 268,8 miljoen euro gestegen van 231,5 miljoen euro in 2018 tot 500,2 miljoen euro in 2019. Dit is voornamelijk te verklaren door de toename van de uitstaande repo-transacties met 265 miljoen euro, evenals door de opname van de schuld

met betrekking tot de leasecontracten volgens de definitie van de norm IFRS 16.

De overige schulden zijn met 37,4 miljoen euro gedaald, voornamelijk ten gevolge van de daling van de toe te wijzen betalingen.

3.17.2 Spreiding en looptijd van de overige passiva

De overige passiva zijn hierna verdeeld over de korte en de lange termijn.

In duizenden €	2019	2018	Variatie
Rentedragende schulden - op lange termijn			
Achtergestelde schulden	390.000	390.000	-
Financiële schulden	6.877	-	6.877
Overige schulden	16.821	27.601	(10.780)
Totaal rentedragende schulden - op lange termijn	413.698	417.601	(3.903)
Rentedragende schulden - op korte termijn			
Achtergestelde schulden	10.080	10.108	(28)
Financiële schulden	493.353	231.477	261.877
Overige schulden	124.216	150.800	(26.584)
Totaal rentedragende schulden - op korte termijn	627.650	392.384	235.265
Totaal	1.041.347	809.985	231.362

De financiële schulden op lange termijn zijn toegenomen van 0 miljoen euro in 2018 naar 6,9 miljoen euro in 2019. Deze rubriek omvat de schuld met betrekking tot leaseovereenkomsten in overeenstemming met de norm IFRS 16, evenals de niet vervallen lopende intresten op de achtergestelde lening.

De financiële schulden op korte termijn stegen van 231,5 miljoen euro in 2018 naar 493,4 miljoen euro in 2019. Die schommeling is te verklaren door de REPO-leningen en door de opname van de schuld met betrekking tot leaseovereenkomsten in overeenstemming met de norm IFRS 16.

3.17.2.1 Vervaldagboek van de overige passiva

In duizenden €	2019					Totaal
	Tot 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar tot 10 jaar	Meer dan 10 jaar tot 15 jaar	Onbepaald	
Achtergestelde schulden	10.080	-	390.000	-	-	400.080
Financiële schulden	493.353	6.868	10	-	-	500.231
Overige schulden	124.216	15.855	966	-	-	141.036
Totaal	627.650	22.722	390.975	-	-	1.041.347

	2018					Totaal
	Tot 1 jaar	Meer dan 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar tot 10 jaar	Meer dan 10 jaar tot 15 jaar	Onbepaald	
Achtergestelde schulden	10.108	-	390.000	-	-	400.108
Financiële schulden	231.477	-	-	-	-	231.477
Overige schulden	150.800	25.198	2.402	-	-	178.400
Totaal	392.384	25.198	392.402	-	-	809.985

In de overige schulden werden voorzieningen voor risico's, kosten en geschillen geboekt voor een bedrag van 1,5 miljoen euro. Die laatste bevinden zich vooral in de categorie met een vervaldag tussen 1 en 5 jaar wegens hun onzekere karakter en het feit dat strafrechtelijke procedures vaak langer dan een jaar duren.

De rentevoet van de achtergestelde schulden is 5,5%.

Op het merendeel van de financiële schulden is slechts een minieme rentelast van toepassing

3.17.3 Detail van de overige schulden

De overige schulden zijn grotendeels handels-, sociale en belastingschulden. De grootste schommelingen zijn toe te schrijven aan de handelsschulden.

In duizenden €	2019	2018
Provisies	23.513	32.421
Belastingen	15.601	14.950
Bezoldigingen en sociale lasten	39.669	37.254
Overlopende rekeningen	7.852	4.113
Handelsschulden	54.401	89.662
Totaal overige schulden	141.036	178.400

De provisijs zijn met 8,9 miljoen euro gedaald, voornamelijk door de herclassificatie van de voorziening voor uitgestelde belastingen ten bedrage van 7,5 miljoen euro en door de variaties in de provisie voor het sociaal plan Horizon 2020 voor een bedrag van 1,4 miljoen euro. Deze variaties zijn opgenomen in de post "Overige" op het niveau van het detail van de provisijs.

voor de vervaldag tot 1 jaar en gezien het huidige renteniveau in de financiële markten.

De overige schulden zijn niet rentedragend.

Het hierboven voorgestelde vervaldagboek vermeldt geen bedragen voor deze posten.

Voor de achtergestelde schulden wordt de jaarlijkse rentelast geraamd op 21,4 miljoen euro tot één jaar en 107,2 miljoen euro voor de vijf volgende jaren.

Hierna het detail van de overige schulden:

De belastingschulden blijven stabiel in vergelijking met 2018.

De sociale schulden zijn toegenomen met 2,4 miljoen euro.

De handelsschulden zijn met 35,3 miljoen euro gedaald, voornamelijk te verklaren door de sterke daling van de toe te wijzen stortingen (29,3 miljoen euro).

3.17.3.1 Detail van de voorzieningen

De voorzieningen voor risico's en kosten en de voorzieningen voor geschillen zien er als volgt uit:

In duizenden €	2019				2018			
	Andere risico's en kosten	Geschillen	Overige	Totaal	Andere risico's en kosten	Geschillen	Overige	Totaal
Beginsaldo	539	917	30.964	32.421	1.023	1.467	37.583	40.073
Toevoegingen	78	-	3.606	3.684	204	925	-	1.129
Bestedingen	-	-	(5.051)	(5.051)	(320)	(182)	(4.562)	(5.065)
Terugnemigen	-	-	-	-	(266)	(288)	-	(554)
Herklassering	-	-	(7.540)	(7.540)	(101)	(1.005)	(2.056)	(3.162)
Eindsaldo	617	917	21.979	23.513	539	917	30.964	32.421

De overige provisies zijn in 2019 met 9,0 miljoen euro gedaald en dit door de herclassificatie van de voorziening voor uitgestelde belastingen ten bedrage van 7,5 miljoen euro en door de schommelingen in de provisie voor het sociaal plan Horizon 2020 voor een bedrag van 1,4 miljoen euro.

De voorzieningen voor geschillen blijven stabiel.

3.18 Afgeleide financiële instrumenten

Initiële opname en latere waardering

De P&V Groep classificeert de afgeleide financiële instrumenten als aangehouden voor transactiedoeleinden behalve als ze aangemerkt zijn als effectieve afdekkingsinstrumenten. De P&V Groep heeft geen afgeleide financiële instrumenten aangemerkt als afdekkingsinstrumenten.

De in het contract besloten afgeleide producten worden verwerkt als afzonderlijke afgeleide producten en worden geboekt tegen reële waarde als hun economische kenmerken en risico's niet nauw samenhangen met die van het hoofdcontract en als het hoofdcontract niet zelf via de nettoresultatenrekening opgenomen is

tegen reële waarde. De in het contract besloten afgeleide producten die voldoen aan de definitie van verzekeringscontracten worden verwerkt en gemeten als verzekeringscontracten.

De afgeleide financiële instrumenten aangehouden voor transactiedoeleinden worden initieel opgenomen tegen reële waarde. Na de initiële opname worden ze geherwaardeerd tegen reële waarde.

Elke winst of elk verlies voortvloeiend uit de wijziging van de reële waarde op afgeleide producten wordt rechtstreeks in de resultatenrekening opgenomen, behalve in

geval van 'hedge accounting' (afgeleide instrumenten ter afdekking).

➤ ***Afgeleide financiële instrumenten ter afdekking***

De basisregel van IAS 39 is duidelijk: een onderneming verwerkt haar afgeleide producten tegen reële waarde (fair value) in de IFRS-rekeningen. Als wijzigingen tot variaties in die reële waarde leiden, dan boekt de onderneming die impact in de resultatenrekening. Toch is er een uitzondering: het gebruik van de afdekkingsboekhouding (hedge accounting).

Volgens IAS 39 kan een onderneming onder bepaalde zeer specifieke voorwaarden de wijziging van de reële waarde van het afgeleide product boeken op hetzelfde moment als de verandering van de waarde van het onderliggende actief. Het gebruik van de afdekkingsboekhouding door P&V impliceert dat P&V periodiek documentatie moet opstellen waaruit de effectiviteit van de afdekking (nu en in de toekomst) blijkt. Hiervoor kan de onderneming drie modellen toepassen :

- Afdekking van kasstromen ;
- Afdekking van de reële waarde ;
- Afdekking van een netto-investering in een activiteit in het buitenland (dit model wordt niet verder besproken).

➤ ***Kasstroomafdekking***

Dit is een afdekking van de blootstelling aan schommelingen in de kasstromen met betrekking tot een specifiek risico gekoppeld aan een opgenomen actief of passief of gekoppeld aan een zeer waarschijnlijke transactie, die voortvloeien uit variabele rentes en prijzen. In geval van een kasstroomafdekking worden de variabele kasstromen vastgelegd.

Als de afdekkingsrelatie conform de vereisten is (van de afdekkingsdocumentatie tot het begin van de afdekkingsrelatie en op het vlak van de periodieke effectiviteitstest), dan kan de onderneming de variatie van de reële waarde van het afgeleide product overdragen naar een afzonderlijk element van het eigen vermogen ('cash flow hedge reserve'), d.w.z. de kasstroomafdekkingsreserve. Elke ineffectiviteit van de afdekking wordt dan weer in de resultatenrekening geboekt. De bedragen die vermeld zijn in de 'cashflow hedge reserve' (OCI) zullen moeten worden geherclassificeerd van het eigen vermogen naar de resultatenrekening als een herclassificatie in dezelfde periode of in de periodes tijdens dewelke de geplande afdekkingstransactie een invloed heeft op de resultatenrekening.

➤ ***Reële-waardeafdekking***

Dit is een afdekking om de blootstelling aan schommelingen in de reële waarde van een actief, passief of blootstelling aan een vaste toezegging te beperken. De variatie van de reële waarde hangt samen met een specifiek risico en impliceert een weerslag op de nettowinst.

Als de afdekkingsrelatie conform de vereisten is, dan moet de onderneming de variaties in de reële waarde van het afgeleide product in de resultatenrekening opnemen. De verandering van de waarde van het onderliggende actief moet eveneens via de resultatenrekening gaan en zo de impact in de resultatenrekening van de afdekking beperken voor zover er een totale relatie van effectiviteit van de afdekking bestaat.

➤ ***Voorwaarden van de afdekkingsboekhouding***

Een onderneming moet aan de volgende voorwaarden voldoen :

- De relatie tussen het afgedekte element en het afgeleide product moet goed gedocumenteerd zijn. Zowel het doel als de

strategie om het afdekkingsdoel te bereiken, moeten formeel worden gedocumenteerd en later worden uitgewerkt wanneer de afdekking van kracht wordt. De strategie stemt overeen met de methode die gebruikt wordt om de effectiviteit van de afdekking aan te tonen ;

- De afdekkingsrelatie moet prospectief en retrospectief effectief zijn en de toekomstige kasstromen moeten zeer waarschijnlijk zijn ;
- De afdekkingsrelatie moet regelmatig worden getest op haar effectiviteit. Ineffectiviteit is toegelaten op voorwaarde dat de afdekkingsrelatie een rendement tussen 81% en 125% haalt ;
- De afgedekte positie leidt tot een blootstelling aan de variaties in de stromen tegen reële waarde of de kasstromen die een weerslag zou kunnen hebben op de resultatenrekening.

➤ **Novation: vernieuwing van afdekkingsinstrumenten**

De vernieuwing (novation) van een derivaat aangewezen als een afdekkingsinstrument dient niet te worden beschouwd als een gebeurtenis dat tot een stopzetting van hedge accounting zou kunnen leiden als aan de volgende criteria wordt voldaan:

- de vernieuwing is het gevolg van wetten of reglementeringen of de publicatie van wetten of reglementeringen
- een of meerdere compenserende tegenpartijen vervangen de oorspronkelijke tegenpartij;
- de wijzigingen in de voorwaarden van het vernieuwde afdekkingsinstrument zijn beperkt tot voorwaarden die nodig zijn voor de vervanging van de tegenpartij.

De wijzigingen omvatten vernieuwingen op centrale tegenpartijen, alsook aan intermediairs zoals clearingleden. Voor vernieuwingen die

niet voldoen aan de criteria voor deze uitzondering, dienen de entiteiten de wijzigingen in het afdekkingsinstrument te beoordelen ten opzichte de criteria voor het niet langer opnemen van financiële instrumenten ('derecognition') en de algemene voorwaarden voor de voortzetting van hedge accounting.

De aanpassing is retrospectief van toepassing voor jaarperiodes die starten op of na 1 januari 2014.

➤ **Discontinuïteit**

De afdekkingsboekhouding moet worden onderbroken als :

- Het afdekkingsinstrument is vervallen of werd verkocht, opgezegd of uitgeoefend;
- De afdekking niet meer voldoet aan de criteria van de afdekkingsboekhouding, bv. niet meer effectief is;
- In geval van kasstroomafdekking, de geplande transactie niet meer zal plaatsvinden;

Of

- De entiteit de afdekking annuleert.

Als de afdekkingsboekhouding voor de kasstromen onderbroken is omdat de geplande transactie niet kon plaatsvinden, dan moeten de winsten en verliezen die in het eigen vermogen geboekt werden onmiddellijk worden overgedragen naar de resultatenrekening. Vond de transactie toch plaats, maar werd de afdekkingsrelatie onderbroken, dan blijft het bedrag in het eigen vermogen geboekt tot het moment dat de afgedekte transactie in de resultatenrekening geboekt is, of er wordt gewacht tot de verwachte transactie niet meer plaatsvindt

➤ **Protection forward bonds**

Een protection forward is een 'toekomstige' verkoop van een obligatie met een toekomstige vervaldag tegen een reeds vastgelegde prijs om

zich te beschermen tegen de eventuele stijging van de obligatierentes.

Een toekomstige verkoop voldoet aan de definitie van een verwachte transactie en een afdekkingsrelatie.

Een voorzorgsmaatregel met betrekking tot de schommeling van de kasstromen van die toekomstige verkopen kan leiden tot het vastleggen van de prijs van die verkopen. De toekomstige verkoop tegen een vaste prijs komt in aanmerking voor de 'cashflow hedge accounting' omdat het bedrag dat geïnd zal worden variabel is. Het totale bedrag dat geïnd zal worden, is de som van het vastgelegde bedrag en de reële waarde van het afdekkingselement dat als actief verantwoord is en dat varieert doorheen de tijd.

De protection forward bond kan worden beschouwd als een 'all-in-one' dekking, wat betekent dat er geen ineffectiviteit is. De wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in een 'kasstroomafdekkingsreserve', een afzonderlijk element van het eigen vermogen, nl. de OCI (Other Comprehensive Income).

Bij de vereffening van de protection forward bonds zullen de gecumuleerde winsten en verliezen in de kasstroomafdekkingsreserve in de resultatenrekening worden verwerkt.

➤ *Forward Swap*

Een termijncontract op renteswaps is een renteswap waarvan de startdatum zich in de toekomst situeert.

De P&V Groep heeft de mogelijkheid om termijncontracten op renteswaps te bestemmen als een kasstroom-afdekkingsinstrument onder de volgende voorwaarden. Het doel van deze afdekking moet het garanderen van het rendement van een toekomstige herinvestering zijn en de verbintenis om op het einde van het termijncontract van de renteswap een vastrentend actief aan te kopen met eenzelfde looptijd als deze renteswap. De P&V Groep

heeft een investeringspolitiek dat als gevolg heeft dat op regelmatige basis obligaties aangekocht worden die aan deze voorwaarde voldoen en dusdanig hoogstwaarschijnlijk ook aan deze toekomstige transacties kan voldoen. (vb. aankoop vastrentende obligaties). Het afgedekte risico is het risico op de vaste renteschommelingen waarop de Groep in de toekomst zou kunnen investeren. De ineffectiviteit – moet berekend worden omwille van het tegenpartijrisico – CVA en/of DVA – op renteswaps, gedurende de hele levensduur, en moet opgenomen worden in de resultatenrekening – behalve voor vervaldag, afhankelijk van de vervaldatum van de obligatie waarin de belegging wordt gedaan.

Op het moment dat het derivaat effectief wordt (na eindvervaldag), zal het gerealiseerde resultaat dat opgenomen is in de cash flow hedge reserve (OCI) geleidelijk in het resultaat worden opgenomen over de looptijd van de aangekochte obligatie. Dit moet worden gemarkeerd en dus als de kasstroomafdekking voor het einde van de vervaldatum verkocht wordt, moet het bedrag, dat zich op dat ogenblik nog in het OCI bevindt, naar het resultaat worden overgeboekt.

Salderen van de financiële activa

De financiële activa en passiva worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de geconsolideerde jaarrekeningen gepresenteerd als en alleen als er een in rechte afdwingbaar recht is om de geboekte bedragen te salderen en als het voornemen bestaat om hetzij de passiva op netto basis af te wikkelen, hetzij de activa te realiseren op hetzelfde moment dat de passiva worden afgewikkeld. Opbrengsten en kosten worden niet gesaldeerd in de geconsolideerde resultatenrekening, tenzij dat toegelaten of vereist is volgens een boekhoudnorm of interpretatie zoals specifiek vermeld in de boekhoudregels van de P&V Groep.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde van financiële instrumenten die actief op de financiële markt verhandeld worden, wordt bepaald op grond van de genoteerde biedkoers voor de activa en de genoteerde vraagprijs voor de passiva bij het sluiten van de markten op de sluitingsdag, zonder enige aftrek wegens transactiekosten.

Voor de financiële markten waarvoor er geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de toepasselijke waarderingstechnieken.

Die technieken omvatten de verdiscontering van de kasstromen, de vergelijking met soortgelijke instrumenten waarvoor er waarneembare marktprijzen bestaan, de modellen voor het vaststellen van de prijzen van opties, de kredietmodellen en andere relevante waarderingmethoden. Sommige financiële instrumenten worden aan de hand van waarderingstechnieken tegen reële waarde geboekt omdat er geen marktverrichtingen of marktgegevens beschikbaar zijn. De reële waarde wordt bepaald aan de hand van een waarderingmodel dat getoetst werd aan de hand van de prijzen of gegevens van reële marktverrichtingen en aan de hand van de meest toepasselijke hypothesen die de beste raming van de P&V Groep vertegenwoordigen. De modellen worden aangepast om het verschil te weerspiegelen tussen de bied- en vraagprijs, alsook de kostprijs voor het afwickelen van de transactie, het kredietrisico van de tegenpartij, de liquiditeitsmarge en de limieten van het model. De winsten en verliezen die berekend worden wanneer dergelijke instrumenten voor de eerste maal geboekt worden (Day 1 profit) worden uitgesteld en enkel opgenomen als de

gegevens waarneembaar zijn of bij het niet langer opnemen van het instrument in de balans.

Voor de techniek van de verdisconteerde kasstromen, steunen de toekomstige kasstromen op de beste ramingen van de koers en is de gebruikte discontovoet een marktrente die gekoppeld is aan soortgelijke instrumenten. De reële waarde van deposito's tegen variabele rente en de daggeldrente met kredietinstellingen is gelijk aan hun boekwaarde. De boekwaarde is de historische kostprijs van het deposito vermeerderd met de opgelopen rente. De reële waarde van vastrentende deposito's wordt geraamd aan de hand van de techniek van de verdisconteerde kasstromen. De verwachte kasstromen worden verdisconteerd tegen de huidige marktrente voor soortgelijke instrumenten op de afsluitingsdatum.

Als de reële waarde niet betrouwbaar gemeten kan worden, worden die financiële instrumenten gemeten tegen de kostprijs, zijnde de reële waarde van de vergoeding betaald voor de aankoop van die beleggingen en het bedrag ontvangen om het financiële passief uit te geven. Alle transactiekosten die rechtstreeks toe te wijzen zijn aan de aankoop zijn eveneens vermeld in de investeringskosten.

De afdekkingsinstrumenten die als onderpand worden gegeven voor het passief gedeelte, zijn de staatsobligaties verkocht in het kader van een REPO's operatie voor een bedrag van - 489,0 miljoen euro.

3.19 Waardering tegen de marktwaarde

De P&V Groep verstrekt de nodige informatie om de activa en passiva in de geconsolideerde balans gewaardeerd tegen de marktwaarde in te schatten:

In duizenden €	Waarderings-datum	2019	2018	Hïërarchie van de reële waarden
Activa aan de marktwaarden				
Vastgoedbeleggingen	31/12/2019	165.847	148.603	Niveau 3
Financiële instrumenten	31/12/2019	19.950.678	18.114.837	Toelichting "Financiële instrumenten"
Activa aangehouden voor verkoop	31/12/2019	-	306.902	Niveau 3
Passiva aan de marktwaarde				
Financiële schulden	31/12/2019	(500.231)	(231.477)	Toelichting "Financiële instrumenten"
Passiva aangehouden voor verkoop	31/12/2019	-	(302.195)	Niveau 3

Zoals hierna uiteengezet, worden de vastgoedbeleggingen gewaardeerd door een externe en erkende deskundige die de gegevens benut, onder toezicht van de P&V Groep die de evolutie van de door de expert gebruikte parameters kan volgen.

De vastgoedbeleggingen maken samen een oppervlakte uit van bijna 100.000 m² waarvan de meeste zich in Brussel-Centrum bevinden.

Voor geen enkele vastgoedbelegging wordt een zware renovatie gepland binnen dit en 10 jaar.

In 2019 bestaat een groot gedeelte van de gebouwen uit kantoren.

4 Toelichtingen bij de geconsolideerde resultatenrekening

4.1 Premies

In duizenden €	2019	2018
Bruto premies van verzekerings- en investeringscontracten		
Levensverzekeringen	899.352	863.127
Niet-levensverzekeringen	714.808	695.580
Wijziging van voorzieningen voor niet-verdiende premies	(2.448)	(3.010)
Totale bruto premies	1.611.712	1.555.697
Uitgaande herverzekeringspremies van verzekerings- en investeringscontracten		
Levensverzekeringen	(1.293)	(2.518)
Niet-levensverzekeringen	(39.593)	(36.524)
Wijziging van voorzieningen voor niet-verdiende premies	452	123
Totaal uitgaande herverzekeringspremies	(40.434)	(38.919)
Netto premies	1.571.278	1.516.778

Ter herinnering en zoals hernomen in onze boekhoudkundige grondslagen, boekt de depositoboekhouding geen premies op financiële contracten zonder winstdeelname in de resultatenrekening maar rechtstreeks in de balans

Enkel de in rekening genomen beheerskosten (« loadings » aan de cliënten) worden in het resultaat opgenomen.

Dit is van toepassing voor de contracten van tak 23 zonder waarborg overlijden, evenals voor de contracten van tak 26 van de Groep.

Dezelfde logica wordt toegepast op de variatie van de financiële schulden (zonder winstdeelname) op het passiva, waardoor het netto-resultaat ongewijzigd blijft.

Enkel de presentatie van het resultaat wordt hierdoor beïnvloed.

De premies voor individuele levensverzekeringen vertegenwoordigen 55,8 % van de brutopremies van de P&V Groep.

De bruto premies voor levensverzekeringen nemen toe als gevolg van een toename van het

incasso in groepsverzekeringen met 1,1 % en van het incasso in leven individueel met 2,9 %.

De groei van het volume premies in groepsverzekeringen komt voornamelijk voort uit de tak 21 (+4,5 % voor de periodieke premies en et -9,8 % voor de unieke premies).

De bruto premies voor verzekeringen Niet-leven nemen toe met 19,2 miljoen euro.

Deze stijging is te verklaren door een toename van het incasso met 2,8% door de groei in het segment Ondernemingen dankzij de reactivering van die markt. In alle segmenten wordt een toename van het incasso genoteerd (Auto +0,3%, Particulieren +1,3%, Ondernemingen +9,7%, AO +7,6%, RB +7,7%, Ziekte +2,8%).

De premies overgedragen aan de herverzekeraars, alle bedrijfstakken samen, nemen in 2019 lichtjes toe. De aan de herverzekeraars overgedragen premies hebben vooral betrekking op herverzekeringscontracten Niet-leven.

4.2 Technische kosten

In duizenden €	2019	2018
(a) Uitkeringen en schadegevallen, zonder aftrek van herverzekering		
Levensverzekeringscontracten	593.690	660.325
Niet-leven verzekeringscontracten	450.425	421.155
Totaal uitkeringen en schadegevallen, zonder aftrek van herverzekering	1.044.115	1.081.480
(b) Aandeel afgestaan aan herverzekeraars		
Levensverzekeringscontracten	(20.791)	(588)
Niet-leven verzekeringscontracten	(8.585)	(9.702)
Totaal uitgaande herverzekeringuitkeringen	(29.375)	(10.290)
Verzekeringskosten - netto	1.014.740	1.071.190
(c) Wijzigingen van de voorzieningen, zonder aftrek van herverzekering		
Wijzigingen in levensverzekeringscontracten	536.470	444.548
Wijzigingen in niet-levensverzekeringscontracten	12.664	17.658
Wijzigingen in investeringscontracten zonder WD	23.342	8.562
Totaal wijzigingen van de voorzieningen, zonder aftrek van herverzekering	572.477	470.769
(d) Wijzigingen van de voorzieningen afgestaan aan de herverzekeraars		
Wijzigingen in de levensverzekeringscontracten	20.301	(875)
Wijzigingen in de niet-levensverzekeringscontracten	9.066	1.192
Totaal wijzigingen van de voorzieningen afgestaan aan de herverzekeraars	29.367	318
Overige technische lasten - netto	601.844	471.086
Totaal uitkeringen en schadegevallen onder aftrek van herverzekering	1.616.584	1.542.276

De schadevergoedingen en betaalde schaden zonder aftrek van herverzekeringen (a) dalen met 37,4 miljoen euro, wat verklaard kan worden door een afname van 66,6 miljoen euro voor de Levensverzekeringscontracten en een toename van 29,3 miljoen euro voor de verzekeringcontracten Niet-leven.

In Niet-Levensverzekeringen is de verbetering van het resultaat vooral te danken aan de verbetering van de schadelast, rekening houdend met de saneringsinspanningen sinds 2016 die gedeeltelijk is gecompenseerd door een zeer hoge herverzekeringskost door de geringe tussenkomsten van de herverzekeraars in 2019, maar door aanzienlijke uitgaves in het kader van oude herverzekeringdossiers.

Het aan de herverzekeraars overgedragen deel (b) bestaat voornamelijk uit Levensverzekeringcontracten en neemt toe met 20,2 miljoen euro. De verzekeringcontracten Niet-leven dalen met 1,1 miljoen euro. De sterke evolutie in Leven (eveneens in tegenovergestelde zin teruggevonden in de post ‘wijzigingen van de voorzieningen’) wordt verklaard door de beëindiging van een belangrijk herverzekeringcontract.

De schommelingen in de voorzieningen, afgestaan aan de herverzekeraars (d) stijgen aanzienlijk in 2019, zowel voor de verzekeringcontracten Leven (beëindiging herverzekeringcontract) als Niet-leven.

4.3 Financiële opbrengsten

In duizenden €	2019	2018
Rente-opbrengsten	356.363	407.456
Ontvangen dividenden	32.902	4.036
Voor verkoop beschikbare financiële activa	389.265	411.492
Rente-opbrengsten op leningen en vorderingen	45.931	19.352
Niet vervallen renteopbrengsten op leningen en vorderingen, na aftrek van de waardever	-	377
Rente-opbrengsten op kas en kas equivalenten	589	584
Andere diverse financiële producten	27.625	52.616
Gerealiseerde winst op beleggingen (1)	94.995	125.636
Terugname waarde correcties	9.419	60.069
Beleggingsopbrengsten leasing	6.902	-
Opbrengsten op terreinen en gebouwen	11.936	38.383
Totaal beleggingsopbrengsten	586.661	708.509
<i>Financiële opbrengsten - voor positieve marktbevingen en gerealiseerde meerwaarden</i>	<i>475.070</i>	<i>496.538</i>
<i>Financiële opbrengsten - positieve marktbevingen en gerealiseerde meerwaarden</i>	<i>111.591</i>	<i>211.971</i>
	586.661	708.509

De elementen 'vóór markt' van het financieel resultaat tonen de lasten en opbrengsten van financiële instrumenten waarvoor de onderneming redelijkerwijs de omvang van het ene tot het andere boekjaar kan verwachten en ramen (aandelendividenden, opbrengsten van beleggingsfondsen, rente op obligaties ...).

De 'markt'-elementen komen overeen met de marktschommelingen voor het gedeelte dat via het resultaat loopt (waardeverminderingen, gerealiseerde meer- en minderwaarden ...).

De beleggingsopbrengsten omvatten de renteopbrengsten, de terugnemingen van waardecorrecties, de op beleggingen gerealiseerde meerwaarden en de opbrengsten op terreinen en gebouwen.

De renteopbrengsten op de activa beschikbaar voor verkoop zijn met 51,1 miljoen euro gedaald, voornamelijk door de daling van de gemiddelde rentevoet op de obligatieportefeuille (herinvestering in obligaties met een lagere opbrengst). Deze impact wordt beperkt door de inkomsten uit beleggingsfondsen.

De gerealiseerde winst op beleggingen (1) bestaat hoofdzakelijk uit meerwaarden op obligaties en aandelen en is ten opzichte van 2018 verminderd met 30,6 miljoen euro.

De terugname van waardeverminderingen hebben voornamelijk betrekking op de aandelen.

Het bedrag van de terugname van waardeverminderingen op obligaties betreft op zijn beurt de boeking van de impact van de indexatie voor index-linked obligaties.

De herwaardering van het onroerend park na de externe expertises in december 2019 had een enorme impact op de opbrengsten op terreinen en gebouwen.

4.4 Financiële kosten

In duizenden €	2019	2018
Rentelasten op bankkrediet	(2.015)	(1.575)
Huidige leningen	(2.015)	(1.575)
Bankkosten	(29)	(169)
Andere financiële kosten	(25.819)	(27.856)
Gerealiseerde verliezen op beleggingen	(2)	(62.564)
Intresten op leningen	(21.047)	(59.441)
Wisselkoersverschillen op derivaten	-	(3.345)
Kosten van derivaten	(26.235)	(16.630)
Waardevermindering op aandelen en sicavs	(11.611)	(28.349)
Vergoedingen en beheerskosten	(13.509)	(48.156)
Totaal financiële kosten	(115.938)	(248.085)
<i>Financiële kosten - voor negatieve marktbevingen en gerealiseerde minderwaarden</i>	<i>(53.103)</i>	<i>(104.989)</i>
<i>Financiële kosten - negatieve marktbevingen en gerealiseerde minderwaarden</i>	<i>(62.835)</i>	<i>(143.096)</i>
	(115.938)	(248.085)

De financiële kosten omvatten bancaire rentelasten, bankkosten, waardecorrecties, op beleggingen gerealiseerde minderwaarden, ...

De op beleggingen gerealiseerde minderwaarden zijn ten opzichte van 2018 met 46,9 miljoen euro gedaald.

2018 werd gekenmerkt door herstructureringskosten voor de achtergestelde leningen van de P&V Groep. Deze kosten zijn in 2019 gedaald tot een bedrag van 38,3 miljoen euro.

Het bedrag hernomen in de rubriek “kosten van derivaten” is vooral bepaald door de renteswaps die in 2019 vervallen.

Onder de rubriek « waardeverminderingen op aandelen en sicavs » worden de bedragen opgenomen die onderworpen zijn aan een bijzondere waardevermindering in

overeenstemming met de IFRS-boekhoudregels van de P&V Groep. Gezien de berekening van de bijzondere waardevermindering op aandelen in 2018 niet volledig perfect verliep, werd de berekening van de bijzondere waardevermindering op aandelen in 2019 opnieuw uitgevoerd, rekening houdend met de gegevens van december 2018 als niet-herziene basis.

De in 2019 gerealiseerde bijzondere waardevermindering (9,7 miljoen euro) maakt het mogelijk om ervoor te zorgen dat, op eind 2019, alle bijzondere waardeverminderingen, die in de resultatenrekening zouden moeten voorkomen, perfect werden geregistreerd. De waardeverminderingen op beveks vertegenwoordigen 1,6 miljoen euro.

In duizenden €	2019	2018
Gerealiseerde winsten	91.995	102.859
Gerealiseerde verliezen	(13.553)	(8.188)
Voor verkoop beschikbare financiële activa	78.442	94.671
Winsten en verliezen gerealiseerd op beleggingen	(262)	16
Andere gerealiseerde winsten en verliezen	1.142	(31.615)
Totaal gerealiseerde winsten en verliezen	(1)+(2) 79.322	63.072

Op het vlak van de beschikbare financiële activa zijn de meerwaarden gedaald zoals hiervoor al vermeld.

De op beleggingen gerealiseerde meer- en minderwaarden vertegenwoordigen de winst of

het verlies die geboekt werd bij de verkoop van een materieel of immaterieel vast actief. De daling is gelinkt aan de impact in 2018 die het gevolg was van het aangaan van een nieuw erfpachtcontract en een contractverlenging.

4.5 Administratieve en operationele kosten

In duizenden €	2019	2018
Acquisitiekosten	156.276	153.294
Overige algemene kosten op acquisitiekosten	61.788	68.775
Wijziging van het bedrag van de geactiveerde acquisitiekosten	-	397
Kosten op leasingcontracten	2.975	-
Administratiekosten	134.344	145.437
Beheerskosten tak 23	798	3.358
Herverzekeringscommissies en winstdeelnemingen	(5.745)	(4.731)
Andere	92	94
Totaal overige operationele en administratieve kosten	350.527	366.625

De variatie in de operationele en administratiekosten (-16,1 miljoen euro) is voornamelijk te verklaren door een daling met 11,1 miljoen euro of 7,63% van de administratiekosten. Deze afname is vooral te verklaren doordat, in tegenstelling tot 2019, in 2018 een waardevermindering op het IT-project 'Life Business Transformation' werd

opgenomen ten bedrage van 7,3 miljoen euro. Het gebruik in het kader van het cafeteria-plan heeft ook een invloed op deze daling, evenals de vermindering van de kosten voor uitzendkrachten.

4.6 Aandeel van de winst van de geassocieerde deelnemingen

Het resultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie is toegepast is afgenomen met 1,9 miljoen euro. Het werd beïnvloed door de fusie van Multipar en Multipharma Groep, die plaatsvond in de loop van 2019.

4.7 Overige opbrengsten

De commissies en andere inkomsten blijven stabiel ten opzichte van 2018.

4.8 Belastinglasten/-inkomsten in de resultatenrekening

De verdeling van de belastinglasten ziet er als volgt uit:

In duizenden €	2019	2018
Verschuldigde belastingen	(9.853)	(2.231)
Latente belastingen	(6.280)	4.646
Totaal winstbelastingen op de resultaten	(16.133)	2.414

Het totaal van de winstbelastingen op het resultaat is met 18,5 miljoen euro gestegen (van -2,4 miljoen euro in 2018 naar 16,1 miljoen euro in 2019). Zowel de verschuldigde belastingen, als de uitgestelde belastingen zijn gestegen. Het belastbaar resultaat is gestegen van 76,4 miljoen euro in 2018 naar 79,5 miljoen euro in 2019 en geen enkele gebeurtenis, die een vermindering met zich mee zou brengen (zoals de vereffening in 2018), heeft plaatsgevonden in de loop van het boekjaar.

4.8.1 Invorderbare belastingen

De over de verslagperiode verschuldigde en opeisbare belastingverplichtingen of -vorderingen worden gewaardeerd tegen het

In duizenden €	2019	2018
Inkomstenbelastingen	(10.206)	(3.238)
Aanpassingen mbt voorafgaande jaar	(3)	361
Overige belastingen	356	645
Totaal verschuldigde belastingen	(9.853)	(2.231)

De invorderbare belastinglasten zijn ten opzichte van vorig boekjaar met 7,4 miljoen euro gestegen. Het belastbaar resultaat nam toe en er vond geen vereffening plaats waardoor dit kon worden verlaagd (cfr. vereffening zoals in 2018). De waardeverminderingen zijn sterk gedaald. De definitief belaste inkomsten zijn stabiel, maar het volledig saldo van de overdrachten is in 2019 geabsorbeerd.

bedrag dan men verwacht te betalen of te ontvangen van de belastingadministratie. De aanslagvoeten en de fiscale regelingen die gebruikt worden om die bedragen te bepalen, zijn diegene die, in de landen waar de P&V Groep actief is en belastbare inkomsten genereert, op de afsluitingsdatum toegepast of zo goed als toegepast zijn.

De invorderbare belasting die betrekking heeft op elementen die geboekt werden hetzij in overige componenten van het totale resultaat, hetzij rechtstreeks in het eigen vermogen, zal worden geboekt in overige componenten van het totale resultaat of in het eigen vermogen, en niet in de resultatenrekening.

4.8.2 Uitgestelde belastingen

De uitgestelde belasting wordt geboekt volgens de methode van de variabele overdracht voor de tijdelijke verschillen die op de afsluitingsdatum bestaan tussen enerzijds de belastbare grondslag van de activa en passiva en anderzijds hun boekwaarde in de balans.

Een uitgestelde belastingverplichting moet voor alle belastbare tijdelijke verschillen worden geboekt, behalve:

- Wanneer de uitgestelde belastingverplichting gegenereerd wordt door de initiële opname van de goodwill of de initiële opname van een actief of een passief in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en op het moment van de transactie geen invloed heeft op de boekhoudkundige winst noch de belastbare winst (of het belastingverlies);
- Voor de belastbare tijdelijke verschillen in verband met deelnemingen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures, wanneer een controle van de vervaldag van afwikkeling van de tijdelijke verschillen mogelijk is en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld..

Er moet een uitgestelde belastingvordering worden geboekt voor alle aftrekbare tijdelijke verschillen, overdrachten van belastingverliezen of niet-opgenomen belastingkredieten voor zover de kans bestaat dat er een belastbare winst beschikbaar zal zijn waarop die aftrekbare tijdelijke verschillen, overdrachten van belastingverschillen en niet-opgenomen belastingkredieten aangerekend kunnen worden, behalve:

- Wanneer de uitgestelde belastingvordering in verband met het aftrekbare tijdelijke verschil gegenereerd wordt door de initiële opname van een actief of een passief in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en op het moment van de transactie geen

invloed heeft op de boekhoudkundige winst noch de belastbare winst (of het belastingverlies);

- Voor de aftrekbare tijdelijke verschillen in verband met deelnemingen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt de uitgestelde belastingvordering enkel geboekt voor zover de kans bestaat dat het tijdelijke verschil in een nabije toekomst afgewikkeld zal worden en er een belastbare winst beschikbaar zal zijn waarop het tijdelijke verschil aangerekend kan worden.

De boekwaarde van een uitgestelde belastingvordering moet worden herzien op elke afsluitingsdatum en worden verminderd voor zover het niet meer waarschijnlijk is dat een voldoende belastbare winst toelaat om geheel of gedeeltelijk te profiteren van het voordeel van die activa. De niet-geboekte uitgestelde belastingvorderingen worden opnieuw gewaardeerd op elke afsluitingsdatum en worden geboekt voor zover het waarschijnlijk is geworden dat een toekomstige belastbare winst zal toelaten om ze in te vorderen

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd op basis van de belastingtarieven die in 2020 doorlopend van toepassing zullen zijn.

Ingevolge de belastinghervorming van de wetgever door de Wet van 25 december 2017 tot hervorming van de vennootschapsbelasting heeft de berekening van de uitgestelde belastingen rekening gehouden met de degressiviteit van de tarieven in de komende jaren.

De uitgestelde belasting met betrekking tot de elementen geboekt buiten het resultaat wordt buiten het resultaat opgenomen. De elementen van de uitgestelde belastingen worden geboekt in correlatie met de onderliggende transactie,

hetzij in niet-gerealiseerde resultaten, hetzij rechtstreeks in het eigen vermogen.

De uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen worden gesaldeerd als de entiteit een in rechte afdwingbaar recht heeft om de actuele belastingvorderingen te salderen met de

actuele belastingverplichtingen en wanneer de uitgestelde belasting betrekking heeft op dezelfde belastbare entiteit en dezelfde belastingadministratie.

In duizenden €	2019	2018
Oorsprong van tijdelijke verschillen	(6.280)	4.646
Totaal uitgestelde belastingen	(6.280)	4.646

De correctie op de uitgestelde belastingen heeft vooral betrekking op de activering van uitgestelde belastingen (i) op overdraagbare tekorten, (ii) op de tijdelijke verschillen tussen het fiscale resultaat en het boekhoudkundige resultaat IFRS en (iii) op de boekingen in de geconsolideerde rekeningen.

Het resultaat van de uitgestelde belastingen wordt voornamelijk beïnvloed door het verschil tussen de boekwaarde en de reële

waarde van de financiële instrumenten dat een impact van -1,6 miljoen euro vertegenwoordigt in 2019 tegenover EUR 8,6 miljoen euro in 2018 (zie toelichting 3.15). Een andere belangrijke invloed heeft betrekking op de verschillende technische voorzieningen aangelegd volgens lokale normen en niet erkend in IFRS.

4.8.3 Afstemming tussen de belastinglast en de toepasbare aanslagvoet

In duizenden €	2019	2018
Vennootschapsbelastingen van het boekjaar	(9.853)	(2.231)
Uitgestelde belastingen	(6.280)	4.646
Vennootschapsbelastingen en uitgestelde belastingen	(16.133)	2.414
Resultaat na belastingen	63.366	78.811
Théoretisch belastbaar resultaat	79.499	76.397
Normaal tarief België	29,58%	29,58%
Théoretische belastingslast	(23.516)	(22.598)
Normale tarieven in het buitenland (in %)	26,76%	26,76%
Verschil normaal tarief België/ buitenland (in %)	2,82%	2,82%
Doorberekening verschil normaal tarief België/ buitenland	-	7
Terugname belastingen (vrijgesteld resultaat)	8.791	(8.607)
Verworpen uitgaven en definitief belaste inkomsten	(5.653)	12.508
Notionele investeringsaftrek	112	87
Anderen	4.133	21.017
Opbrengst (kost) van de reële belasting	(16.133)	2.414
Gemiddelde effectieve belastingdruk	20,29%	-3,16%

Het gemiddelde effectieve belastingtarief voor 2019 bedraagt 20,29% tegenover -3,16% vorig jaar. Het gemiddelde effectief tarief wordt voornamelijk beïnvloed door de belastingvrije opbrengsten met betrekking tot de

meerwaarden gerealiseerd op de aandelenportefeuille, evenals door de schommelingen in de verworpen uitgaven en de definitief belaste inkomsten.

4.9 Dividenden

Voor het boekjaar 2019 zal aan de algemene vergadering de uitkering worden voorgesteld van 0,4 miljoen euro aan de Stichting P&V en aan de VZW Assuraccess die tot doel heeft de toegang tot verzekeringen te

vergemakkelijken. Het saldo van het resultaat zal worden toegewezen aan het overgedragen resultaat.

5 Toelichtingen bij de elementen die niet in het overzicht van de financiële positie zijn inbegrepen

5.1 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een persoon of entiteit die verbonden is met de entiteit die haar jaarrekening opstelt :

(a) een natuurlijke persoon (of nauwe verwant van de natuurlijke persoon) is met de P&V Groep verbonden als die persoon zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap uitoefent of een invloed van betekenis heeft op de P&V Groep of behoort tot de managers op sleutelposities in P&V of in haar moedermaatschappij;

(b) een entiteit is met P&V verbonden indien zich een van de volgende situaties voordoet :

- 1 De entiteit en P&V behoren tot dezelfde groep ;
- 2 Een entiteit is een geassocieerde deelneming van de andere entiteit ;
- 3 Beide entiteiten zijn joint ventures van eenzelfde derde ;
- 4 De entiteit is een regeling inzake vergoeding na uitdiensttreding voor de medewerkers van P&V of een entiteit verbonden met P&V;
- 5 Onder (a) bedoelde persoon oefent zeggenschap uit over de entiteit.

Een transactie tussen verbonden partijen is een overdracht van middelen, dienstverleningen of verplichtingen tussen verbonden partijen, ongeacht of hiervoor een prijs in rekening wordt gebracht.

Managers op sleutelposities zijn die personen die bevoegd en verantwoordelijk zijn voor het plannen en sturen van en het uitoefenen van zeggenschap over de activiteiten van de entiteit, hetzij op directe hetzij op indirecte wijze, met inbegrip van elke directeur (bestuurslid of niet) van die entiteit.

Beloning omvat alle personeelsbeloningen (zoals gedefinieerd in IAS 19 Personeelsbeloningen). Personeelsbeloningen zijn alle vormen van vergoedingen die zijn betaald of nog worden betaald of verstrekt door of voor rekening van de entiteit in ruil voor verrichte prestaties ten behoeve van de entiteit. Beloning omvat de op aandelen gebaseerde betalingen.

5.1.1 Verbonden partijen

Onderstaande tabel bevat een lijst van de partijen die aan de P&V Groep verbonden zijn, met uitzondering van de geconsolideerde dochterondernemingen. Die entiteiten zijn aan de P&V Groep verbonden aangezien het om de ultieme moedermaatschappij (UMM), de geassocieerde deelnemingen (ASS) of joint ventures (JV) van dezelfde groep gaat, alsook de managers op sleutelposities van P&V (MC)

Naam	Verbonden partijen	Land van oprichting	Belangrijkste commerciële activiteit	2019	2018	2017
				% van deelneming		
C.V.B.A. PSH	UMM	België	Uiteindelijke moedermaatschappij	Uiteindelijke moedermaat-schappij	Uiteindelijke moedermaat-schappij	Uiteindelijke moedermaat-schappij
Multipar	ASS	België	Bevordering, organiseren en uitvoeren van de productie, de aankoop en verkoop van farmaceutische producten, en het oprichten en exploiteren van alle faciliteiten in verband met haar doel.	-	48,88%	49,50%
Multipharma Group	ASS	België	Alle financiële transacties, effecten en onroerende zaken met betrekking tot de apotheek.	48,89%	48,32%	49,79%
Ima Benelux	JV	België	Alle bijstandsuitkeringen en bijstand in het voordeel van personen, of zij op reis zijn of thuis, elke studie of raadgeving die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met de hogervermelde domeinen.	50,00%	50,00%	50,00%
Leden van de Raad van Bestuur	LDC		Zie lijst hieronder.	-	-	-

De lijst van bestuurders en uitvoerende leden wordt hieronder weergegeven :

Naam	Land van verblijf	Statuut	Wijzigingen van de mandaten
Hilde Vernailen	België	Voorzitster van het Directiecomité en administrateur	
Martine Magnée	België	Lid van het Directiecomité en administrateur	
Philippe De Longueville	België	Lid van het Directiecomité en administrateur	
Johan Dekens	België	Lid van het Directiecomité en administrateur	Benoemd als administrateur op 20/06/2019 met ingang op 01/07/2019
Sophie Misselyn	België	Lid van het Directiecomité en administrateur	Benoemd als administrateur op 20/06/2019 met ingang op 01/07/2019
Michel Luttgens	België	Lid van het Directiecomité en administrateur	Benoemd met ingang van 01/12/2019

Wat betreft de niet-uitvoerende bestuurders, kan de lezer de lijst raadplegen die terug te vinden is onder het punt '5.2.

Risicodoelstellingen en '-beheer' van dit rapport.

5.1.2 Transacties aangegaan met verbonden partijen

De transacties met verbonden partijen worden marktconform uitgevoerd. Voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019 heeft de P&V Groep geen enkele voorziening aangelegd voor dubieuze vorderingen met betrekking tot de door verbonden partijen verschuldigde bedragen. Die waardering gebeurt bij elke afsluiting door de financiële situatie van de

verbonden partijen te bekijken, alsook de markt waarin ze actief zijn.

Opgemerkt moet worden dat zowel in 2018 als in 2019 er geen vordering of schuld aan verbonden partijen is.

Uiteindelijk is er in 2019 geen enkele transactie geweest met verbonden partijen.

5.1.3 Vergoedingen aan de verbonden partijen: directiecomité

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de bedragen die door de P&V Groep zijn toegekend met betrekking tot allerlei

beloningen en andere voordelen die aan de directieleden voor elk van de gepresenteerde jaren zijn toegekend⁷.

In duizenden €	2019	2018
Korte termijn voordelen	1.817	3.723
Vergoedingen na de uitdiensttreding	410	688
Totaal beloning van de leden van het management	2.227	4.411

De voordelen op korte termijn omvatten het bedrag van de vergoedingen gestort aan de leden van het directiecomité.

De voordelen na uitdiensttreding stemmen overeen met het gecumuleerde bedrag van de geprovisioneerde of vastgestelde bedragen m.b.t. de pensioenen van het directiecomité.

Het bedrag van de vergoedingen en de zitpenningen aan de Raad van Bestuur dat aan niet-uitvoerende bestuurders wordt toegekend op basis van het bijwonen van de vergaderingen van de Raad van Bestuur, is het volgende:

In duizenden €	2019	2018
Zitpenningen	360	391

5.1.4 Tegenstrijdig belang

De Raad van Bestuur werd niet verzocht om een beslissing te nemen of zich uit te spreken

over een transactie die een direct of indirect belangenconflict van historische aard veroorzaakt, in tegenstelling tot het belang van de onderneming in handen van een bestuurder.

5.2 Doelstellingen en beleid betreffende risicobeheer

5.2.1 Risicobeheerstructuur.

De P&V Groep beschikt al jaren over een risicobeheerstructuur, die bestaat uit een geheel van strategieën, processen en procedures noodzakelijk voor het voortdurend identificeren, opvolgen, beheren en verklaren van risico's, waaraan de P&V groep is of zou kunnen blootgesteld zijn, evenals van de onderlinge samenhang tussen deze risico's, op individueel en geaggregeerd niveau.

Deze regeling spitst zich toe op de volgende dimensies:

Een gestructureerd geheel van risicobeleid op strategisch, tactisch en operationeel niveau bepaalt het kader van de regels nodig voor het risicobeheer. Ze dekken alle risico's van de P&V Groep.

Het beleid draagt bij tot het verduidelijken van het verband tussen de objectieven van de P&V Groep en de strategie van het risicobeleid.

Op het niveau van zijn beheersstructuur, heeft P&V Verzekeringen een scheiding voorzien

⁷ De bedragen toegekend in 2018 omvatten de vertrekvergoedingen toegekend aan 2 leden van de Raad van Bestuur.

tussen enerzijds, de bedrijfsactiviteiten toegewezen aan het Directiecomité en anderzijds, de definitie van de algemene strategie die aan de Raad van Bestuur toekomt.

- Bijgevolg is het Directiecomité belast met het operationele beleid, de uitvoering van het systeem van risicobeheer en de invoering van een adequate organisatorische en operationele structuur, binnen de grenzen van de algemene strategie bepaald door de Raad van Bestuur. Dit operationeel beheer neemt een vaste vorm aan door een overdracht van de bevoegdheden tussen de Raad van Bestuur en het Directiecomité en omvat alle leidinggevende vaardigheden van de Raad van Bestuur, met uitzondering van deze die uitdrukkelijk door de wet aan de Raad van Bestuur zijn voorbehouden;
- De Raad van Bestuur bepaalt de algemene strategie van de onderneming en het risicobeleid en oefent toezicht uit op de activiteiten van de onderneming. Algemeen voert ze alle handelingen uit die hem krachtens het Wetboek van vennootschappen zijn voorbehouden.

Verskillende gespecialiseerde comités van de Raad van Bestuur werden aangesteld:

- Het Auditcomité zorgt ervoor dat de interne controlemaatregelen binnen het bedrijf bijdragen tot een doeltreffender risicobeheer;
- Het Risicocomité adviseert de Raad van Bestuur over aspecten met betrekking tot de strategie en het tolerantieniveau inzake risico's, zowel huidige als toekomstige. Dit comité staat eveneens de Raad van Bestuur bij in zijn functie om de implementatie van deze strategie door het directiecomité te controleren.

Sinds 1 juli 2019 en in overleg met de NBB, werden deze 2 comités samengevoegd in 1 comité, het Comité van audit en risico's.

- Het Remuneratiecomité heeft als taak de Raad van Bestuur bij te staan bij de bepaling en de uitvoering van het remuneratiebeleid voor de bestuurders en de leden van het Directiecomité;
- Het Benoemingscomité heeft als taak de Raad van Bestuur bij te staan bij de bepaling en uitvoering van het Fit & Proper-beleid van de bestuurders en de leden van het Directiecomité.

Het Audit- en Risicocomité is hoofdzakelijk samengesteld uit onafhankelijke bestuurders die beantwoorden aan criteria bepaald in het artikel 526ter van het Wetboek der Vennootschappen.

De leden van het Audit- en Risicocomité beschikken gezamenlijk over een algemene bevoegdheid op het gebied van de activiteiten van de onderneming en inzake boekhouding en audit. Tenminste één van haar leden beschikt over een individuele competentie op het gebied van boekhouding en audit.

De leden van het Audit- en Risicocomité beschikken elk over de nodige kennis, bekwaamheid, ervaring en aanleg om hun toe te laten de strategie en het niveau van risicotolerantie van de onderneming te begrijpen en te ontwikkelen.

In het streven naar een voortdurende optimalisatie van zijn activiteiten, voert de Raad van Bestuur elk jaar een evaluatie uit van zijn leden, van zijn samenstelling en zijn werking. Tijdens deze beoordeling, gaat de Raad van Bestuur over tot een evaluatie van haar noden en deze van haar gespecialiseerde comités in termen van kennis, ervaring en specialisatie wat betreft het collectieve competentieprofiel bepaald voor de Raad van Bestuur. Hij zorgt er ook voor dat de bestuurders de nodige tijd besteden aan de

uitoefening van hun mandaat en de beroepsintegriteit verder rechtvaardigen die voor deze functie nodig is.

De regels toegepast betreffende het verloningsbeleid van de bestuurders en de leden van het Directiecomité zijn de volgende:

- De bezoldigingen van de bestuurders en van de leden van het Directiecomité zijn bepaald door de Raad van Bestuur op advies van het Remuneratiecomité;
- De vergoeding van de niet-uitvoerende bestuurders (waaronder de onafhankelijke bestuurders) bestaat uit een vaste wedde en zitpenningen voor elke vergadering van de Raad van Bestuur waaraan zij hebben deelgenomen. De leden van de gespecialiseerde comités genieten van een vaste wedde en van bijkomende zitpenningen waarvan het bedrag schommelt naargelang het comité waartoe ze behoren. Het bedrag van de zitpenningen en van de vaste vergoedingen kan worden aangepast in functie van de marktevolutie en de ontwikkeling van de verantwoordelijkheden. Het is geenszins verbonden aan het resultaat van de onderneming;
- De bezoldiging van de leden van het Directiecomité is toegespitst op de collegialiteit en ligt in de lijn van een degelijk en doeltreffend risicobeheer. Ze is samengesteld uit:
  - Een vaste vergoeding bepaald in functie van de niveaus van toepassing op de markt. Het bedrag van deze wedde is identiek voor elk lid van het Directiecomité, behalve voor de voorzitter die van een hogere vergoeding geniet.;
  - Een variabele vergoeding, bepaald op basis van een evaluatie, die achteraf wordt uitgevoerd rekening houdend met de situatie van de onderneming en

met de kwaliteit van het beheer. De variabele bezoldiging is maximum 25 % van de vaste vergoeding.

5.2.1.1 *De instanties*

Op 31 december 2019, zijn de instanties van de P&V Groep samengesteld als volgt:

Raad van bestuur

(*) Onafhankelijke bestuurders :

Niet-uitvoerende bestuurders

- Jean-Pascal LABILLE, Voorzitter
- Filip ABRAHAM (*)
- Eric BERTHOUX
- Paul CALLEWAERT
- Victor FABRY
- Yves GODIN
- Patrick MARNEF
- Jean-Paul PHILIPPOT (*)
- Anne-Marie ROUMIEUX (*)
- Alain THIRION
- Bruno THIRION
- Phillip VANDERVOORT (*)
- Patrick VERERTBRUGGEN
- Nico WYCKAERT

Uitvoerende bestuurders :

- Philippe DE LONGUEVILLE
- Martine MAGNEE
- Hilde VERNAILLEN
- Sophie MISSELYN
- Johan DEKENS
- Michel LUTTGENS

Comité van audit en risico

- Jean-Paul PHILIPPOT (*), Voorzitter
- Filip ABRAHAM (*)
- Anne-Marie ROUMIEUX (*)
- Phillip VANDERVOORT (*)

Remuneratiecommissie

- Jean-Pascal LABILLE, Voorzitter
- Victor FABRY
- Jean-Paul PHILIPPOT (*)

Benoemingscomité

- Jean-Pascal LABILLE, Voorzitter
- Paul CALLEWAERT
- Patrick MARNEF
- Jean-Paul PHILIPPOT (*)
- Alain THIRION
- Nico WYCKAERT

Directiecomité

- Hilde VERNAILLEN, Voorzitter
- Johan DEKENS
- Philippe DE LONGUEVILLE
- Michel LUTTGENS
- Martine MAGNEE
- Sophie MISSELYN

Commissaris

KPMG Bedrijfsrevisoren vertegenwoordigd door Karel TANGHE

5.2.1.2 Risk governance

De charters en beleidsvormen bepalen het « risk governance-systeem » dat ingevoerd is binnen de P&V Groep. Dit systeem werd zodanig gedefinieerd met het oog op de samenhang tussen de strategie voor risicomanagement en de praktische toepassing ervan, onder meer door de risicobeheerstructuur te integreren in de organisatorische en beslissingsprocessen en dat op elk niveau van de besluitvorming.

5.2.1.3 Methodologie

De charters en beleidsvormen beschrijven de methodes gebruikt in het kader van het beheer en de evaluatie van risico's zowel kwantitatief als kwalitatief.

In overeenstemming met het beleid voor niet-financieel risicobeheer, berust de kwalitatieve risicobeoordeling hoofdzakelijk op een proces van beoordeling van de risico's en van de kwaliteit van de operationele controles door de operationele teams zelf (« Internal Control / Risk and Control Self-Assessment »). Dit proces is eveneens een fundamenteel onderdeel van het proces ORSA beschreven in het ORSA-beleid.

In termen van een kwantitatieve evaluatie van de risico's, heeft de P&V Groep, in het kader van de eerste pijler betreffende Solvency II, geopteerd voor de standaard aanpak en tevens is zij, in het kader van ORSA, de relevantie nagegaan van de hypothesen die deze

standaard formule ondersteunen. Deze aanpak wordt beschreven in de beleidsvorm ORSA.

5.2.1.4 Implementatie en werking

De charters, beleidsvormen, richtlijnen en andere instructienota's en werkwijzen beschrijven de manier waarop de risicobeheerstructuur op het terrein wordt toegepast.

De implementatie en de toepassing van de risicobeheerstructuur, op het niveau van de operationele activiteiten van de onderneming, zijn gebaseerd op een strikte naleving van de rollen en verantwoordelijkheden van de drie verdedigingslijnen.

5.2.1.5 Reporting

De verschillende beleidsvormen beschrijven de rapporten, opgesteld om een actief, samenhangend en transparant beheer van de betrokken risico's te waarborgen, en de ontvangers van deze rapporten.

Onder deze rapporten bevinden zich onder andere de rapporten ORSA, RSR en SFCR aan het Directiecomité en de Raad van Bestuur die het mogelijk maken het niveau en de evolutie van het risicoprofiel van de onderneming te beoordelen ten opzichte van haar capaciteit inzake risicoabsorptie door rekening te houden met haar risicobereidheid.

5.2.1.6 Herziening

De risicobeheerstructuur integreert een periodieke herziening door het Directiecomité, minstens één maal per jaar, van zijn doeltreffendheid ten opzichte van de beoogde doelstellingen, zowel strategisch als reglementair. Haar conclusies zijn in het bijzonder hernomen in haar jaarlijks rapport met betrekking tot de efficiëntie van zijn governance.

5.2.2 Belangrijkste risico's en onzekerheden

Het schema hierna geeft een samenvatting van de risico's waaraan de P&V Groep is blootgesteld en zoals die zijn vastgesteld in de

periodieke evaluaties van de risico's en in het bijzonder in haar eigen interne beoordeling van de risico's en de solvabiliteit.

Schema : Risicotaxonomie van de P&V Groep

Risico van niet-levens-verzekeringen	Risico van levens-verzekeringen	Risico van gezondheids-verzekeringen	Risico Markt	Risico van wanbetaling/ tegenpartijrisico	Operationeel risico	Liquiditeits-risico	Strategisch risico en Reputatierisico
Premies en voorzieningen	Sterfte	Gezondheid SLT	Rentevoet	Herverzekering	Operationeel	Financiering	Strategisch
Ramp niet-leven	Langleven	Gezondheid niet-SLT	Aandelen	Afgeleide instrumenten	Conformiteit	Marktliquiditeit	Reputatie
Verval	Kosten Leven	Ramp	Vastgoed	Andere	Risicomodel		
	Afkoop		Spread				
	Ramp leven		Wisselkoers				
			Concentratie				
			Basis				

Een gestructureerd geheel van strategische, tactische en operationele risicopolicy's bepaalt het kader van de regels die op het risicobeheer van toepassing zijn. Ze omvatten alle risico's van de taxonomie van de P&V Groep.

Handelingen om de risico's te verminderen worden opgevolgd en worden regelmatig beoordeeld .

5.2.2.1 Marktrisico

De belangrijkste risico's waaraan de P&V Groep is blootgesteld zijn :

Dit risico is verbonden aan het niveau of de volatiliteit van de marktprijzen van financiële producten die een impact hebben op de waarde van de activa en passiva van de desbetreffende onderneming. Het geeft een adequaat beeld van de structurele wanverhouding tussen activa en passiva. De belangrijkste marktrisico's voor de P&V Groep worden hierna beschreven.

- De marktrisico's en in het bijzonder de risico's verbonden aan een omgeving met lage rentevoeten (vooral voor wat betreft de portfolio's van levensverzekeringen met hoge gewaarborgde rentevoeten en lange looptijd) evenals de aandelenrisico's en het spreidingsrisico van obligaties ;
- De verzekeringsrisico's zijn het verzekeringstechnisch risico, het risico op een tekort aan voorzieningen en het catastroferisico in Niet-leven;
- De zogenaamde 'niet-financiële risico's' zijn voornamelijk verbonden aan de aanpassingen die nodig zijn om het hoofd te bieden aan de diverse evoluties in zijn omgeving (reglementair, economisch, socio-politiek, technisch).

Het risicobeheer evenals het liquiditeitsrisico wordt omkaderd door een investeringsbeleid en door ALM die in het bijzonder de doelgroepen en de strategische toewijzigingen van de verschillende klassen op het actief vastlegt. De strategische toewijzigingen van de activa worden zodanig opgebouwd om op lange termijn de verhouding risk/return onder bepaalde contractuele, commerciële of reglementaire vereisten te maximaliseren, rekening houdende met de risicobereidheid van de P&V Groep.

Deze beleidsvorm omvat eveneens een geheel van beperkingen om de kredietrisico's en concentratierisico's te beheren.

- Renterisico's:

Dit is het risico op verlies veroorzaakt door bewegingen van de rentevoet en de impact hiervan op de toekomstige kasstromen. De variaties van de rentevoet hebben een invloed op het actief en het passief, zodanig dat de impact van die wijzigingen van de rentevoeten op de economische waarde van de onderneming zal afhangen van de manier waarop de activa en de passiva overeenstemmen.

- Aandelenrisico's :

Dit is het risico op kapitaalverlies veroorzaakt door de koersdaling van de aandelen in de portefeuille. Het risico op aandelen betreft ook de afwezigheid van rendement ten opzichte van die activa. Dat heeft te maken met de afwezigheid van gestorte dividenden niet gecompenseerd door een voldoende stijging van de marktwaarde van het actief.

- Het risico op de spreiding van kredieten :

Dit risico is verbonden aan de gevoeligheid van de waarde van de activa, de passiva en de financiële producten voor veranderingen die invloed hebben op het niveau of de volatiliteit van Credit Spreads ten opzichte van de Risk Free Rate (risicovrije rente).

5.2.2.2 *Verzekeringsrisico's*

Het risicobeheer wordt omkaderd door een verzekeringsbeleid en door een herverzekeringsbeleid. Het verzekeringsbeleid bepaalt het kader en de verwachtingen inzake productontwerp en bepaalt het kader van het verzekeringsrisicobeheer. Zij fungeert als leidraad voor de verschillende beleidslijnen van de verzekeringsproducten, die op hun beurt een leidraad zijn voor de activiteit op

commercieel gebied, op technisch en operationeel niveau en in termen van het risicobeheer.

De verzekeringsrisico's Niet-Leven omvatten:

- het risico dat de aan de verzekerden gevraagde premies niet toereikend zijn;
- het risico dat de technische voorzieningen als dekking voor de verbintenissen tegenover de verzekerden (hoofdzakelijk voor toekomstige schadegevallen en pensioenuitkeringen) niet toereikend zijn;
- het catastroferisico waarbij tal van verzekerden zijn betrokken;
- het risico verbonden aan het verval van contracten, namelijk niet-vernieuwde contracten.

De verzekeringsrisico's Leven omvatten:

- het risico dat het aantal overlijdens dat door contracten is gedekt, hoger is dan geraamd;
- het risico dat de levensverwachting van de verzekerden die een pensioencontract hebben, hoger is dan geraamd;
- het risico verbonden aan toekomstige contractbeheerkosten die hoger kunnen uitvallen dan gebudgetteerd;
- het risico verbonden aan het verval van contracten, namelijk contracten die vóór de eindvervaldag worden opgezegd;
- het catastroferisico waarbij tal van verzekerden zijn betrokken.

De verzekeringsrisico's Gezondheidszorg zijn van dezelfde aard als de verzekeringsrisico's Leven en Niet-Leven.

5.2.2.3 *Verzekeringsrisico Leven en Gezondheidszorg 'rente'*

De belangrijkste verzekeringsrisico's waaraan de P&V Groep is blootgesteld, zijn:

- Sterfterisico:

Het sterfterisico verwijst naar een stijging van de vergoedingen die de maatschappij moet betalen als de verzekerden minder lang leven dan verwacht. Dat kan zich bijvoorbeeld voordoen bij tijdelijke verzekeringscontracten en schuldsaldoverzekeringen.

- Invaliditeits-/arbeidsongeschiktheidsrisico

Dit is het risico op verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van schommelingen in het niveau, de ontwikkeling of de volatiliteit van de invaliditeits-, ziekte- en sterftepercentages. In onze verzekeringsportefeuilles gaat het voornamelijk om aanvullende waarborgen in bepaalde levensverzekeringscontracten.

- Kostenrisico:

Dit is het risico op verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van schommelingen in het niveau, de ontwikkeling of de volatiliteit van de kosten voor het beheer van de levensverzekeringscontracten. Dit is een vrij groot risico in vergelijking met de andere levensverzekeringsrisico's, rekening houdend met de omvang van de algemene kosten die met deze activiteit gepaard gaan.

- Afkooprisico:

Dit is het risico op verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van schommelingen in het niveau, de ontwikkeling of de volatiliteit van het kortingspercentages, polisverval en afkopen van polissen

- Catastroferisico:

Dit is het risico op verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen door grote onzekerheid in verband met extreme of

onregelmatige gebeurtenissen, die doorwegen op de hypothesen over prijzen en voorzieningen. Het is in wezen een cumulatief risico

5.2.2.4 *Verzekeringsrisico Niet-Leven en Gezondheidszorg, ander dan 'rente'*

- Premie- en reserverisico ;

Dit is het risico op verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van schommelingen in het tijdstip, de frequentie en de ernst van de verzekerde gebeurtenissen (premierisico), alsook in het tijdstip en het bedrag van de afhandeling van schadegevallen (reserverisico). Het premie- en reserverisico is in termen van hoeveelheid het tweede grootste risico na het financiële risico.

Het premierisico bij Niet-leven is vooral het risico dat de prijsstelling die wordt toegepast op de verschillende portefeuilles onaangepast is. Afgezien van het catastroferisico, dat tot een specifieke categorie behoort (zie verder), worden deze risico's beheerst door duidelijke en strikte instructies te volgen bij het acceptatie- en risicoselectiebeleid en de prijsstelling ervan. Gespecialiseerde actuarissen voeren geregeld controles uit op grond van statistische analyse-instrumenten om de aangeboden voorwaarden te verfijnen.

Het risico op onvoldoende dekking bij Niet-leven gaat vooral over de voorzieningen die zijn aangelegd bij aangifte van de schade. Het departement Schadegevallen evalueert de voorzieningen op forfaitaire of analytische basis, dat wil zeggen dossier per dossier en volgens gedetailleerde procedures. In elk stadium van het dossier worden de

verplichtingen opnieuw geëvalueerd, in het bijzonder wanneer er nieuwe informatie is. Er worden ook voorzieningen aangelegd voor opgelopen maar nog niet gerapporteerde schade (IBNR).

Het risico dat hier besproken wordt, is dat de voorzieningen te laag zijn ten opzichte van de effectief te betalen schadevergoeding. Dit risico is vooral van belang voor bepaalde bedrijfstakken waarvoor het een zeer lange tijd kan duren voordat het totale bedrag van de schadevergoeding vast te stellen is (bijvoorbeeld bij BA lichamelijke letsels).

Diverse statistische en actuariële methoden worden toegepast om na te gaan of de voorzieningen volstaan. Een onafhankelijk advies wordt verstrekt door de actuarissen betreffende de aanleg van provisies of die wel of niet voldoende was.

- Catastroferisico:

Dit is het risico op verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen door grote onzekerheid in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen, die doorwegen op de hypothesen voor prijzen en voorzieningen. Het risico bestaat erin dat na een drempelgebeurtenis een groot aantal risico's tegelijkertijd wordt getroffen.

Dit risico heeft vooral te maken met natuurlijke gebeurtenissen in brandschade en MS (materiele schade) Auto, en niet-natuurlijke branden; in dat geval spreken we van 'man-made peril'.

De impact van een dergelijk risico wordt sterk beperkt door het gebruik van een conservatief herverzekeringsprogramma, dat specifiek aangepast is voor de gedekte risico's en jaarlijks wordt herzien.

- Niet-financiële risico's

Het zogenaamde 'niet-financiële' risico verwijst naar het operationele risico, het strategische risico en het reputatierisico. Het risicobeheer wordt ondersteund door een specifiek beheersbeleid die de doelstellingen en de strategieën met betrekking tot het beheer van deze risico's bepaalt.

In het kader van zijn interne evaluatie van de risico's en van zijn solvabiliteit, gaat de P&V Groep over tot een evaluatie van zijn risico's en indien nodig worden actieplannen aangewend om de risico's te verminderen. De belangrijkste niet-financiële risico's, bepaald tijdens de evaluatie van 2019, zijn voornamelijk gekoppeld aan de noodzakelijke aanpassingen op de verschillende veranderingen in zijn omgeving (regelgevend, economisch, sociaal-politiek, technisch).

Meer bepaald en met de conclusies van ORSA 2019 betreft dit de volgende risico's:

- HR-beleid dat niet is aangepast aan de vastgestelde evoluties;
- Risico van uitvoering transformatieprogramma's;
- Risico met betrekking tot de technologische evoluties;
- Derdenrisico (third party risk) met betrekking tot uitbestede activiteiten;
- Compliance risico.

- Operationeel risico :

Dit risico op verlies vloeit voort uit :

- Interne procedures, personeelsleden, ontoereikende systemen, systemen die tekort schieten of externe gebeurtenissen;
  - Het niet-conform zijn aan de in voege zijnde wetten en reglementeringen ;
  - Evenals de ontoereikendheid van de modellen voor evaluatie van de risico's
- Het strategisch risico:

Dit risico op verlies of waardevermindering vloeit voort uit een onvermogen om de gepaste

businessplannen en strategie te implementeren, de nodige beslissingen te nemen, de nodige middelen te kunnen toewijzen, of om zich te kunnen aanpassen aan de veranderende businessomstandigheden

- Reputatierisico :

Het betreft het risico dat de negatieve publiciteit met betrekking tot de bedrijfspraktijken van de onderneming of de banden die zij onderhoudt met derden, al dan niet gegrond, inbreuk doet aan het vertrouwen en zijn integriteit waarvan zij geniet.

5.3 Gebeurtenissen na balansdatum

De Raad van Bestuur besteedt veel aandacht aan de wereldwijde corona-epidemie die sinds begin 2020 woedt.

Er werden een reeks passende maatregelen genomen om de verspreiding van het virus bij het personeel zoveel mogelijk te vermijden, rekening houdend met de aanbevelingen van de overheid.

Die maatregelen zijn bedoeld om de gezondheid en de veiligheid van het personeel te beschermen, maar ook om de continuïteit van onze opdrachten en de naleving van onze verbintenissen tegenover onze verzekerden, begunstigen en coöperanten te waarborgen.

De Raad van Bestuur heeft zich ervan vergewist dat het Directiecomité de ontwikkelingen en de gevolgen van de epidemie voor de activiteit van de vennootschap op de voet volgt en passende maatregelen neemt om de continuïteit te vrijwaren en de financiële gevolgen te beperken.

Rekening houdend met de onzekerheden en de lopende ontwikkelingen kan het beheersorgaan

de kwantitatieve impact van deze pandemie op de commerciële activiteit echter niet nauwkeurig en betrouwbaar inschatten.

Op basis van de kwartaalafsluiting van de rekeningen op 31 maart 2020 kan het echter bevestigen dat de vennootschap over een solvabiliteit (solvabiliteitsratio van 221% eind maart 2020 tegenover 182% eind 2019) en liquiditeit beschikt die haar in staat moeten stellen om haar verplichtingen na te komen.

De P&V Groep en IMA hebben beslist om 33 % van de aandelen van de onderneming Ima Benelux te verkopen aan de maatschappij Ethias. Deze verkoop werd goedgekeurd bij besluit van de Raad van Bestuur van 04 december 2019. De eigendomsoverdracht en het genot van de aandelen heeft plaats gevonden op 01 januari 2020. Ten gevolge van deze operatie bedraagt het deelnemingspercentage van P&V in het kapitaal van Ima Benelux 33,00%.

5.4 Human resources

Op 31 december 2019, telde het personeelsbestand van de verzekeringmaatschappijen van de P&V

Groep 1.542 mensen, tegenover 1.531 op 31 december 2018.

	2019		2018	
	Aantal	VTE*	Aantal	VTE*
P&V Verzekeringen	1.542	1.438,8	1.531	1.425,4
Arces	-	-	-	-
Overige maatschappijen	26	24,1	36	33,6
Totaal groep	1.568	1.462,9	1.567	1.459,0

*VTE : Voltijds Equivalenten

5.5 Eventuele activa en passiva

Gedurende het boekjaar 2019 heeft de Raad van bestuur niet te maken gehad met geschillen

die niet elders in de jaarrekening zijn opgenomen.

5.6 Waarschuwing over toekomstgerichte verklaringen

De voorbereiding van de financiële staten conform de IFRS-normen houdt het gebruik van bepaalde kritieke boekhoudkundige schattingen in. Zij verplicht de directie om zich uit te spreken in het kader van de toepassing van de boekhoudkundige methoden van de P&V Groep, om ramingen en hypothesen uit te voeren die een weerslag hebben op de toepassing van de boekhoudkundige methoden en op de bedragen van de activa, passiva, opbrengsten en lasten.

Die ramingen en hypothesen zijn gebaseerd op de ervaring en hypothesen die de P&V Groep afhankelijk van de omstandigheden redelijk acht. De zo verkregen resultaten fungeren als basis voor de waardering van de boekwaarde van de activa en passiva wanneer ze niet eenvoudigweg van andere bronnen kan worden afgeleid. De werkelijke waarden kunnen verschillen van die ramingen.

De ramingen en de onderliggende hypothesen worden elk jaar herzien.

Desbetreffende Activa rubriek	Onzekerheden met betrekking tot schattingen
Financiële instrumenten - Niveau 2	Het gebruikte evaluatiemodel De inactieve markt
Financiële instrumenten - Niveau 3	Het gebruikte evaluatiemodel Gebruik van niet-waarneembare marktgegevens De inactieve markt
Immateriële activa	Bepaling van de gebruiksduur
Vastgoedbeleggingen	Bepaling van de levensduur en de restwaarde Gebruik van niet-waarneembare marktgegevens (waardering tegen reële waarde)
Geassocieerde bedrijven	Een reeks onzekerheden bepaald door de vermogensmix, operationele activiteiten en marktontwikkelingen
Bedrijfsgebouwen	Bedrijfsgebouwen gewaardeerd tegen reële waarde op basis van niet-waarneembare inputs in een inactieve markt
Materiële vaste activa	Geschatte levensduur van andere materiële vaste activa
Uitgestelde belastingvorderingen - Actief	Schatting van het verschil in reële waarde van financiële instrumenten op basis van niet-waarneembare gegevens op de markt (indirect effect) Interpretaties van complexe belastingregels Boekhouding en timing van toekomstige belastbare inkomsten
Desbetreffende Passiva rubriek	Onzekerheden met betrekking tot schattingen
Schulden uit levensverzekeringscontracten	Actuariële veronderstellingen gebruikt De percentages die worden gebruikt in de toereikendheidstoets van passiva Herinvesteringsprofiel van de beleggingsportefeuille, kredietrisicospreiding en looptijd bij het bepalen van de LAT-aanpassing in de shadow accounting
Schulden uit Niet-leven verzekeringscontracten	De beschikbaarheid van schadeclaiminformatie voor de voorzieningen van schadegevallen
Financiële schulden - Investeringscontracten (alleen contracten met winstdeelnamen)	Het gebruikte evaluatiemodel Gebruik van niet-waarneembare marktgegevens De inactieve markt
Financiële schulden (financiële instrumenten)	Het gebruikte evaluatiemodel Gebruik van niet-waarneembare marktgegevens De inactieve markt
Pensioenen en andere verplichtingen	Actuariële veronderstellingen Gebruikte verdisconteringsvoet Inflatie/lonen
Voorzieningen	De kans dat een huidige verplichting voortvloeit uit gebeurtenissen uit het verleden Berekening van het bedrag dat overeenkomt met de beste schatting
Uitgestelde belastingen	Schatting van het verschil in reële waarde op basis van niet-waarneembare marktgegevens (indirect effect) Interpretaties van complexe belastingregels

5.7 Vergoedingen aan de commissaris

(Bedragen exclusief BTW)

In duizenden €	2019	2018
Bezoldiging van de commissaris(sen)	609	600
Andere controleopdrachten	36	142
Belastingadviesopdrachten	30	13
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	-	-
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	66	155
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	-	-
Totaal bezoldiging	674	756

De controle van de geconsolideerde jaarrekeningen van de P&V Groep gebeurt door de commissaris « Kleynveld Peat Marwick Goerdeler (KPMG) Bedrijfsrevisoren

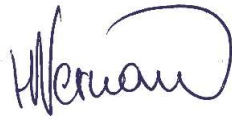
cvba / Réviseurs d'Entreprises srl ». De vennootschap KPMG is vertegenwoordigd door Mr. Karel Tanghe.

6 Verklaring van de verantwoordelijken

De ondergetekenden, Hilde VERNAILLEN, Administrateur en Voorzitster van het Directiecomité en Martine MAGNEE, Administrateur en Lid van het Directiecomité, verklaren dat naar hun weten:

- de geconsolideerde jaarrekening voor boekjaar 2019 is opgesteld conform de International Financial Reporting Standards ('IFRS') en een getrouw beeld geeft van het vermogen, de geconsolideerde financiële positie en geconsolideerde resultaten van de groep P&V Verzekeringen en van haar dochterondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen;
- deze rekening een getrouwe uiteenzetting geeft van de belangrijke gebeurtenissen en voornaamste transacties tussen verbonden partijen in boekjaar 2019 evenals een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waaraan de P&V Groep het hoofd moet bieden.

Brussel, 28 mei 2020

Hilde Vernailen

Martine Magnée

7 Verslag van de commissaris over de geconsolideerde jaarrekening

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van P&V Verzekeringen CV (de "Vennootschap") en zijn dochterondernemingen (samen de "Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019, alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 20 juni 2019, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2021. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van P&V Verzekeringen CV uitgevoerd gedurende vier opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019 opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2019, de geconsolideerde resultatenrekening, de toestand van het geconsolideerde totale resultaat, het overzicht van de variaties in het geconsolideerde eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum, evenals de toelichting bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing. Het totaal geconsolideerde balanstotaal bedraagt 21.237.163 duizenden EUR en de geconsolideerde resultatenrekening sluit af met een winst van het boekjaar van 63.366 duizenden EUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Groep op 31 december 2019, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid -- gebeurtenissen na balansdatum - COVID-19

Wij vestigen de aandacht op toelichting 5.3 in de geconsolideerde jaarrekening waarin de mogelijke effecten van de COVID-19 crisis op de activiteiten en de financiële situatie van de Groep worden beschreven.

Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Waardering van verplichtingen met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten

Wij verwijzen naar de rubrieken "Schulden met betrekking tot verzekeringscontracten", "Financiële schulden – beleggingscontracten met WD" en "Financiële schulden – beleggingscontracten zonder WD" van de geconsolideerde balans in de geconsolideerde jaarrekening evenals naar de toelichting 3.12 "Technische schulden en verzekeringsschulden".

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Omschrijving

Op 31 december 2019, heeft de Groep 17.009.773 duizenden EUR verzekerings- en beleggingsschulden waarvan 14.614.533 duizenden EUR verplichtingen met betrekking tot de tak leven. Deze schulden worden berekend op basis van wettelijk bepaalde actuariële methodes die gebaseerd zijn op vooraf vastgestelde sterftetafels en andere parameters afgeleid uit de contracten. Deze verplichtingen vertegenwoordigen een belangrijke rubriek in de geconsolideerde balans van de Groep.

Op iedere verslaggevingsperiode wordt de adequaatheid van de schulden met betrekking tot de levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten eveneens nagegaan op basis van een toereikendheidstest in overeenstemming met de norm IFRS 4 "Verzekeringscontracten". Deze schulden worden verhoogd ten belope van een eventuele ontoereikendheid die zou ontstaan ingevolge de uitvoering van de toereikendheidstest. De actuariële modellen gebruikt in de berekening van de toereikendheidstest zijn complex en de bepaling van de assumpties in deze modellen bevat een hoge mate van beoordeling rekening houdend met het feit dat de assumpties op het niveau van de beste schatting worden gehanteerd (en niet langer de parameters die bepaald zijn in de wet en de contractuele voorwaarden). De beoordeling die gepaard gaat met het proces van het bepalen van de assumpties kan een significante impact hebben op het resultaat van de toereikendheidstest.

Bovendien omvatten de waarderingsgrondslagen van de Groep de toepassing van "schaduwboekhouding" (een optie onder IFRS 4), en bijgevolg de erkenning van een bijkomende verplichting resulterend uit de toepassing van schaduwboekhouding, indien vereist (zogenaamde "schaduwverplichting"). Deze schaduwverplichting wordt bepaald voor de levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten met winstdeelname binnen het toepassingsgebied van IFRS 4, als het bedrag van de netto niet-gerealiseerde meerwaarden van de obligatiebeleggingen die aan deze contracten zijn toegewezen.

Onze controlewerkzaamheden

Met de ondersteuning van onze actuarissen en IT specialisten hebben wij de volgende procedures uitgevoerd:

- Beoordeling van de opzet en toetsing van de doeltreffendheid van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de actuariële processen voor de bepaling van de schulden met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten en de toereikendheidstest.
- Beoordeling van de geschiktheid van de actuariële methodes die gehanteerd zijn voor de berekening van de verplichtingen met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten en van de gehanteerde assumpties (dewelke gebaseerd zijn op wettelijke en contractuele bepalingen).

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

- Beoordeling van de analyse van de bewegingen van de schulden met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten voorbereid door het Management ("Fourt analyse"), en indien vereist, de analyse van significante reconciliatieverschillen.
- Herberekening van de schulden met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten voor een steekproef van levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten.
- Beoordeling van de consistentie van de actuariële methodes toegepast voor de toereikendheidstest ten opzichte van voorgaande jaren en of de wijzigingen in de actuariële modellen (inclusief de onderliggende assumpties) in lijn zijn met onze inzichten in de ontwikkelingen van de activiteiten binnen de Groep en onze verwachtingen op basis van marktervaring.
- Toetsen van de assumpties die gehanteerd zijn in de toereikendheidstest met waarnemingen uit voorgaande jaren en waarneembare marktgegevens.
- Beoordeling van de resultaten van de toereikendheidstest, inclusief een vergelijking van de resultaten van de ene verslaggevingsperiode met de andere.
- Inspectie van de rapporten van de actuariële functie en de motivering van de hierin opgenomen conclusies die als basis dienen voor onze risicoanalyse.
- Testen van de volledigheid en juistheid van de gegevens die gebruikt zijn in de berekeningsprocessen en output van de centrale IT-systemen gebruikt in de berekening van de verplichtingen met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten leven.
- Herberekening van de schaduwverplichting op basis van de gegevens (netto niet-gerealiseerde meerwaarden op obligaties) komende uit het IT-systeem met betrekking tot het beleggingsbeheer.
- Beoordeling van de toereikendheid van de relevante toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening.

Waardering van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven

Wij verwijzen naar de rubriek "Schulden met betrekking tot verzekeringscontracten" van de geconsolideerde balans in de geconsolideerde jaarrekening en naar de toelichting 3.12 "Technische schulden en verzekeringsschulden".

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Omschrijving

Op 31 december 2019, heeft de Groep 2.395.239 duizenden EUR schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven. De inschatting van deze schulden omvat het gebruik van actuariële methodes en vereist een belangrijke mate van beoordeling aangezien deze gebaseerd zijn op schadelasten uit voorgaande jaren, bestaande kennis van gebeurtenissen, verwachtingen met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen en algemene voorwaarden van de relevante verzekeringscontracten.

Er dienen inschattingen gemaakt te worden voor zowel de verwachte schadelast van de gerapporteerde schadegevallen op balansdatum als van de verwachte schadelast voor de schadegevallen die zijn voorgevallen maar nog niet gerapporteerd werden op balansdatum ("IBNR"). Deze schattingen zijn gevoelig aan verschillende factoren en onzekerheden en vereisen een beoordeling in het bepalen van de onderliggende assumpties.

Onze controlewerkzaamheden

Met de ondersteuning van onze actuarissen en IT specialisten hebben wij de volgende procedures uitgevoerd:

- Beoordeling van de opzet en toetsing van de doeltreffendheid van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de actuariële processen voor de bepaling van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven.
- Beoordeling van de consistentie en geschiktheid van de toegepaste actuariële methodes voor alle verzekeringstakken (inclusief de onderliggende assumpties) ten opzichte van voorgaande jaren en of de wijzigingen in de actuariële modellen in lijn zijn met onze inzichten in de ontwikkelingen binnen de Groep en onze verwachtingen op basis van marktervaring.
- Onafhankelijke berekening van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven voor de belangrijkste verzekeringstakken (motor, brand, algemene aansprakelijkheid en arbeidsongevallen) op basis van algemeen gehanteerde actuariële methodes voor deze takken. Wij hebben de resultaten van onze onafhankelijke berekening vergeleken met de bedragen bepaald door de Groep, en we hebben onderliggende documentatie bekomen indien betekenisvolle verschillen werden vastgesteld.
- Beoordeling of de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven werden bepaald in overeenstemming met het opgelegde reserveringsbeleid van de Groep.
- Beoordeling van de adequaatheid van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven op basis van een analyse van de afloopcontrole van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven.

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

- Beoordeling van de resultaten van de toereikendheidstest, inclusief een vergelijking van de resultaten van de ene verslaggevingsperiode met de andere. Wij hebben ook de resultaten van de toereikendheidstest vergeleken met de resultaten van onze onafhankelijke berekening van de schulden met betrekking tot verzekeringscontracten niet-leven.
- Inspectie van de rapporten van de actuariële functie en de motivering van de hierin opgenomen conclusies die als basis dienen voor onze risicoanalyse.
- Testen van de volledigheid en juistheid van de gegevens die gebruikt zijn in de berekeningsprocessen en output van de centrale IT systemen gebruikt in de berekening van de schulden inzake verzekeringscontracten niet-leven.
- Beoordeling van de toereikendheid van de relevante toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening.

Waardering van financiële instrumenten

We verwijzen naar de rubriek "Financiële instrumenten" van de geconsolideerde balans in de geconsolideerde jaarrekening en naar de toelichting 3.4 "Financiële instrumenten".

Omschrijving

Op 31 december 2019, heeft de Groep 19.950.678 duizenden EUR aan financiële beleggingen, die 94% van de totale balans vertegenwoordigen. De waardering van financiële beleggingen aan marktwaarde, alsook de hierop betrekking hebbende toelichtingen zijn gebaseerd op een hele reeks van gegevens. Veel van deze vereiste gegevens kunnen worden verkregen uit direct waarneembare prijzen van liquide markten. Indien er geen marktgegevens beschikbaar zijn, worden er ramingen ontwikkeld die onderhevig zijn aan een hoger beoordelingsniveau.

De reële waarde van financiële beleggingen is een input voor de toereikendheidstest van de verplichtingen met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten, en heeft bijgevolg een directe impact op de waardering van de schaduwverplichting (zie hierboven).

Onze controlewerkzaamheden

Met de hulp van onze waarderingsspecialisten, hebben wij de volgende procedures uitgevoerd:

- Beoordeling van de opzet en toetsing van de doeltreffendheid van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot het waarderingsproces van de financiële beleggingen.

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

- Beoordeling van de waardering van individuele beleggingen van de Groep. Waar waarneembare marktgegevens beschikbaar zijn (niveau 1 en niveau 2 waarderingen), hebben wij de gegevens die worden gebruikt in de waardering die door de Groep is opgesteld vergeleken met onafhankelijke externe bronnen. Voor investeringen in beleggingen met een niveau 3 waardering hebben wij steekproefsgewijs de geschiktheid geëvalueerd van de waarderingsmodellen en de gegevens die als input dienen voor de modellen en waar mogelijk hebben we die gegevens getoetst aan marktgegevens.
- Analyse van belangrijke evoluties in de marktwaarden en niet-gerealiseerde meer- en minderwaarden van vorig jaar tegenover het huidige jaar.
- Analyse van de bijzondere waardeverminderingen op basis van het evalueren van de niet-gerealiseerde minderwaarden met een permanent karakter voor de posities met significante niet-gerealiseerde minderwaarden en de beoordeling van de juiste toepassing van de waarderingsregels met betrekking tot bijzondere waardeverminderingen.
- Beoordeling van de toereikendheid van de relevante toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards (IFRS)* zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België na. Een wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32 §2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op verschillende Europees en internationale referentiemodellen (namelijk "OECD Guidelines"). Overeenkomstig artikel 3:80 §1, eerste lid, 5° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen spreken wij ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met de vermelde referentiemodellen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Verlag van de commissaris aan de algemene vergadering van P&V Verzekeringen CV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Andere vermelding

— Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Zaventem, 29 mei 2020

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

 Digitally
signed by
Karel Tanghe
(Signature)

Karel Tanghe
Bedrijfsrevisor